

PRAVILNIK

O NASTAVNOM PLANU I PROGRAMU OPŠTEOBRAZOVNIH PREDMETA SREDNJEG STRUČNOG OBRAZOVANJA U PODRUČJU RADA MAŠINSTVO I OBRADA METALA

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 6/2014)

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se nastavni planovi i programi opšteobrazovnih predmeta srednjeg stručnog obrazovanja u području rada Mašinstvo i obrada metala za obrazovne profile: bravar - zavarivač i industrijski mehaničar.

Nastavni planovi i programi opšteobrazovnih predmeta srednjeg stručnog obrazovanja u području rada Mašinstvo i obrada metala za obrazovne profile: bravar - zavarivač i industrijski mehaničar odštampani su uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni deo.

Član 2

Program jezika nacionalne manjine ostvaruje se na osnovu Pravilnika o planu i programu obrazovanja i vaspitanja za zajedničke predmete u stručnim i umetničkim školama ("Službeni glasnik SRS - Prosvetni glasnik", broj 6/90 i "Prosvetni glasnik", br. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/02, 5/03, 10/03, 24/04, 3/05, 6/05, 11/05, 6/06, 12/06, 8/08, 1/09, 3/09, 10/09, 5/10, 8/10, 11/13 i 14/13).

Član 3

Program verske nastave ostvaruje se na osnovu Pravilnika o nastavnom planu i programu predmeta Verska nastava za srednje škole ("Prosvetni glasnik", br. 6/03, 23/04 i 9/05).

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Prosvetnom glasniku" i primenjiva je se počev od školske 2014/2015. godine.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

I Nastavni plan za obrazovni profil Bravar - zavariva

Nedeljni godišnji fond asova opšteobrazovnih predmeta za obrazovni profil: BRAVAR - ZAVARIVA

	I RAZRED								II RAZRED								III RAZRED								UKUPNO			
	nedeljno			godišnje					nedeljno			godišnje					nedeljno			godišnje					godišnje			
	T	V	PN	T	V	PN	B	T	V	PN	T	V	PN	B	T	V	PN	B	T	V	PN	B	T	V	PN	B		
A1: OBAVEZNI OPŠTEOBRAZOVNI PREDMETI	12	2		420	70			9			315			7			217				952	70			1022			
1 Srpski jezik i književnost	3			105				2			70			2			62				237				237			
1.1 _____ jezik i književnost*	3			105				2			70			2			62				237				237			
2 Srpski kao nematernji jezik*	2			70				2			70			2			62				202				202			
3 Strani jezik	2			70				2			70			1			31				171				171			
4 Fizi ko vaspitanje	2			70				2			70			2			62				202				202			
5 Matematika	2			70				2			70			1			31				171				171			
6 Istorija	2			70																	70				70			
7 Ra unarstvo i informatika		2			70																	70			70			
8 Geografija	1			35																	35				35			
9 Ekologija i zaštita životne sredine								1			35										35				35			
10 Sociologija sa pravima građana														1			31				31				31			
B: IZBORNI PREDMETI	1			35				2			70			2			62				167				167			
1 Gra ansko vaspitanje / Verska nastava	1			35				1			35			1			31				101				101			
2 Izborni predmeti								1			35			1			31				66				66			
Ukupno A1+B	13	2		455	70			10 (11**)			350 (385**)			8 (9**)			248 (279**)				1053 (1119**)	70			1123 (1189**)			
Ukupno A1+B	15			525					10 (11*)			350 (385*)					8 (9*)			248 (279*)					1123 (1189*)			
Napomena: * Za u enike koji nastavu slušaju na maternjem jeziku nacionalne manjine T-teorija, V-vežbe, PN-prakti na nastava, B-blok prakti ne nastava																												

**** U enik bira predmet sa liste izbornih opšteobrazovnih ili stru nih predmeta**

B. Lista izbornih predmeta prema programu obrazovnog profila				
Rb	Lista izbornih predmeta	RAZRED		
		I	II	III
Opšteobrazovni predmeti				
1.	Strani jezik II*		1	1
2.	Izabrani sport**		1	1
3.	Istorija (odabrane teme)**		1	1
4.	Izabrana poglavlja matematike			1
5.	Industrijska geografija**		1	1
6.	Likovna kultura**		1	1
7.	Muzi ka kultura**		1	1
8	Biologija		1	

Napomena: * Strani jezik II u enik može izabrati samo u drugom razredu i izu avati ga jednu ili dve godine

** U enik izborni predmet bira jednom u toku školovanja

Ostali oblici obrazovno-vaspitnog rada tokom školske godine				
	I RAZRED asova	II RAZRED asova	III RAZRED asova	UKUPNO asova
as odeljenjskog starešine	70	70	62	202
Dodatni rad*	do 30	do 30	do 30	do 90
Dopunski rad*	do 30	do 30	do 30	do 90
Pripremni rad*	do 30	do 30	do 30	do 90
*Ako se ukaže potreba za ovim oblicima rada				

Fakultativni oblici obrazovno-vaspitnog rada tokom školske godine				
	I RAZRED asova	II RAZRED asova	III RAZRED asova	
Ekskurzija	do 3 dana	do 5 dana	do 5 nastavnih dana	
Jezik drugog naroda ili nacionalne manjine sa elementima nacionalne kulture	2 asa nedeljno			
Tre i strani jezik	2 asa nedeljno			
Drugi predmeti*	1-2 asa nedeljno			
Stvarala ke i slobodne aktivnosti u enika (hor, sekcija i drugo)	30-60 asova godišnje			

Društvene aktivnosti (u eni ki parlament, u eni ke zadruge)	15-30 asova godišnje
Kulturna i javna delatnost škole	2 radna dana

*Pored navedenih predmeta, škola može da organizuje, u skladu sa opredeljenjima u enika, fakultativnu nastavu iz predmeta koji su utvr eni nastavnim planovima drugih obrazovnih profila istog ili drugog podru ja rada, nastavnim planovima gimnazije ili po programima koji su prethodno doneti.

Ostvarivanje školskog programa po nedeljama			
	I RAZRED asova	II RAZRED asova	III RAZRED asova
Razredno asovna nastava	35	35	31
Mentorski rad (prakti na nastava u bloku)	2	2	3
Obavezne vannastavne aktivnosti	2	2	2
Završni ispit			3
Ukupno radnih nedelja	39	39	39

Podela odeljenja u grupe

razred	predmet/modul	godišnji fond asova			broj u enika u grupi - do
		vežbe	prakti na nastava	prakti na nastava u bloku	
I	Ra unarstvo i informatika	70			15

GANTOGRAM OBAVEZNIH OPŠTEOBRAZOVNIH, STRU NIH PREDMETA I IZBORNIH PREDMETA ZA DRUGI I TRE I RAZRED ZA OBRAZOVNI PROFIL BRAVAR-ZAVARIVA																																										
NASTAVNE NEDELJE		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37				
DRUGI RAZRED	T	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	455		
	V	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	210	
	PN	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	420	
	B-PN																																					30	30	60		
TRE I RAZRED	T	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	279	
	V	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	155	
	PN	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	558	
	B-PN																																						30	30	30	završni ispit

Napomena: Brojevi u tabeli su nedeljni broj časova

SADRŽAJI NASTAVNIH PROGRAMA

A1 - OBAVEZNI OPŠTEOBRAZOVNI PREDMETI

Naziv predmeta:	SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST	
Godišnji fond časova:	105	
	Razred: prvi	
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Proširivanje i produbljivanje znanja o srpskom književnom jeziku; - Razvijanje i negovanje jezika i kulture, poštovanje pravila književnog (standardnog) jezika u usmenom i pisanom izražavanju; - Podsticanje učenika na usavršavanje govorenja, pisanja i čitanja, kao i negovanje kulture dijaloga; - Osposobljavanje za efikasno komuniciranje; - Upoznavanje književne umetnosti; - Unapređivanje znanja o sopstvenoj kulturi i kulturama drugih naroda; - Razvijanje humanističkog i književnog obrazovanja na najboljim delima srpske i svetske kulturne baštine; - Upoznavanje učenika na istraživački i kritički odnos prema književnosti; - Osposobljavanje funkcionalnih znanja iz teorije i istorije književnosti; - Razvijanje trajnog interesovanja za nova saznanja. 	

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Uvod u proučavanje književnog dela	<ul style="list-style-type: none"> • Uvođenje učenika u svet književnog dela i književnost kao nauku i umetnost 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje vrste umetnosti i njihova izražajna sredstva • objasni pojam i funkciju književnosti kao umetnosti i odnos književnosti i drugih umetnosti • navede naučne discipline koje se bave proučavanjem književnosti • uviđa razliku između 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrste umetnosti, podela umetnosti • Književnost kao umetnost, književnost i druge umetnosti • Istorija književnosti, teorija književnosti, književna kritika • Lirika kao književni rod: narodna lirika pesma i umetnička lirika pesma po izboru • Epika kao književni rod: epska narodna pesma (predlog "Kneževa vešera"), pripovetka po izboru i roman (predlog Dragoslav 	<ul style="list-style-type: none"> • Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilikom obrade dramskog dela

		<p>usmene i pisane književnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje književne rodove i vrste • odredi temu, motiv, siže, fabulu, lik i ideju u književnom delu • iznosi svoje utiske i zapažanja o književnom delu, tumači njegove bitne osobine i vrednuje ga 	<p>Mihailovi "Kad su cvetale tikve")</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drama kao književni rod: drama po izboru 	<p>moгуnost posete pozorišnoj predstavi i gledanje snimka pozorišne predstave, a nakon toga razgovor o dramskom tekstu i njegovoj pozorišnoj realizaciji. Tako e je ovu nastavnu temu mogu e obradivati tokom cele školske godine, pa na primer strukturu i odlike dramskog dela obraditi na primeru "Romeo i Julije", a strukturu i odlike lirске i epske narodne pesme obraditi tokom realizacije teme Narodna književnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Narodna književnost se može obraditi po motivima (rad u grupama)
Književnost starog veka	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje u enikasamitologijom, reprezentativnim delima starog veka i njihovim značajem za razvoj evropske kulture 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni značajmitologije za antičku književnost i razvoj evropske kulture • navede imena autora, nazive njihovih dela i klasifikuje ih po kulturama kojima pripadaju, književnim rodovima i vrstama • objasni univerzalne poruke književnosti starog veka 	<ul style="list-style-type: none"> • Sumersko-vavilonska književnost: Ep o Gilgamešu (analiza odlomka) • Mitovi: o Tantaluu, Sizifuu, Narcisuu; mitovi o Troji: Parisov sud, Odisej i Penelopa, Ahil, Edip... • Helenska književnost: Homer: Ilijada (odlomak) • Sofokle: Antigona (odlomak) • Stari i Novi zavet (tekstovi po izboru) 	<p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja • testove praktičnih veština
Srednjovekovna književnost	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa spomenicima južnoslovenske kulture, razvojem pisma i jezika, delima srednjovekovne književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • navede najznačajnije spomenike južnoslovenske kulture, jezik, pismo i vek u kom su nastali • imenuje autore i dela • razume poetiku žanrova srednjovekovne književnosti • locira obrađene tekstove u istorijski kontekst • objasni značaj srednjovekovne književnosti za srpsku kulturu 	<ul style="list-style-type: none"> • Posebni slovenske pismenosti: Crnorizac Hrabar: "Slovo o pismenima" • Radirila i Metodija • Slovenska pisma i razvoj književnog jezika • Najstariji spomenici južnoslovenske kulture • Sveti Sava: "Žitije svetog Simeona" (odlomak) • Jefimija: "Pohvala knezu Lazaruu" • Despot Stefan Lazarevič; "Slovo ljubve" 	<p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvod u proučavanje dela (14 asova) • Književnost starog veka (13 asova) • Srednjovekovna književnost (11 asova) • Narodna književnost (12 asova) • Humanizam i renesansa (10 asova) • Opšti pojmovi o jeziku (5 asova) • Fonetika (10 asova)
Narodna književnost	<ul style="list-style-type: none"> • Ukazivanje na narodnu književnost 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje lirске, epske i lirsko-epske pesme 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrste narodne književnosti • Lirska narodna pesma "Ovčari i 	

	<p>kao izraz kolektivnog mišljenja i osećanja, riznicu narodnih običaja, uvara moralnog i nacionalnog kodeksa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uo i odlike usmene umetnosti reči (kolektivnost, varijantnost, formulativnost) • procenjuje etičke vrednosti iznete u delima narodne književnosti • tumači likove, bitne motive, fabulu, siže, kompoziciju i poruke u odabranim delima • upoređi umetni ku interpretaciju stvarnosti i istorijske činjenice 	<p>devojka", "Zao gospodar" (predlog)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Epska narodna pesma "Banovi Strahinja", Marko piše uz Ramazan vino", "Boj na Mišaru" • Lirsko-epske pesme (po izboru) • Narodne proza (bajka po izboru) • Kratke narodne prozne vrste (izbor) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravopis (10 zadataka) • Kultura izražavanja (20 zadataka)
Humanizam i renesansa	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa poetikom humanizma i renesanse, njenim najznačajnijim predstavnicima i književnim delima 	<ul style="list-style-type: none"> • navede najznačajnije predstavnike i njihova dela • objasni značenje pojmova humanizam i renesansa • navodi i na obrascima delima obrazlaže odlike epohe • upoređi vrednosti srednjeg veka sa vrednostima humanizma i renesanse 	<ul style="list-style-type: none"> • Poetika humanizma i renesanse, najznačajniji predstavnici • Francusko Petrarka: "Kanonijer" (izbor soneta) • Giovanni Boccaccio: "Dekameron" (pripovetka po izboru) ili Dante Alighieri "Pakao" (prikaz dela, odlomak) • Vilijam Šekspir: "Romeo i Julija" • Servantes: "Don Kihot" (odlomak) 	
Opšti pojmovi o jeziku	<ul style="list-style-type: none"> • Ukazivanje na proučavanje jezika kao sistema, upoznavanje sa njegovom funkcijom, društvenom uslovljenošću i istorijskim razvojem 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni funkciju jezika i pojam jezičkog znaka • razume prirodu modernog književnog (standardnog) jezika • navede faze razvoja književnog jezika do 19. veka • navede discipline koje se bave proučavanjem jezičkog sistema 	<ul style="list-style-type: none"> • Mesto jezika u ljudskom društvu, bitna svojstva jezika, jezik i komunikacija • Književni jezik, jezička norma i standardizacija • Jezički sistem i nauke koje se njime bave • Književni jezici kod Srba do 19. veka 	
Fonetika	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja iz oblasti fonetike (fonologije) književnog 	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno izgovara glasove i akcente književnog jezika 	<ul style="list-style-type: none"> • Fonetika i fonologija • Glasovi književnog jezika i njihov izgovor 	

	jezika i sposobnosti da se ta znanja primene u govoru i pisanju	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje glasovne alternacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Glasovne alternacije suglasnika (zvu nih i bezvu nih; s: š, z: ž, n: m; k, g, h: , ž, š i k, g, h: c, z, s; alternacije nenep anih sa prednjonep anim suglasnicima), samoglasnika (promena o u e i umekšanost suglasnika, nepostojano a, promena sonanta l u vokal o) i uproš avanje suglasni kih grupa sa pravopisnim rešenjima • Akcenti književnog jezika 	
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da pišu u skladu sa pravopisnom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • ume da se služi pravopisom • primeni znanja o glasovnim alternacijama u skladu sa jezi kom normom • primeni upotrebu velikog i malog slova u skladu sa jezi kom normom • podeli re i na kraju reda u skladu sa jezi kom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • Glavne norme pisanja velikog i malog slova (na po etku re enice, naslovi i natpisi, vlastita imena, imena naroda, geografski pojmovi, nebeska tela, praznici, ustanove i organizacije, prisvojni pridevi na -ov i -in, kurtoazna upotreba velikog slova, više lana imena zemalja i ostala više lana imena, pomo ne re i u imenima, nazivi serijskih i apstraktnih pojmova, zvanja, titule...) • Podela re i na kraju reda 	
Kultura izražavanja	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da koriste razli ite oblike kazivanja i funkcionalne stilove 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše stanja, ose anja, raspoloženja, izrazi stavove, donese zaklju ke u usmenom i pisanom izražavanju • razlikuje funkcionalne stilove • prepozna i primeni odlike razgovornog i književnoumetni kog funkcionalnog stila • popunjava formulare, uplatnice, zahteve i sli no u skladu sa jezi kom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezi ke vežbe • Stilske vežbe • Vrste funkcionalnih stilova - osnovne odlike • Razgovorni funkcionalni stil • Književnoumetni ki funkcionalni stil • Popunjavanje formulara, zahteva, uplatnica i sl. • Školski pismeni zadaci 4 x 2+2 • Doma i zadaci 	

Naziv predmeta:
Godišnji fond asova:

SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
70

Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enike biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Barok, klasicizam, prosvetiteljstvo	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa evropskim kulturnim, duhovnim i misaonim tendencijama 17. i 18. veka i njihovim uticajima na srpsku književnost 	<ul style="list-style-type: none"> navede osobenosti baroka, klasicizma i prosvetiteljstva i njihove predstavnike u književnosti prepozna na obrascima delima odlike prosvetiteljstva objasni značaj Dositejevog rada za srpsku kulturu i književnost napravi paralelu u obradi istih motiva u evropskoj i srpskoj književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Barok i klasicizam; poetika, glavni predstavnici u našoj i evropskoj književnosti Molijer: "Tvrđica" Prosvetiteljstvo u Evropi i kod nas Književno - prosvetiteljski rad Dositeja Obradovića Dositej Obradović: "Život i priključenija" (odlomci) Jovan Sterija Popović: "Tvrđica" (odlomci) 	<ul style="list-style-type: none"> Na početku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> Teorijska nastava se realizuje u učionici <p>Preporuke za realizaciju nastave</p>
Romantizam	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa poetikom romantizma, predstavnicima i delima evropske i srpske književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> navede predstavnike romantizma i njihova dela uocava i obrazlaže odlike romantizma iznese svoj sud o književnim delima koristeći stečena znanja i sopstvena zapažanja prepozna i usvoji vrednosti nacionalne kulture i razume/poštuje kulturne vrednosti drugih naroda 	<ul style="list-style-type: none"> Romantizam u Evropi i kod nas (pojam, osobenosti, značaj, predstavnici) Puškin: "Cigani" (odlomak) Hajne: "Lorelaj" ili Š. Petefi: "Sloboda sveta" Vuk Karadžić - rad na reformi jezika i pravopisa, rad na sakupljanju narodnih umotvorina, leksikografski rad Značaj 1847. godine Petar Petrović Njegoš: Humanističko-filozofske misli "Gorskog vijenca" (tumačenje gnomskih izraza po izboru) Branko Radičević: "Kad mlidijaž umreti" ura Jakšić: "Na Liparu" Jovan Jovanović Zmaj: "Uli i" 	<ul style="list-style-type: none"> Mogućnost gledanja ekranizacije nekih od dela realističke književnosti <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> praćenje ostvarenosti ishoda testove znanja <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> Barok, klasicizam, prosvetiteljstvo (11 asova) Romantizam (15 asova)

			<ul style="list-style-type: none"> • " uli i uveoci" (izbor) • Laza Kosti : "Santa Maria della Salute" 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizam (15 asova) • Morfologija sa tvorbom re i (11 asova) • Pravopis (7 asova) • Kultura izražavanja (11 asova)
Realizam	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa poetikom realizma, predstavnicima i delima evropske i srpske književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • navede predstavnike pravca i njihova dela • definiše odlike realizma i prepozna ih na obra enim književnim delima • tuma i umetni ki svet i stvarala ke postupke u strukturi obra enih dela 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizam u Evropi i kod nas (pojam, osobenosti, zna aj, predstavnici) • Balzak: " i a Gorio" (odlomci po izboru) • Gogolj: "Revizor" (odlomak) • Milovan Gliši : "Glava še era" • Laza Lazarevi : "Vetar" • Radoje Domanovi : "Danga" • Simo Matavulj: "Povareta" • Branislav Nuši : "Gospo a ministarka" • Vojislav Ili : "Sivo, sumorno nebo" 	
Morfologija sa tvorbom re i	<ul style="list-style-type: none"> • Sistematizovanje znanja o vrstama re i, njihovim oblicima i osnovnim pravilima gra enja re i 	<ul style="list-style-type: none"> • odredi vrstu re i i gramati ke kategorije • upotrebi u usmenom i pisanom izražavanju oblike re i u skladu sa jezi kom normom • prepozna proste, izvedene i složene re i • prepozna osnovne principe tvorbe re i 	<ul style="list-style-type: none"> • Morfologija u užem smislu • Vrste re i • Imenske re i i njihove gramati ke kategorije • Glagoli. Gramati ke kategorije glagola • Prilozi, predlozi, veznici, re ce, uzvici • Osnovni pojmovi o izvo enju re i • Osnovni pojmovi o tvorbi složenica i polusloženica. 	
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da pišu u skladu sa pravopisnom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • primeni pravila odvojenog i sastavljenog pisanja re i u skladu sa jezi kom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • Spojeno i odvojeno pisanje re i (pisanje brojeva i izvedenica od njih, pisanje zamenica i zameni kih priloga, spojevi predloga i drugih re ci, glagoli i re ce, pisanje negacije) • Osnovna pravila spojenog, polusloženi kog i odvojenog pisanja 	
Kultura izražavanja	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da teorijska znanja iz gramatike i pravopisa primenjuje u 	<ul style="list-style-type: none"> • izražava razmišljanja i kriti ki stav prema problemima i pojavama 	<ul style="list-style-type: none"> • Leksi ke vežbe • Stilske vežbe • Doma i zadaci 	

usmenom i pisanom izražavanju u skladu sa jezičkom normom, • Osposobljavanje učenika da koriste različite oblike kazivanja i funkcionalne stilove	koje name u književni tekstovi ali su i deo svakodnevnog života • primeni odlike novinarskog stila	• Školski pismeni zadaci 2x2+2 • Pisanje vesti, izveštaja, intervjua i drugih oblika novinarskog izražavanja • Milutin Milanković : "Kroz vasionu i vekove"	
--	---	---	--

Naziv predmeta:	SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
Godišnji fond časova:	62
	Razred: treći

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Moderna	• Upoznavanje sa osnovnim odlikama moderne, predstavnicima i njihovim delima	• navede odlike pravca, predstavnike i njihova dela • analizira odabrana dela, iznosi zapažanja i stavove	• Odlike simbolizma i impresionizma • Šarl Bodler: "Albatros" • Bogdan Popović : "Predgovor Antologiji novije srpske lirike" • Aleksa Šantić : "Pretprazni kolovoz" • Jovan Dučić : "Blago cara Radovana" (izbor) ili pesma po izboru • Milan Rakić : "Dolap" ili "Jasika" • V. P. Dis: "Možda spava" ili S. Pandurović : "Svetkovina" • B. Stanković : delo po izboru	• Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <u>Mesto realizacije nastave</u> • Teorijska nastava se realizuje u učionici <u>Preporuke za realizaciju nastave</u> <u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja
Međuratna književnost	• Upoznavanje učenika sa odlikama međuratne	• navede odlike pravca, predstavnike i njihova dela	• Odlike međuratne književnosti i predstavnici u	

	književnosti, predstavnicima i delima	<ul style="list-style-type: none"> • analizira odabrana dela, iznosi zapažanja i stavove 	<p>svetskoj i srpskoj književnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tagore: "Gradinar" (izbor) • Dušan Vasiljev: " Ovek peva posle rata" • Milutin Boji : "Plava grobnica" • Miloš Crnjanski: "Seobe I" (odlomak) • Ivo Andri : "Most na Žepi" ili pripovetka po izboru • Rastko Petrovi : "Ljudi govore" ili I. Andri : "Ex Ponto" 	<p><u>Okvirni broj asova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Moderna (11 asova) • Me uratna književnost (11 asova) • Savremena književnost (7 asova) • Leksikologija (7 asova) • Sintaksa (6 asova) • Pravopis (7 asova) • Kultura izražavanja (13 asova)
Savremena književnost	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje u enika sa odabranim delima savremene književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • iznese svoje utiske o pro itanim delima savremene srpske književnosti • uo i odlike savremene književnosti na pro itanim delima • uo i razliku izme u književnog dela i njegove interpretacije u filmskoj i pozorišnoj umetnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Savremena srpska književnost u drugoj polovini 20. veka • Savremena poezija - (po izboru obraditi pesmu Vaska Pope, Miodraga Pavlovi a ili Desanke Maksimovi) • Savremena proza - Ivo Andri : "Prokleta avlija" • Savremena drama - Dušan Kova evi : drama po izboru 	
Leksikologija	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje u enika sa osnovama leksikologije 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna i odredi vrednost lekseme • navede primere sinonima, antonima, homonima, žargona... 	<ul style="list-style-type: none"> • Sinonimija • Homonimija • Antonimija • Polisemija • Sastav leksike srpskog književnoj jezika • Dijalektizmi • Arhaizmi i istorizmi • Vulgarizmi • Neologizmi • Žargonizmi • Termini • Frazeologizmi 	
Sintaksa	<ul style="list-style-type: none"> • Sistematizovanje znanja o sintaksi 	<ul style="list-style-type: none"> • odredi sintaksi ke jedinice u re enici • prepozna tipove zavisnih, 	<ul style="list-style-type: none"> • Sintaksi ke jedinice • Osnovne re eni ne i sintagmatske konstrukcije 	

		nezavisnih rečenica i naporednih konstrukcija	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem zavisnih rečenica • Sistem nezavisnih rečenica • Naporedne konstrukcije 	
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje učenika za primenjivanje znanja iz jezika i pravopisa u skladu sa jezičkom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • primeni pravopisne znake u skladu sa jezičkom normom • upotrebi interpunkciju u skladu sa jezičkom normom • primenjuje pravopisna pravila u pisanju skraćenica 	Pravopisni znaci <ul style="list-style-type: none"> • Opšta pravila interpunkcije u rečenici • Skraćenice 	
Kultura izražavanja	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje učenika da teorijska znanja iz gramatike i pravopisa primenjuju u usmenom i pisanom izražavanju • Osposobljavanje učenika da popunjavaju administrativne obrasce u skladu sa jezičkom normom i koriste funkcionalni administrativni stil 	<ul style="list-style-type: none"> • iznosi stav, koristi argumente i procenjuje opšte i sopstvene vrednosti u usmenom i pisanom izražavanju • primeni odlike administrativnog stila • primeni veštinu komunikacije u situacijama vezanim za struku 	<ul style="list-style-type: none"> • Leksičke vežbe • Stilske vežbe • Domaći zadaci • Govorne vežbe • Školski pismeni zadaci 2x2+2 • Pisanje molbe, žalbe, biografije... 	

Naziv predmeta:

SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK

Godišnji fond časova: **70**

Razred: prvi

Ciljevi predmeta:

- Ovladavanje srpskim kao nematernjim jezikom u okviru programom predviđenih sadržaja;
- Usvajanje gramatičkih sadržaja i leksike;
- Usvajanje pravilnog izgovora i pisanja (ortoepskih i ortografskih pravila);
- Osposobljavanje za komunikaciju u svakodnevnim životnim situacijama;
- Osposobljavanje učenika za samostalno usmeno i pismeno izražavanje;
- Upoznavanje učenika sa značajnim karakteristikama kulture naroda koji govore srpskim jezikom;
- Upoznavanje učenika sa srpskim književnim delima i drugim tipovima tekstova;
- Razvijanje interesovanja učenika za dalje učenje srpskog jezika;
- Ovladavanje terminologijom u okviru područja rada.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik	OBAVEZNI I PREPORUČENI	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
------	------	------------------------------------	---------------------------	--------------------------------

		e biti u stanju da:	SADRŽAJI PO TEMAMA	
Fonetika	Osposobljavanje u enika za pravilan izgovor glasova srpskog jezika i pravilno akcentovanje re i.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno artikuliše glasove srpskog jezika, • razlikuje akcentovane i neakcentovane re i, • primenjuje osnovna pravila akcentovanja re i. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vokalski i konsonantski sistem standardnog srpskog jezika. • Osnove akcenatskog sistema srpskog jezika. • Alternacije glasova. 	<p>Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodom nastave/u enja, planom rada i na inima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje u okviru slede ih oblika nastave:</p> <p>• teorijska nastava sa vežbama</p> <p>Mesto realizacije nastave • u ionica</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti putem: 1. pra enja ostvarenosti ishoda, 2. testova znanja.</p> <p>Okvirni broj asova po temama: - fonetika - 9, - morfologija - 9, - tvorba re i - 9, - sintaksa - 9, - pravopis - 6, - kultura izražavanja - 14, - književnost - 14.</p> <p>Preporuke za realizaciju sadržaja programa Nastavni program <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> za srednju školu predstavlja produžetak programa osnovne škole i obezbe uje kontinuitet nastave ovog predmeta. Stoga, neophodno je da se nastavnik upozna sa sadržajem programa predmeta <i>srpski kao nematernji jezik</i> za osnovnu školu.</p>
Morfologija	Upoznavanje u enika sa pravilnom upotrebom vrsta i oblika re i.	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje vrste re i, • pravilno upotrebljava rod i broj imenskih re i, • pravilno upotrebljava lice, rod i broj glagola, • razlikuje glagole po vidu i rodu; • razlikuje osnovne leksikološke kategorije. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrste re i i njihove gramati ke kategorije. • Re i sa deklinacijom, re i sa konjugacijom. • Glagolski oblici - li ni i neli ni. • Osnovne leksikološke kategorije. 	
Tvorba re i	Upoznavanje i osposobljavanje u enika za primenu pravila tvorbe re i.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno gradi razli ite tipove tvorenica. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvedene i složene re i (uloga prefiksa, sufiksa i spojnih vokala u gra enju re i). 	
Sintaksa	Osposobljavanje u enika za pravilno gra enje sintagmi i re enica.	<ul style="list-style-type: none"> • proširi prostu re enicu zavisnim lanovima, • prepozna je vrstu komunikativne re enice, kao i njenu funkciju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovni re eni ni lanovi (odredbeni i dopunski), izražavanje leksemama i sintagmama. • Vrste re enice po komunikativnoj funkciji. 	
Pravopis	Osposobljavanje u enika za primenu pravopisnih pravila srpskog jezika.	<ul style="list-style-type: none"> • primenjuje pravopisna pravila srpskog jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Karakteristike fonetskog pravopisa (posebno s obzirom na glasovne alternacije). • Veliko i malo slovo. • Sastavljeno i rastavljeno pisanje re i. • Pravopisni znaci i znaci interpunkcije. 	
Kultura izražavanja	Osposobljavanje u enika za usmeno i	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira na srpskom jeziku u skladu sa temom ili 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematika: - Škola; 	

	pismeno izražavanje.	situacijom; • daje kompleksnije odgovore na postavljena pitanja i postavlja pitanja.	- Zanimanja; - Iz života mladih; - Svakodnevni život. • Komunikativne funkcije: iskazivanje osećanja i stavova. • Boga enje u eni kog re nika novom opštom i stru nom leksikom. • Pismeni zadatak (jedan godišnje). • Doma i zadaci.	Nivo znanja u enika iz osnovne škole, u pogledu ovladanosti srpskim jezikom, veoma je razli it. Zato nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> ne može biti jednoobrazna i u njoj se moraju uvažavati razli ite mogu nosti i potrebe u enika razli itih sredina i razli itih maternjih jezika. Pri tom se u nastavu naglašeno uklju uje princip individualizacije i sprovo enje diferenciranog rada na razli itim nivoima u eni kog znanja. S obzirom na to da je osnovni cilj nastave ovoga predmeta produktivno ovladavanje srpskim jezikom i osposobljavanje u enika za komunikaciju u svakodnevnim situacijama, organizacija ove nastave treba da se bazira na principima komunikativnog pristupa u usvajanju i u enju jezika. Sadržaji programa iz gramatike povezani su sa sadržajima gramatike u osnovnoj školi, kojima se sada pristupa kognitivno. Time se znanja upotpunjuju i podižu na viši njivo, koriguju se eventualne greške nastale usled interferencije maternjeg jezika i nedovoljno savladanih sadržaja iz prethodnih razreda. Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo u enja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog u enja gramati kih pravila i paradigmi. Gramati ke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima. Nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> mora biti humanisti ki orijentisana i bogata kako jezi kim tako i sadržajima iz kulture. Pored jezi kih, moraju biti zastupljeni književni, umetni ki, stru ni i drugi potrebni tipovi tekstova. U okviru asova književnosti obra uju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u
Književnost	Upoznavanje sa razli itim književnim rodovima i vrstama i zna ajnim delima srpske književnosti.	• razlikuje književne rodove i vrste i koristi poznavanje žanrovskih posebnosti pri interpretaciji književnog dela u nastavi • ita, prepri ava i tuma i književnoumetni ke i ostale tipove tekstova, • analizira idejne aspekte tekstova obuhva enih školskim programom.	Vuk Stefanovi Karadži - sakuplja narodnih umotvorina; • Izbor iz lirske narodne poezije ("Srpska djevojka", "Devojka i sunce", "Majka Jova u ruži rodila"); • Epska narodna pesma - "Kosovka devojka"; • Legende i predanja o Svetom Savi; • Narodna bajka (po izboru) - "Djevojka brža od konja", "Me edovi ", "Biber e"; • Branislav Nuši : "Gospo a ministarka" (odlomak); • Laza Lazarevi : "Prvi put s ocem na jutrenje"; • Jovan Jovanovi Zmaj: " uli i" i " uli i uveoci" (izbor); • Desanka Maksimovi : "Srebrne plesa ice"; • ura Jakši : "Ve e"; • Ivo Andri : "Most na	

			<p>Žepi"- odlomak;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Radoje Domanovi : "Vo a"; • Izbor tekstova iz enciklopedija i asopisa za decu i mlade (iz razli itih funkcionalnih stilova); • Izbor pesama: starogradske i savremene muzike. (Obavezno treba obraditi sedam dela.) 	<p>skladu sa nivoom znanja i interesovanjima u enika. Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (nau ne, stru ne...), preko kojih e u enici upoznati razli ite forme izražavanja u književnom delu, razli ite funkcionalne stilove i vrste tekstova.</p> <p>Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji u enika za rad organizovanjem razli itih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksi kim, gramati kim i komunikativnim vežbama. U enike treba podsticati i na uo avanje sli nosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika.</p> <p><i>Posebne napomene za ostvarivanje pojedinih sadržaja u okviru tema.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • U okviru fonetike obratiti pažnju na razliku u akcentu re i izme u maternjeg i srpskog jezika. • U sadržajima morfologije težište treba staviti na rod i broj imenskih re i (slaganje imenica sa pridevima i pridevskim zamenicama). • Kod glagolskog vida uvežbavati koriš enje zamenice i re ce se (kod naj eš e koriš enih glagola). • Kod tvorbe re i prefiksaciju i sufiksaciju povezati sa glagolskim vidom. • U ostvarivanju sadržaja programa koji se odnose na padeže detaljnije obraditi mesna zna enja genitiva, akuzativa i lokativa. Uvežbavanje padeža povezivati sa proširivanjem re enice sintagmama. • Obratiti pažnju na strukturu re enice i njihovu komunikativnu funkciju. • Kod glagolskih oblika uvežbavati prezent, perfekat i futur I. • U oblasti pravopisa obavezno treba uvežbavati pisanje re ce ne. • U tematici književnost, me u sedam
--	--	--	--	---

				književnih dela obaveznih za obradu, uključujući dela iz narodne književnosti. • Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje učenik poznaje iz programa propisanog za savladavanje njegovog maternjeg jezika.
--	--	--	--	--

Naziv predmeta:	SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK
Godišnji fond časova:	70
	Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Fonetika	Osposobljavanje učenika za pravilno akcentovanje reči i rečenica. Osposobljavanje učenika za primenu glasovnih promena.	<ul style="list-style-type: none"> • primenjuje osnovna pravila akcentovanja reči i rečenica, • pravilno upotrebljava oblike reči sa glasovnim promenama. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet i kvantitet akcenta. • Jednačene suglasnika po zvučnosti. • Jednačene suglasnika po mestu tvorbe. • Palatalizacija i sibilizacija. 	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave/učenja, planom rada i načinima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje u okviru sledećih oblika nastave: • teorijska nastava sa vežbama</p>
Morfologija i morfosintaksa	Upoznavanje učenika sa pravilnom upotrebom i osposobljavanje za pravilnu upotrebu oblika reči.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno upotrebljava imenice prirodnog muškog roda, • prepoznaje imenice tipa singularia tantum i pluralia tantum, • pravilno upotrebljava oblike imenskih reči, • upotrebljava priloge za vreme, • razlikuje tipove glagola po vidu i rodu, • razlikuje glagolske načine, 	<ul style="list-style-type: none"> • Imenice: - prirodni muški rod, - imenice tipa singularia tantum i pluralia tantum. • Padeži (oblici i osnovna značenja - sa predlozima i bez predloga). • Prilozi za mesto, vreme i način. • Brojevi. • Obnavljanje: prezent, perfekt, futur I. 	<p>Mesto realizacije nastave • u učionici</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti putem: 1. praćenja ostvarenosti ishoda, 2. testova znanja.</p> <p>Okvirni broj časova po temama:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje i upotrebljava vrste pridevskih zamenica. 	<ul style="list-style-type: none"> • Glagoli: <ul style="list-style-type: none"> - imperativ, - potencijal, - glagolski vid: svršeni i nesvršeni glagoli, - glagolski rod: uzajamno-povratni glagoli. • Pridevske zamenice. 	<ul style="list-style-type: none"> - fonetika - 9, - morfologija i morfosintaksa - 11, - tvorba re i - 4, - sintaksa - 10, - pravopis - 4, - kultura izražavanja - 16, - književnost - 16. <p><u>Preporuke za realizaciju sadržaja programa</u></p>
Tvorba re i	Osposobljavanje u enika za primenu pravila tvorbe re i.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno gradi re i prefiksacijom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prefiksacija u vrstama re i. 	<p>Nastavni program <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> za srednju školu predstavlja produžetak programa osnovne škole i obezbeđuje kontinuitet nastave ovog predmeta. Stoga, neophodno je da se nastavnik upozna sa sadržajem programa predmeta <i>srpski kao nematernji jezik</i> za osnovnu školu i za prvi razred srednje škole. Nivo znanja u enika iz osnovne škole, u pogledu ovladanosti srpskim jezikom, veoma je različit. Zato nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> ne može biti jednoobrazna i u njoj se moraju uvažavati različite moguće potrebe u enika različitih sredina i različitih maternjih jezika. Pri tom se u nastavu naglašeno uključuje princip individualizacije i sprovođenje diferenciranog rada na različitim nivoima u enikog znanja.</p> <p>S obzirom na to da je osnovni cilj nastave ovoga predmeta produktivno ovladavanje srpskim jezikom i osposobljavanje u enika za komunikaciju u svakodnevnim situacijama, organizacija ove nastave treba da se bazira na principima komunikativnog pristupa u usvajanju i</p>
Sintaksa	Osposobljavanje u enika za pravilno građenje sintagmi i rečenica.	<ul style="list-style-type: none"> • proširi prosturu rečenicu zavisnim članovima, • sastavlja vremenske i uzročne rečenice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepravi objekat. • Priloške odredbe za mesto, vreme, uzrok. • Partitivni genitiv. • Vrste zavisnih rečenica: adverbijalne. 	
Pravopis	Osposobljavanje u enika za primenu pravopisnih pravila srpskog jezika.	<ul style="list-style-type: none"> • primenjuje pravopisna pravila srpskog jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Upotreba zapete. • Pisanje brojeva. • Pisanje datuma. 	
Kultura izražavanja	Osposobljavanje u enika za usmeno i pismeno izražavanje.	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira na srpskom jeziku u skladu sa temom ili situacijom, • daje odgovore na postavljena pitanja i postavlja pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematika: <ul style="list-style-type: none"> - prijatelji i rodbina; - stanovanje (prostorije, nameštaj, kućni aparati); - osnovne životne namirnice; - javni objekti, službe i ustanove (prodavnica, ambulanta, pošta, restoran); - biljni i životinjski svet; - proslave i svečanosti; - merne jedinice, vremenske odrednice. • Komunikativne funkcije: <ul style="list-style-type: none"> - oslovljavanje i obraćanje; - iskazivanje molbe; - traženje i davanje 	

			<p>uputstava;</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozivanje i prihvatanje/odbijanje poziva. • Proširivanje jezika i leksičke građe novim rečima i frazeološkim izrazima. • Pismeni zadatak (jedan godišnje). • Domaći zadaci. 	<p>u enju jezika.</p> <p>Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo u enja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog u enja gramatičkih pravila i paradigmi. Gramatičke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima. Nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> mora biti humanistički orijentisana i bogata kako jezičkim tako i sadržajima iz kulture. Pored jezičkih, u punoj mjeri moraju biti zastupljeni književni, umetnički, savremeni sadržaji i sadržaji civilizacijskih tekovina. U okviru časova književnosti obrađuju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u skladu sa nivoom znanja i interesovanjima učenika. Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (naučne, stručne...), preko kojih učenici upoznati različite forme izražavanja u književnom delu, različite funkcionalne stilove i vrste tekstova. Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji učenika za rad organizovanjem različitih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksičkim, gramatičkim i komunikativnim vežbama. Učenike treba podsticati i naučavanjem sličnosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika. Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje učenik poznaje iz programa propisanog za</p>
Književnost	<p>Upoznavanje sa značajnim delima srpske književnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ita, prepraviti i tumačiti književnoumetničke i ostale tipove tekstova, • analizira idejne aspekte tekstova obuhvatajućih školskim programom, • uoči i tumači osnovne integracione i interpretacione interpretacije književnog dela (temu, motive, pesničke slike, junaka, strukturu, kompoziciju, oblike kazivanja, jezičke stilске karakteristike). 	<p>OBAVEZNI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Smrt Omera i Merime"; • "U cara Trojana kozje uši"; • Branko Radičević : "Bašta ki rastanak" (odlomci); • Milovan Glišić : "Glava šehera"; • Desanka Maksimović : "Tražim pomilovanje" (<i>Za kaluđeru</i> ili <i>Za laži izgovorene iz milosrđa</i>); • Branislav Nušić : "Autobiografija" (poglavlje <i>Srpski jezik</i> - dva odlomka); • Branko Ćopić : "Bašta sljezove boje" (pripovetka po izboru); • Ivo Andrić : "Na Drini uprija" (o Fati Avdagićoj). <p>IZBORNI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jovan Jovanović Zmaj: "Pesmo moja, zakiti se cvetom" (XLVII stihovi); • Tekst o Mileni Pavlovi Barili; 	<p>u enju jezika.</p> <p>Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo u enja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog u enja gramatičkih pravila i paradigmi. Gramatičke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima. Nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> mora biti humanistički orijentisana i bogata kako jezičkim tako i sadržajima iz kulture. Pored jezičkih, u punoj mjeri moraju biti zastupljeni književni, umetnički, savremeni sadržaji i sadržaji civilizacijskih tekovina. U okviru časova književnosti obrađuju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u skladu sa nivoom znanja i interesovanjima učenika. Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (naučne, stručne...), preko kojih učenici upoznati različite forme izražavanja u književnom delu, različite funkcionalne stilove i vrste tekstova. Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji učenika za rad organizovanjem različitih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksičkim, gramatičkim i komunikativnim vežbama. Učenike treba podsticati i naučavanjem sličnosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika. Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje učenik poznaje iz programa propisanog za</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Antologija savremenih srpskih pisaca (izbor); • Pe a Milosavljevi : "Potera za pejzažima"; • Tekstovi iz drugih funkcionalnih stilova: publicisti ki (izbor); • Izbor tekstova iz enciklopedija i asopisa za decu i mlade (iz razli itih funkcionalnih stilova). (Treba odabrati 2 dela)	savladavanje njegovog maternjeg jezika.
--	--	--	---	---

Naziv predmeta:	SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK
Godišnji fond asova:	62
	Razred: tre i

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Fonetika	Osposobljavanje u enika za prepoznavanje akcenatskih celina. Osposobljavanje u enika za primenu glasovnih promena.	<ul style="list-style-type: none"> • uo ava razliku izme u akcentovane i neakcentovane re i i grupe re i, • pravilno upotrebljava oblike re i sa glasovnim promenama. 	<ul style="list-style-type: none"> • Proklitike, enklitike. • Nepostojano A. • Gubljenje suglasnika. 	<p>Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave/u enja, planom rada i na inima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje u okviru slede ih oblika nastave:</p> <p>• teorijska nastava sa vežbama</p>
Morfologija i morfosintaksa	Osposobljavanje za pravilnu upotrebu oblika re i.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno upotrebljava imenice ženskog roda na konsonant, • pravilno upotrebljava oblike imenskih re i, • pravilno komparira prideve, • razlikuje prave povratne i neprave povratne glagole, • prepoznaje aorist, futur 	<ul style="list-style-type: none"> • Imenice: <ul style="list-style-type: none"> - imenice ženskog roda na konsonant; - proširivanje padežnih funkcija i zna enja. • Glagoli: <ul style="list-style-type: none"> - aorist, futur II; - glagolski vid (u estali glagoli); - glagolski rod: nepravi povratni glagoli. 	<p>Mesto realizacije nastave</p> <p>• u ionica</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti putem: 1. pra enja ostvarenosti ishoda,</p>

		II.	• Pridevi: komparacija.	<p>2. testova znanja.</p> <p>Okvirni broj asova po temama:</p> <p>- fonetika - 7, - morfologija i morfosintaksa - 11, - tvorba re i - 4, - sintaksa - 10, - pravopis - 4, - kultura izražavanja - 13, - književnost -13.</p> <p>Preporuke za realizaciju sadržaja programa</p> <p>Nastavnik treba da se upozna sa sadržajem programa predmeta <i>srpski kao nematernalni jezik</i> za prvi i drugi razred srednje škole. Osim ovladavanja sadržajima predviđenim za ovaj razred u nastavi je neophodno obezbediti obnavljanje i utvrđivanje gradiva iz prethodnih razreda kako bi se sprečilo njegovo zaboravljanje i uvrstile stečene navike, a novo gradivo usvajalo kao prirodni nastavak prethodnog i kao deo jednog celovitog sistema.</p> <p>Nastava <i>srpskog kao nematernalnog jezika</i> ne može biti jednoobrazna i u njoj se moraju uvažavati različite potrebe učenika različitih sredina i različitih maternalnih jezika. Pri tom se u nastavi naglašeno uključuje princip individualizacije i sprovođenje diferenciranog rada na različitim nivoima učenikovog znanja.</p> <p>S obzirom na to da je osnovni cilj nastave ovoga predmeta produktivno ovladavanje srpskim jezikom i osposobljavanje učenika za komunikaciju u svakodnevnim</p>
Tvorba re i	Osposobljavanje učenika za primenu pravila tvorbe re i.	• pravilno gradi deminutive i augmentative.	• Deminutivi i augmentativi.	
Sintaksa	Osposobljavanje učenika za pravilno građenje sintagmi i rečenica.	<ul style="list-style-type: none"> • proširi prostu rečenicu zavisnim članovima, • prepoznaje rečenice sa logičkim subjektom, • sastavlja uslovne i namerne rečenice, • pravilno upotrebljava bezlične rečenice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezlične rečenice. • Logički subjekti. • Nekongruentni atributi. • Proširivanje priloško odredbenih značenja. • Odnosne i izrične rečenice. 	
Pravopis	Osposobljavanje učenika za primenu pravopisnih pravila srpskog jezika.	• primenjuje pravopisna pravila srpskog jezika.	<ul style="list-style-type: none"> • Sastavljeno i rastavljeno pisanje reči. • Upravni i neupravni govor. 	
Kultura izražavanja	Osposobljavanje učenika za usmeno i pismeno izražavanje.	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira na srpskom jeziku u skladu sa temom ili situacijom, • daje kompleksne odgovore na postavljena pitanja i postavlja pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematika: <ul style="list-style-type: none"> - međuljudski odnosi; - kultura stanovanja; - zdravlje; - sport; - saobraćaj; - privreda u okruženju; - klima, atmosferske pojave; - običaji, praznici. • Komunikativne funkcije: <ul style="list-style-type: none"> - iskazivanje raspoloženja, dopadanja/nedopadanja; - predlaganje i prihvatanje/neprihvatanje predloga; - oštećivanje. • Proširivanje jezičke i leksičke građe novim rečima i frazeološkim izrazima. • Pismeni zadatak (jedan godišnje). • Domaći zadaci. 	
Književnost	Upoznavanje sa značajnim delima	• čita, prepričava i tumači književno umetničke	<p>OBAVEZNI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Banovi Strahinja"; 	

	srpske književnosti.	<p>ostale tipove tekstova,</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizira idejne aspekte teksta, • uoava i tuma i osnovne integracione inioce interpretacije književnog dela (temu, motive, pesni ke slike, junaka, strukturu, kompoziciju, oblike kazivanja, jzi ko-stilske karakteristike). 	<ul style="list-style-type: none"> • "Nemušti jezik"; • Milan Raki : "Iskrena pesma"; • Miloš Crnjanski: "Pri a" ili "Život"; • Momo Kapor: "Beleške jedne Ane" (odlomci iz 1, 9. i 12. glave); • Laza Lazarevi : "Vetar" (odlomak); • Aleksandar Popovi : "Putuju e pozorište Šopalovi " (VII slika <i>Vidova trava ili Šišanje Sofije</i> - dok Drobac ne iza e sa scene). • IZBORNI: • Milovan Vitezovi : "Šešir profesora Koste Vuji a" (odlomak u kome se Kosta Vuji sudi sa kamenorescem); • Bora Stankovi : pripovetka "U no i" (odlomak); • Tekst o Savi Šumanovi u; • Izbor tekstova pesama koje se pevaju; • Tekst iz funkcionalne stilistike: administrativno pravni stil; • Izbor tekstova iz enciklopedija i asopisa za decu i mlade (iz razli itih funkcionalnih stilova). (Treba obraditi dva dela.) 	<p>situacijama, organizacija ove nastave treba da se bazira na principima komunikativnog pristupa u usvajanju i u enju jezika.</p> <p>Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo u enja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog u enja gramati kih pravila i paradigmi. Gramati ke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima.</p> <p>Nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> mora biti humanisti ki orijentisana i bogata kako jezi kim tako i sadržajima iz kulture. Pored jezi kih, u punoj meri moraju biti zastupljeni književni, umetni ki, savremeni sadržaji i sadržaji civilizacijskih tekovina. U okviru asova književnosti obra uju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u skladu sa nivoom znanja i interesovanjima u enika.</p> <p>Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (nau ne, stru ne...), preko kojih e u enici upoznati razli ite forme izražavanja u književnom delu, razli ite funkcionalne stilove i vrste tekstova.</p> <p>Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji u enika za rad organizovanjem razli itih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksi kim, gramati kim i komunikativnim vežbama. U enike treba podsticati i na uo avanje sli nosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika.</p> <p>Prilikom interpretacije književnih dela, ukazivati na osobenosti književnih</p>
--	----------------------	---	--	---

				rodova i vrsta i na jezi ko-stilske odlike dela. Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje u enik poznaje iz programa propisanog za savladavanje njegovog maternjeg jezika.
--	--	--	--	--

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Maternji jezik i književnost

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK		
Godišnji fond asova:	70		
	Razred: prvi		
Cilj predmeta:	- Razvijanje sazajnih i intelektualnih sposobnosti i sticanje pozitivnog odnosa prema drugim kulturama uz uvažavanje razli itosti i usvajanje znanja i umenja potrebnih u komunikaciji na stranom jeziku u usmenom i pisanom obliku.		

CILJ	ISHODI NA KRAJU PRVOG RAZREDA U enik e biti u stanju da:	PREDVI ENE TEME OPŠTE I STRU NE	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE
<i>Razumevanje na sluh</i> Osposobljavanje u enika za razumevanje usmenog govora	- Razume re enice, pitanja i uputstva iz svakodnevnog govora (kratka uputstva izgovorena sporo i razgovetno) - Razume opšti sadržaj kra ih, prilago enih tekstova (ra unaju i i stru ne) posle nekoliko slušanja ili uz pomo vizuelnih efekata (na uputstvima, oznakama, etiketama) - Razume brojeve (cene, ra une, ta no vreme)	OPŠTE TEME • Svakodnevni život (organizacija vremena, poslova, slobodno vreme) • Hrana i zdravlje (navike u ishrani, karakteristi na jela i pi a u zemljama sveta) • Poznati gradovi i njihove znamenitosti • Sportovi i poznata sportska takmi enja • Život i dela slavni ljudi XX veka (iz sveta nauke,	1. Predstavljanje sebe i drugih 2. Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifi no po regionima) 3. Identifikacija i imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.) 4. Davanje jednostavnih uputstava i komandi 5. Izražavanje molbi i zahvalnosti 6. Izražavanje izvinjenja 7. Izražavanje potvrde i
<i>Razumevanje pro itanog teksta</i> Osposobljavanje u enika za razumevanje pro itanih tekstova	- U nepoznatom tekstu prepoznaje poznate re i, izraze i re enice (npr. u oglasima, na plakatima, shemama) - Razume opšti sadržaj i smisao kra ih tekstova (saopštenja, formulara sa podacima o nekoj osobi, osnovne komande na mašinama/kompjuteru, deklaracije o		

	proizvodima, uputstva za upotrebu i koriš enje)	kulture)	negiranje
<i>Usmena produkcija</i> Osposobljavanje u enika za kratko monološko izlaganje na stranom jeziku	- Upotrebljava jednostavne izraze i re enice da bi predstavio svakodnevne, sebi bliske li nosti, aktivnosti, situacije i doga aje	• Mediji (štampa, televizija) • Interesantne životne pri e i doga aji • Svet kompjutera - rasprostranjenost i primena	8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja 9. Izražavanje fizi kih senzacija i potreba 10. Iskazivanje prostornih i vremenskih odnosa 11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja 12. Opisivanje i upore ivanje lica i predmeta 13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu 14. Izražavanje pripadanja i posedovanja 15. Skretanje pažnje 16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja 17. Traženje i davanje dozvole 18. Iskazivanje estitki 19. Iskazivanje preporuke 20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti 21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti
<i>Pismena produkcija</i> Osposobljavanje u enika za pisanje kra ih tekstova razli itog sadržaja	- Piše kratke poruke relevantne za posao (mesto, termini sastanka) - Piše kra i tekst o sebi i svom okruženju - Popunjava formular gde se traže li ni podaci	STRU NE TEME • Obrada metala • Kontrola kvaliteta u skladu sa normativima i propisima • Pra enje novina u oblasti elektrotehnike	
<i>Interakcija</i> Osposobljavanje u enika za u eš e u dijalogu na stranom jeziku i razmenu kra ih pisanih poruka	- Na jednostavan na in se sporazumeva sa sagovornikom koji govori sporo i razgovetno - Postavlja jednostavna pitanja u vezi sa poznatim temama iz života i struke kao i da usmeno ili pismeno odgovara na ista (brojevi, podaci o koli inama, vreme, datum) - Napiše kratko li no pismo, poruku, razglednicu, estitku		
<i>Medijacija</i> Osposobljavanje u enika da prevodi, sažima i prepri ava sadržaj kra ih usmenih i pisanih tekstova	- Na ovom nivou nije predvi ena		
<i>Znanja o jeziku</i> Osposobljavanje u enika za upotrebu jezika u skladu sa jezi kim normama	- Prepoznaje i pravilno koristi osnovne fonološke (intonacija, prozodija, ritam) i morfosintaksi ke kategorije (imeni ki i glagolski nastavci, osnovni red re i)		
<i>Medijska pismenost</i> Osposobljavanje u enika da koriste medije kao izvore informacija i razvijaju kriti ko mišljenje u vezi sa njima	- Koristi sadržaje medijske produkcije namenjene u enju stranih jezika (štampani mediji, audio/video zapisi, kompakt disk, internet itd.)		

GRAMATI KI SADRŽAJI

ENGLJSKI JEZIK

I. RE ENICA

Obnoviti re eni ne model obuhva ene programom za osnovnu školu.

- Red re i u re enici. Mesto priloga i priloških odredbi.

- Tag questions

- Indirektni govor

a) izjave - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne re enice u jednom od sadašnjih vremena)

b) molbe, zahtevi, naredbe

v) pitanja sa promenom reda re i - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne re enice u jednom od sadašnjih vremena)

- Yes/No pitanja

- "WH" pitanja

II. IMENI KA GRUPA

1. lan

- Obnoviti upotrebu odre enog i neodre enog lana

- Nulti lan uz gradivne i apstraktne imenice

2. Imenice

- Množina imenica - obnoviti

- Izražavanje pripadanja i svojine - saksonski genitiv

3. Zameni ki oblici

a) Zamenice

- Li ne zamenice u funkciji subjekta i objekta

- Pokazne zamenice

b) determinatori

- Pokazni determinatori

- Neodre eni determinatori

- Prisvojni determinatori

4. Pridevi

- Obnoviti komparaciju prideva

5. Brojevi

- Obnoviti proste i redne brojeve

6. Kvanifikatori

III GLAGOLSKA GRUPA

1. Glagoli

- Obnoviti glagolske oblike predvi ene programom za osnovnu školu

- Modalni glagoli: *may can, must*

- Pasivne konstrukcije - sadašnje vreme/prošlo - the Simple present/past (prošlo vreme receptivno)

2. Prilozi, izvo enje priloga i upotreba

3. Predlozi, naj eš i predlozi za orijentaciju u vremenu i prostoru.

ITALIJANSKI JEZIK

Morfosintaksi ki i fonetski sadržaji

lan

Odre eni i neodre eni lan. Osnovna upotreba.

lan spojen s predlozima: *di, a, da, in, su* i *con*.

Odre eni lan uz osnovne i redne brojeve.

Imenica

Rod imenica. Pravilna množina imenica. Množina imenica na: *-co, -go, -ca, -ga*.

Naj eš i primeri nepravilne množine: imenice koje se završavaju na konsonant (*il bar, i bar*), imenice koje se završavaju na naglašeni vokal (*la città, le città*), skra ene imenice (*la foto, le foto*), jednosložne imenice (*il re, i re*), imenice koje se završavaju na *i* (*la tesi, le tesi*).

Zamenice

Li ne zamenice u službi subjekta (*io, tu, lui, lei, Lei, noi, voi, loro*).

Naglašene li ne zamenice u službi objekta (*me, te, lui, lei, Lei, noi, voi, loro*)

Prisvojne zamenice (*mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro*).

Pokazne zamenice (*questo, quello*).

Upitne zamenice (*chi? i che?/ che cosa?*)

Neodređene zamenice (*ognuno i qualcuno*).

Pridevi

Opisni pridevi, slaganje prideva i imenice u rodu i broju. Opisni pridevi *buono* i *bello*; neodređeni pridev *tutto*.

Pridevi na - *co* (*bianco, simpatico*), -*go* (*largo, analogo*)

Prisvojni pridevi: *mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro*. Upotreba *lana* uz prisvojne prideve.

Morfološke odlike prideva *questo, quello, bello* i *buono*.

Neodređeni pridevi *ogni* i *qualche*.

Naziv boja, morfološke osobenosti prideva *viola, rosa, blu, arancione*.

Brojevi: osnovni brojevi, redni brojevi. Upotreba osnovnih i rednih brojeva pri označavanju datuma.

Glagol

Sadašnje vreme (*Indicativo Presente*) glagola sve tri konjugacije. Sadašnje vreme nepravilnih glagola: *essere, avere, andare, dare, fare, bere, venire, stare, uscire, dire, tenere*.

Sadašnje vreme modalnih glagola *volere, dovere, potere, sapere*.

Upotreba glagola *piacere*.

Particip prošli i prošlo svršeno vreme *Passato prossimo*: prelaznih i neprelaznih glagola; nepravilnih glagola.

Budu e vreme (*Futuro semplice*) glagola s pravilnim i nepravilnim osnovama.

Predbudu e vreme (*Futuro anteriore*).

Prilozi

Vrste priloga: za na in, mesto i vreme

Priloške re ce *ci* i *vu*.

Predlozi

Prosti predlozi *di, a, da, un, con, su, per, tra, fra* i njihova osnovna upotreba. Predlozi *dentro, fuori, sotto, sopra, davanti, dietro*.

Sintaksa

Prosta re enica: potvrdna, upitna, odri na. *Tu sei italiano. No, io non sono italiano. (Tu) sei italiano?*

Složena re enica:

Adesso non lavoro più, ma ho più tempo per leggere e scrivere e giocare con i miei nipoti.

Red re i u re enici. Mesto priloga i priloških odredbi. *Nel libretto ci sono nomi dei professori e altre informazioni utili.*

Leksikografija

Struktura i koriš enje dvojezi nih re nika.

U eniku treba pokazati i stalno ga podsticati na posedovanje, upotrebu i pravilno koriš enje re nika (dvojezi nog i, kasnije, jednojezi nog), dati osnovne podatke o re ni koj literaturi odgovaraju eg kvaliteta. Podsticati ga na kontakt sa pisanom literaturom, elektronskim sadržajima i sl.

NEMA KI JEZIK

Imenice

Usvajanje roda, broja i padeža imenica uz pomo d determinativa i nastavaka. Nominativ, dativ i akuzativ jednine i množine sa odgovaraju im predlozima i bez njih. Saksonski genitiv.

Determinaitvi

Usvajanje determinativa kao odrednice roda, broja i padeža imenica (određeni neodređeni, pokazni, prisvojni, kvalifikativni, neodređeni)

Zamenice

Lične zamenice u nominativu, dativu i akuzativu jednine i množine. Prisvojne i pokazne zamenice kao determinativi uz imenicu. Deklinacija neodređene zamenice *jemand, niemand, etwas, nichts*

Pridevi

Pridevi u sastavu imenskog predikata i u atributivnoj funkciji (više receptivno nego produktivno). Poređena prideva, opisna komparacija sa *ebenso....wie, nicht so....wie*

Brojevi

Osnovni i redni brojevi

Predlozi

Predlozi sa dativom, akuzativom, dativom i akuzativom

Glagoli

Prezent i futur jakih, slabih, pomoćnih, refleksivnih, složenih i modalnih glagola. Perfekt i preterit najfrekventnijih glagola

Rečenice

Nezavisno složene rečenice (*und, aber, oder, denn, darum, deswegen*)

Zavisno složene - uzročne (*weil*), vremenske (*wenn, als, während, bis*), koncesivne (*obwohl*), relativne

RUSKI JEZIK

Rečenica

Odnos rečenica u složenoj rečenici: nezavisno složene i zavisno složene rečenice. Upravni i neupravni govor.

Imenice

Varijante padežnih nastavaka: lokativ jednine na - ; / , / , / ; nominativ množine na - , - , - , - ;

Uzro ni odnosi

Re enice sa odredbom izraženom zavisnim padežom.

FRANCUSKI JEZIK

Pasivne konstrukcije

est + particip perfekta

Finalne re enice sa upotrebom pour + inf.

Pitanja:

Qui est-ce qui/que

Qu'est-ce qui/que

Que;

Indirektna pitanja

Negacija

pas du tout, non plus, personne

Kazivanje pretpostavke

si + imperfekt/kondicional

Kazivanje vremena

avant de, quand

Kazivanje želje, volje, namere

a) subjunktivom b) infinitivom

Odredbe za vreme

- dani u nedelji, *prochain/dernier; il y a/dans; pendant/depuis;*

Pore enje prideva

Odredbe za na in

Izrazi za meru i koli inu

une douzaine, une centaine, un tas de, pas mal de, environ... i sl.

Slaganje vremena - samo sa indikativom, i to:

présent - présent (istovremena radnja); *présent - passé composé* (pre); *présent - futur* (posle)

Imeni ka grupa

Slaganje determinanata i imenica u rodu i broju; razlike u izgovoru (gde postoje) i razlikovanje nastavaka u tekstu.

les déterminants interrogatifs - exclamatifs - relatifs; les déterminants indéfinis **Nastavci imenica i prideva** *teur/trice; al/aux, ail/aux* i neki izuzeci na -s), *ou -s/x*

Glagolska grupa

Subjunktiv prezenta - objasniti princip tvorbe, a primenjivati samo u datim re eni nim modelima.

Slaganje participa perfekta sa subjektom

ŠPANSKI JEZIK

Imeni ka grupa

Slaganje determinativa i imenice u rodu i broju, apokopiranje prideva uz imenicu, neodre eni determinativi (*alguno, ninguno, todo, cualquiera*) u razli itim zna enjima.

*Tráeme algún libro de García Márquez.
Todas las mañanas, todo el mundo...
Un muchacho cualquiera...*

Morfeme tipi ne za mu ki i ženski rod imenica i prideva
muchacho/muchacha
actor/actriz
trabajador/trabajadora
generoso/generosa
kao i imenice i pridevi koji nemaju morfološku oznaku roda,
violinista, cantante, interesante, verde...

Glagolska grupa

Oblici indikativa: sva glagolska vremena savladana u osnovnoj školi primenjivati i prepoznavati u tekstu/govoru.

Pitanja sa upitnim re ima:

Quién, qué, cuándo, cómo, dónde, etc.

Indirektna pitanja

*¿ Sabes si ha llegado ?
Pregúntale si ha cogido la tarjeta.
Yo te pregundo que has comprado.*

Negacija

Nada, nadie, ningun (o/a), nunca, tampoco.
¿ Ha venido alguien ? - No, no ha venido nadie./ Nadie ha venido.
No me gusta esta película. - A mí tampoco.

Promena zna enja prideva u zavisnosti od pozicije uz imenicu

Un hombre grande / Un gran hombre.

Kazivanje vremena i odredbe za vreme

Dani u nedelji, *mañana, ayer, pasado/próximo, que viene, durante, después de, antes de, cuando, hace..., dentro de...*

Antes de haberse ido, me dejó su dirección nueva.

¿ Cuándo lo viste ? Lo vi cuando regresé de viaje.

El lunes que viene, El domingo pasado, Salió hacetreinta minutos... regresa dentro de una hora...

Odredbe za na in

Prilozi na -mente i priloške konstrukcije

Miguel maneja el coche cuidadosamente/con mucho cuidado.

Izrazi za meru i koli inu

Mucho, un poco de, una docena de, aproximadamente, más o menos...

¿ Cuántos estudiantes han visto este programa ? - Más o menos, treinta.

Ortografija

Interpunktija - osnovna pravila (sa akcentom na oblike koji ne postoje u srpskom jeziku).

Pisanje velikog slova

NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA

Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u u ionici u dobro osmišljenim kontekstima od interesa za u enike; pretpostavlja primenu tzv. *Teacher talk*, odn. prilago avanje govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima u enika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na zna enju jezi ke poruke, a ne toliko na gramati noj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja u enika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima ta nosti.

Jedan od klju nih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u u ionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno odre eni kontekst, procedura i cilj, ime se unapre uje kvantitet jezi kog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje u enje jezika.

Takozvana komunikativno-interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, izme u ostalog, uklju uje i slede e komponente:

- usvajanje jezi kog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno u estvovanje u društvenom inu
- poimanje nastavnog programa kao dinami ne, zajedni ki pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti
- nastavnik je tu da omogu i pristup i prihvatanje novih ideja

- učenici se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni učesnici u društvenom životu

- udžbenici su samo jedan od resursa; osim njih preporučuje se i primena drugih izvora informacija i didaktičkih materijala, pogotovo kada je reč o stručnim temama

- učionica postaje prostor koji je moguće restrukturirati iz dana u dan

Važan cilj u učenju stranog jezika u srednjim stručnim školama je ovladavanje jezikom struke i to u mери u kojoj je neophodno kako bi koristio jezik da bude informisan i osposobljen za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uvećava od 20 do 50% tokom četvorogodišnjeg, odnosno do 30% tokom trogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za kvalifikacije struke. Neophodno je da stručna tematika koja se obrađuje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stručnih predmeta i bude u korelaciji sa njima. Taj deo jezika struke se mnogo više ogleda u receptivnim veštinama nego u produktivnim jer je svrha učenja stranog jezika da se učenici osposobe u prvoj liniji da prate određenu stručnu literaturu u cilju informisanja, praćenja inovacija i dostignuća u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja. Stoga je spektar tekstova koji se preporučuju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata, instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kraći stručni tekstovi čiji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stručnih predmeta, izveštaji, katalozi, programi sajamskih aktivnosti i sl. Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didaktičku podršku; ona upućuje na to da određene tekstove u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje on nosi treba razumeti globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograničiti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije (porudžbenice, reklamacije, zahtevi, molbe).

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK
Godišnji fond časova:	70
Razred: drugi	

CILJ	ISHODI NA KRAJU DRUGOG RAZREDA U čenik e biti u stanju da:	PREPORU ČENE TEME OPŠTE I STRU ČNE I GRAMATI ČKI SADRŽAJI	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
SLUŠANJE Osposobljavanje učenika za razumevanje usmenog govora	<ul style="list-style-type: none"> • razume kraće iskaze koji sadrže frekventne reči i strukture (informacije o ličnostima, poslu, porodici, kupovini, školi, bližem okruženju) • razume najbitnije 	<ul style="list-style-type: none"> • Svakodnevni život (komunikacija među mladima, generacijski konflikti i na njihovi prevazilaženja, međugeneracijska podrška) • Obrazovanje • (obrazovanje u zemljama čiji se jezik uči, školovanje koje priprema za studije ili svet rada, obrazovanje za sve) • Poznati regioni u zemljama čiji se jezik uči, njihova obeležja 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predstavljanje sebe i drugih 2. Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifično po regionima) 3. Identifikacija i 	Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u učionici u dobro osmišljenim kontekstima od interesa za učenike; pretpostavlja primenu tzv. Teacher talk,

	<p>informacije u kratkim i jednostavnim obaveštenjima (preko razglasa, na ulici, na šalteru) i pravilno ih koristi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturni život (manifestacije koje mladi rado poseuju u zemlji i zemljama i jeziku i, međunarodni projekti i u estetskim i drugim) (na njima) • Zaštita okoliša (akcije na nivou grada, škole, volonterski rad) • Mediji (štampa, televizija, elektronski mediji) • Interesantne životne priče i događaji • Svet kompjutera (mladi i društvene mreže) <p>STRUKTURNE TEME</p> <p>Kao u prvom razredu</p>	<p>imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.)</p> <p>4. Davanje jednostavnih uputstava i komandi</p> <p>5. Izražavanje molbi i zahvalnosti</p> <p>6. Izražavanje izvinjenja</p> <p>7. Izražavanje potvrde i negiranje</p> <p>8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja</p> <p>9. Izražavanje fizičkih senzacija i potreba</p> <p>10. Iskazivanje prostornih i vremenskih</p> <p>11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja</p> <p>12. Opisivanje i upoređivanje lica i predmeta</p> <p>13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu</p> <p>14. Izražavanje pripadanja i posedovanja</p> <p>15. Skretanje pažnje</p> <p>16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>17. Traženje i davanje dozvole</p> <p>18. Iskazivanje</p>	<p>odn. prilagođavanje govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima učenika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na značenju jezika poruke, a ne toliko na gramatičkoj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja učenika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima tačnosti.</p>
<p>ITANJE</p> <p>Osposobljavanje učenika za razumevanje pročitanih tekstova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • čita i razume različite vrste kratkih i prilagođenih tekstova (jednostavnija lična / poslovna pisma, pozivnice, termini, prospekti, uputstva, oglasi) prepoznaju i osnovna značenja i relevantne detalje • otkriva značenja nepoznatih reči na osnovu konteksta i /ili pomoću rečenica • uoči predvidljive informacije (kad, gde, ko, koliko) u svakodnevnim tekstovima (reklame, oglasi, jelovnici, prospekti) kao i jednostavnijim strukturnim tekstovima (formulari, šeme, izveštaji) 	<p>ENGLJSKI JEZIK</p> <p>I. REČENICE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sistematizacija svih tipova upitnih rečenica - Direktna i indirektna pitanja - Indirektni govor: receptivno i produktivno a) izjave i pitanja - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne rečenice u jednom od sadašnjih vremena) b) molbe, zahtevi, naredbe - Indirektni govor: samo receptivno a) izjave sa promenom glagolskih vremena - Određene relativne klauze - Složene rečenice: vremenske klauze, uzročne klauze, dopusne klauze <p>II. IMENSKA GRUPA</p> <p>1. član</p>	<p>11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja</p> <p>12. Opisivanje i upoređivanje lica i predmeta</p> <p>13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu</p> <p>14. Izražavanje pripadanja i posedovanja</p> <p>15. Skretanje pažnje</p> <p>16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>17. Traženje i davanje dozvole</p> <p>18. Iskazivanje</p>	<p>Jedan od ključnih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u učionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno određeni kontekst, procedura i cilj, čime se unapređuje kvantitet jezika kojeg materijala koji je neophodan uslov za bilo koje učenje jezika.</p> <p>Takozvana komunikativno interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, između ostalog, uključuje i sledeće komponente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvajanje jezika kojeg sadržaja kroz ciljano i osmišljeno učestvovanje u društvenom okruženju • poimanje nastavnog

<p>GOVOR</p> <p>Osposobljavanje učenika za kratko monološko izlaganje i za učesništvo u dijalogu na stranom jeziku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje situacije, priča o događajima i argumentuje stavove koristeći jednostavne izraze i rečenice • vodi jednostavne razgovore (telefonira), daje informacije i uputstva, ugovara termine reaguje u tihu na pitanja, zahteve, pozive, izvinjenja sagovornika 	<ul style="list-style-type: none"> - Razlike između određenog i neodređenog imena u širem kontekstu 2. Imenice - Brojive i nebrojive imenice 3. Zameni ki oblici a) Zamenice - Lične zamenice u funkciji subjekta i objekta - Pokazne zamenice - Odnosne zamenice b) determinatori - Pokazni determinatori - Neodređeni determinatori - Prisvojni determinatori 4. Pridevi - Obnoviti komparaciju prideva - too/not...enough/not as...(as)/...than 5. Brojevi - Obnoviti proste i redne brojeve 6. Kvanifikatori 	<p>estitki</p> <p>19. Iskazivanje preporuke</p> <p>20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti</p> <p>21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti</p>	<p>programa kao dinamične, zajednički pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • nastavnik je tu da omogućiti pristup i prihvatanje novih ideja • učenici se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni učesnici u društvenom timu • udžbenici su samo jedan od resursa; osim njih preporučuje se i primena drugih izvora informacija i didaktičkih materijala, pogotovo kad je reč o stručnim temama
<p>INTERAKCIJA</p> <p>Osposobljavanje učenika za učesništvo u dijalogu na stranom jeziku i razmenu kraćih pisanih poruka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira u svakodnevnim situacijama i razmenjuje informacije, bliske njegovim interesovanjima (pismeno i usmeno) 	<p>III. GLAGOLSKA GRUPA</p> <p>1. Glagoli</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obnoviti razliku u upotrebi Present Simple, Present Continuous; Past Simple, Past Continuous - Obnoviti sve upotrebe Present Perfect - <i>Used to</i> - Način izražavanja budućnosti, planova u budućnosti (<i>going to, will</i>) - Modalni glagoli: <i>should, must, will, may, might</i> - Pasivne konstrukcije - sadašnje i prošlo vreme - the Present Simple, Past Simple (produktivno i receptivno), - Present perfect passive (receptivno) 3. Predlozi i najčešće prilozi za orijentaciju u vremenu i prostoru. 4. Prvi kondicional (receptivno i produktivno) drugi kondicional 		<ul style="list-style-type: none"> • učionica postaje prostor koji je moguće restrukturirati iz dana u dan <p>Važan cilj u učenju stranog jezika u srednjim stručnim školama je ovladavanje jezikom struke, i to u onoliko meri koja je neophodna da se jezik koristi radi informisanosti i osposobljenosti za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku na stranom jeziku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uvećava od 20 do 50% tokom četvorogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za</p>

		(receptivno)	
MEDIJACIJA Osposobljavanje učenika da prevodi, sažima i prepričava sadržaj kraćih usmenih i pisanih tekstova	• prevodi usmeno ili pismeno kratke poruke u skladu sa potrebama komunikacije	ITALIJANSKI JEZIK 1. Imenice Vlastite imenice i zajedničke, odgovarajući rod i broj sa determinativom: <i>Anna, Pietro, Belgrado, Roma, Signor Bianchi, Signora Bianchi, i miei genitori, il nostro paese, questa casa, l'Italia, la Serbia, il Tirreno, l'Adriatico, le Alpi, gli Appennini; i miei genitori, mia madre, Il loro padre, il nostro paese, i vostri figli, questo studente, questa ragazza, quell'amico, quella casa</i> , itd. Sistemska prikaz morfoloških karakteristika.	kvalifikacije struke. Neophodno je da stručnjaci na tematiku koja se obrađuje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stručnih predmeta i bude u korelaciji sa njima. Realizacija nastave jezika struke se mnogo više ogleda u razvijanju receptivnih veština nego produktivnih jer je svrha učenja stranog jezika, u prvoj liniji, usmerena na to da se učenici osposobe da prate određenu stručnu literaturu u cilju informisanja, praćenja inovacija i dostignuća u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja.
Medijska Pismenost Osposobljavanje učenika da koriste medije kao izvore informacija i razvijaju kritičko mišljenje u vezi sa njima	• argumentuje svoj stav o medijskom tekstu	2. Imen. Upotreba imena. Sistematizacija. Oblici određenog i neodređenog imena. Osnovna upotreba. Slaganje određenog i neodređenog imena sa imenicom ili pridevom. Imen. spojen s predlozima <i>di, a, da, in, su i con</i> . Određeni imen. ispred datuma: <i>Oggi è il 25 novembre. Ispred imena dana u nedelji Abbiamo lezioni di lingua italiana il mercoledì e il giovedì</i> . Upotreba imena uz vlastita imena, geografske pojmove, imena gradova i država, prezimena. Partitivni imen. kao supletivni oblik množine neodređenog imena (<i>Ho un amico italiano: Ho degli amici italiani</i>). Upotreba imena uz prisvojni pridev i imenice koje iskazuju blisko srodstvo (<i>Mia sorella si chiama Ada. Domani andiamo a Roma con i nostri nonni</i>). Položaj imena i predloga uz neodređeni	Stoga je spektar tekstova koji se preporučuju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata, instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kraći stručni tekstovi koji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stručnih predmeta, izveštaji, katalozi, programi sajamskih aktivnosti i sl. Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didaktičku podršku. Dobro osmišljeni nalozi upućuju na to da određene tekstove, u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje oni nose, treba razumeti

		<p>pridev <i>tutto</i>. Partitivni lan. <i>Mangio delle mele</i>. Izostavljanje u negaciji. <i>Non mangio pane</i>. Upotreba predloga <i>di</i> uz izraze koji izražavaju odre enu koli inu. <i>Prendo un bicchiere d'acqua minerale</i>.</p> <p>3. Zamenice Li ne zamenice u službi subjekta. Naglašene li ne zamenice u službi objekta. Naglašene li ne zamenice u službi direktnog i indirektnog objekta. Nenaglašene li ne zamenice u paru: <i>Compro il libro a Luigi. Glielo compro</i>. Prisvojne zamenice. Pokazne zamenice (<i>questo, quello</i>). Upitne zamenice <i>chi?</i> i <i>che?/ che cosa?</i> Neodre ene zamenice pridevi (<i>niente/nulla, nessuno, qualcosa, qualcuno, qualche, alcuni</i>) Relativne zamenice (<i>che, cui, il quale/la quale</i>)</p> <p>4. Pridevi Opisni pridevi, slaganje prideva i imenice u rodu i broju. Opisni pridevi <i>buono</i> i <i>bello</i>; neodre eni pridev <i>tutto</i>. Posebne karakteristike prideva <i>santo</i> i <i>grande</i> Komparacija prideva: <i>Maria è più alta di Marta. Noi siamo più veloci di voi. Maria e' la piu' alta della classe</i>.</p> <p>Apsolutni superlativ <i>Maria è bellissima</i>. Sinteti ki (organski) oblici komparativa i superlativa (relativnog i apsolutnog) prideva <i>piccolo, grande, buono, cattivo</i>.</p> <p>Razlika u zna enju izme u analiti kih i sinteti kih oblika komparativa i</p>	<p>globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograni iti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije (porudžbenice, reklamacije, zahtevi, molbe) i vo enje usmene komunikacije koja omogu ava sporazumevanje na osnovnom nivou bilo u direktnom kontaktu sa sagovornikom ili u telefonskom razgovoru.</p>
--	--	--	--

		<p>supetlativa (più grande: maggiore; più buono: migliore). Prisvojni pridevi. Upotreba <i>lana uz prisvojne prideve</i>. Pokazni pridevi: <i>questo, quello</i>. Naziv boja, morfološke osobnosti prideva <i>viola, rosa, blu, arancione</i>. Glavni brojevi (preko 1000) i redni (do 20). Redni brojevi.</p> <p>5. Predlozi Prosti predlozi <i>di, a, da, in, con, su, per, tra, fra</i> i njihova osnovna upotreba. Predlozi <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti dietro</i>. Upotreba predloga di (<i>Marco finisce di fare i compiti. La mamma dice di non fare tardi</i>), a (<i>Vado a giocare. Sei bravo a pattinare. Usciamo a giocare con gli amici.</i>), da (<i>Vengo da Belgrado. Andiamo dai nonni</i>), in (<i>vado in Italia, vivo nel lazio, ho un cappello in testa</i>)</p> <p>6. Glagoli Sadašnje vreme (<i>Presente Indicativo</i>) Imperativ (<i>Imperativo</i>), zapovedni na in. Zapovedni na in, za sva lica: <i>Fa' presto! Non tornare tardi! Non andate via senza di me</i>. Prego Signora, entri! Mi dia un etto di prosciutto e tre tosette, per favore Povratni glagoli. Upotreba glagola <i>piacere</i>. Perfekt (<i>Passato Prossimo</i>) Pravičnih i nepravilnih glagola: <i>Ho comprato un chilo di pesche. Sono andata alla stazione</i>. Perfekt modalnih glagola <i>volere, dovere, potere, sapere</i>. <i>Sono dovuto andare dal dentista. Ho potuto leggere i titoli in italiano</i>. Kondicional prezenta (<i>Condizionale Presente</i>): <i>Vorrei un chilo di mele, per</i></p>		
--	--	---	--	--

favore ! Potresti prestarmi il tuo libro di italiano ?

Futur pravih i nepravih glagola. *Noi torneremo a casa alle cinque.*

Imperfekat (*Imperfetto*): *C'era una volta un re e viveva in un castello.*

Pluskvamperfekat (*Trapassato prossimo*): *Sono arrivato alla stazione quando il treno era già partito.*

Prezent konjunktiva (Congiuntivo presente): *Penso che Maria debba studiare di più. **Samo receptivno***

Prosti pefekt (*Passato Remoto*) tvorba i osnovna upotreba: *Marco entrò e vide il computer acceso. Ma nella stanza non c'era nessuno.* Pravih i nepravih glagoli. **Samo receptivno.**

Pluskvamperfekat (*Trapassato prossimo*): *Sono arrivato alla stazione quando il treno era già partito.*

Perfekt (*Passato Prossimo*) Pravih i nepravih glagola. Imperfekata (*Imperfetto*). Upotreba i odnos perfekta i imperfekta.

7. Prilozi

Potvrdni, odre ni (*si, no*). Osnovni prilozi *bene, male, molto, poco, troppo, meno, più* i priloški izrazi za odre ivanje vremena (*prima, durante, dopo*) i prostora. *a destra, a sinistra, dritto, davanti, dietro, sotto, sopra, su, giù*

Upitni prilozi: *quando?, come?, perché? dove?*

Gra enje priloga od prideva pomo u sufiksa *mente*

8. Re ca ci (s priloškom vrednoš u), *ne.*

9. Veznici.

10. Re enica:

Prosta i proširena re enica u potvrdnom i u odri nom obliku.

Upitna re enica:

S konstrukcijom izjavne re enice potvrdnog oblika i upitnom intonacijom s konstrukcijom izjavne re enice u odri nom obliku i upitnom intonacijom Red re i u re enici.

Složena re enica: upotreba veznika koji uvode zavisnu re enicu (vremensku, uzro nu, relativnu, hipoteti ki period)

Hipoteti ki period: Realna pogodbeni re enica: *Se hai tempo andiamo in gita.*

Se avrai tempo andremoin gita.

Irealna pogodbeni re enica, sa imperfektom u protazi i apodozi: *Se avevi tempo, andavamoin gita.*

NEMA KI JEZIK

Imenice

Usvajanje roda, broja i padeža imenica uz pomo determinativa i nastavaka.

Nominativ, genitiv, dativ i akuzativ jednine i množine sa odgovaraju im predlozima i bez njih. Saksonski genitiv.

Determinativi

Usvajanje determinativa kao odrednice roda, broja i padeža imenica (odre eni neodre eni, pokazni, prisvojni, kvalifikativni, neodre eni)

Zamenice

Li ne zamenice u nominativu, dativu i akuzativu jednine i množine. Prisvojne i pokazne zamenice kao determinativi uz imenicu. Deklinacija neodre ene

zamenice *jemand, niemand, etwas, nichts*

Pridevi

Pridevi u sastavu imenskog predikata i u atributivnoj funkciji (više receptivno nego produktivno). Pore enje prideva, opisna komparacija sa *ebenso....wie, nicht so.....wie*

Brojevi

Osnovni i redni brojevi

Predlozi

Predlozi sa genitivom, dativom, akuzativom, dativom i akuzativnom

Glagoli

Prezent i futur jakih, slabih, pomo nih, refleksivnih, složenih i modalnih glagola. Perfekt i preterit najfrekventnijih glagola

Re enice

Nezavisno složene re enice (*und, aber, oder, denn, darum, deswegen, trotzdem*)

Zavisno složene - uzro ne (*weil*), vremenske (*wenn, als, während, bis*), koncesivne (*obwohl*), relativne

RUSKI JEZIK

Re enica

Re enice sa glagolskim priložima. Upotreba i u re enici.

Imenice

Sinonimi, antonimi, homonimi. Me ujezi ki homonimi.

Zamenice

		<p>Neodređene zamenice - , - (obrađivati kao leksiku) Određene zamenice , , Opšte zamenice , , ,</p> <p>Pridevi Duži i kraći oblik prideva. Upotreba kratkog oblika.</p> <p>Brojevi Redni brojevi</p> <p>Glagoli Imperativ Prošlo vreme glagola od infinitiva na suglasnik Glagoli kretanja sa prefiksima -, -, - , -, Glagolski prilozi - prepoznavanje</p> <p>Predlozi Najfrekventniji predlozi ija se upotreba razlikuje u odnosu na maternji jezik (u, okolo, vokrug, v, na)</p> <p style="text-align: center;">SINTAKSA</p> <p>Rečenice sa kratkim pridevskim oblikom u predikatu (,)</p> <p>Rečenice sa objektom u infinitivu ()</p> <p>Rečenice sa odredbom izraženom zavisnim padežom (,)</p> <p>Rečenice sa glagolskim prilogom (, ,)</p>		
--	--	---	--	--

)

FRANCUSKI JEZIK

Imeni ka grupa

- upotreba determinanata: redosled u re enici; upotreba re i *même, autre, seul*;
- determinanti u funkciji zamenice, posebno: pokazne zamenice ispred predloga *de* + imeni ka grupa; ispred relativne re enice; ispred partikula *ci* i *là*; neodre ene zamenice;
- brojevi: osnovni, redni, razloma ki, aproksimativni;
- rod i broj imenica i prideva specifi nih za datu struku; pore enje prideva, posebno superlativ.

Glagolska grupa

- glagolski na ini i vremena: prezent, složeni perfekt, imperfekt, pluskvamperfekt (receptivno), futur prvi indikativa, kao i perifrasti ne konstrukcije: bliski futur, bliska prošlost, radnja u toku *être en train de...*; *il faut que, je veux que, j'aimerais que* pra eni prezentom subjunktiva glagola prve grupe (*Il faut que tu racontes ça à ton frère*), kao i receptivno: *Il faut que tu fasses/ que tu ailles/ que tu sois/ que tu lises/ que tu saches/ que tu écrives*; prezent kondicionala: *Si mes parents me laisseraient partir, je viendrais avec toi !* imperativ (receptivno): *aie un peu de patience, n'ayez pas peur, sois sage!*
- particip prezenta i gerundiv; participi prezenta i perfekta kao pridevi;
- frekventni unipersonalni glagoli i

konstrukcije.

Predlozi

- naj eš i predlozi; predložni izrazi *à côté de, à l'occasion de, à l'aide de;*
- kontrahovanje lana i predloga.

Prilozi

- za mesto, za vreme, za na in, za koli inu;
- *alors* - za iskazivanje posledice;
- mesto priloga;
- priloške zamenice *en* i *y* (receptivno).

Modaliteti i forme re enice

- deklarativni, interogativni, eksklamativni i imperativni modalitet;
- afirmacija i negacija; aktiv i pasiv;
- re enice sa prezentativima;
- naglašavanje re eni nih delova pomo u formule *c'est... qui* i *c'est... que*.

Osnovni tipovi složenih re enica

- koordinirane re enice sa veznicima *et, ou, mais, car, ni* i priložima/priloškim izrazima *c'est pourquoi, donc, puis, pourtant, par contre, par conséquent, au contraire;*
- zavisne re enice: relativne sa zamenicama *qui, que, où* i *dont*, komparativne sa veznicima/vezni kim izrazima *comme, autant... que, le même... que, plus... que, moins... que;* vremenske sa veznicima/vezni kim izrazima *quand, avant que/avant de+infinitiv, chaque fois que, pendant que, après que, depuis que;* uzro ne sa veznicima *parce que* i *puisque;* (receptivno) koncesivne i opozitivne sa veznicima *bien que* i *alors que;* finalne sa veznicima *pour que/pour+infinitiv* i

afin que/afin de+infinitiv; hipoteti ne sa veznikom *si* (verovatni, mogu i i irealni potencijal); re enice sa *que* u funkciji objekta (npr. *Nous espérons que tu réussiras ton examen*); slaganje vremena u objekatskim re enicama.

ŠPANSKI JEZIK

Glagolska grupa

Oblici subjunktiva: prezent

Složena re enica

a) Zavisna re enica u indikativu

Mientras vivíamos en Madrid, estudiaba español. ¿Crees (estás segura, piensas) que aprobaremos el examen?

Sa infinitivom (sa modalnim glagolima)

Quiero viajar. Pienso viajar mañana.

Ukazati na izražavanje uzroka (porque, por), posledece (si, para) i na smisao re enice sa drugim eš im veznicima kad se pojave u tekstu.

B) Zavisne re enice u subjunktivu

Upotreba subjunktva prezenta

(izražavanje futura)

Subjunktiv prošlih vremena (preterito imperfecto, preterito perfecto simple, pretérito perfecto compuesto, pretérito pluscuamperfecto), oblici i upotreba (receptivno)

Kazivanje želje, volje, namere

a) subjunktivom

b) infinitivom

Me gustaría conocer a este actor. Me gustaría que tú conozcas a mi hermano. Hay que luchar contra la contaminación del aire y del agua. Es necesario que luchemos... ¿Qué quieren

		<p><i>Ustedes que haga? El trabaja mucho para ayudar a sus hijos. El trabaja mucho para que sus hijos tengan una vida mejor.</i></p> <p>Upravni i nepravni govor (potvrdne, odri ne i upitne re enice, imperativ). <i>Dime si/donde/cuando/quién/que... Sabes si/ donde/cuando/quién/que... Me puedes decir donde/cuando/quién/que...</i></p> <p>Hipoteti ne re enice (drugi tip) Si me visitarás, te llevaría a la playa.</p> <p>Pasivne konstrukcije a) <i>ser + participio pasado</i> La casa fue construida en 1984. b) <i>pasiva refleja</i> Se venden libros aquí</p> <p>Leksikografija Služenje dvojezi nim re nicima.</p>		
--	--	---	--	--

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK
Godišnji fond asova:	31
	Razred: tre i

CILJ	ISHODI NA KRAJU TRE EG RAZREDA U enik e biti u stanju da:	PREPORU ENE TEME OPŠTE I STRU NE I GRAMATI KI SADRŽAJI	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
SLUŠANJE Osposobljavanje u enika za razumevanje usmenog govora	<ul style="list-style-type: none"> razume osnovne poruke i zahteve iskazane jasnim standardnim jezikom kada je re o bliskim temama (škola, posao, hobi) razume globalno suštinu nešto dužih razgovora ili 	<ul style="list-style-type: none"> Svakodnevni život (generacijski konflikti i na ini prevazilaženja) Obrazovanje (obrazovanje za sve, praksa i pripreme za budu e zanimanje, razmena u enika) 	<ol style="list-style-type: none"> Predstavljanje sebe i drugih Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifi no po regionima) 	Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u u ionici u dobro osmišljenim kontekstima od interesa za

	<p>diskusija na sastancima, koji se odnose na manje složene sadržaje iz struke, ukoliko se govori razgovetno standardnim jezikom, postavlja pitanja i traži objašnjenja u vezi sa temom diskusije/razgovora</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poznate firme, preduze a, ustanove, institucije u zemljama i se jezik u i • Kulturni život (meunarodni projekti i učešćenja) • Zaštita životne okoline (volonterski rad) • Mediji (štampa, televizija, elektronski mediji) • Istorijski događaji/ličnosti iz zemalja i se jezik u i • Svet kompjutera (prednosti i mane upotrebe kompjutera) <p>STRUKE TEME</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kao u prvom razredu 	<p>3. Identifikacija i imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.)</p> <p>4. Davanje jednostavnih uputstava i komandi</p> <p>5. Izražavanje molbi i zahvalnosti</p> <p>6. Izražavanje izvinjenja</p> <p>7. Izražavanje potvrde i negiranje</p> <p>8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja</p> <p>9. Izražavanje fizičkih senzacija i potreba</p> <p>10. Iskazivanje prostornih i vremenskih odnosa</p>	<p>učenika; pretpostavlja primenu tzv. Teacher talk, odn. prilagodbu govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima učenika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na značenju jezičke poruke, a ne toliko na gramatičkoj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja učenika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima tačnosti.</p>
<p>ITANJE</p> <p>Osposobljavanje učenika za razumevanje pročitanih tekstova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razume jednostavnije tekstove (standardna pisma, informacije o procesu rada u struci) koji su pisani običnim jezikom ili jezikom struke • razume opis događaja i osećanja • razume osnovni sadržaj kao i važnije detalje u izveštajima, brošurama i ugovorima vezanim za struku 	<p>GRAMATIČKI SADRŽAJI</p> <p>Napomena: U trećem razredu trogodišnje srednje škole nisu predviđeni novi gramatički sadržaji. U nastavi se sistematizuju i utvrđuju oni gramatički sadržaji koje savladavanje uenicima predstavlja posebnu teškoću a koji se u datoj struci često koriste.</p>	<p>11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja</p> <p>12. Opisivanje i upoređivanje lica i predmeta</p> <p>13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu</p> <p>14. Izražavanje pripadanja i posedovanja</p> <p>15. Skretanje pažnje</p> <p>16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>17. Traženje i davanje dozvole</p> <p>18. Iskazivanje estitki</p>	<p>Jedan od ključnih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u uenicima. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno određeni kontekst, procedura i cilj, ime se unapred utvrđuje kvantitet jezičkog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje učenje jezika. Takozvana komunikativno-interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, između ostalog, uključuje i sledeće komponente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvajanje jezičkog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno

			<p>19. Iskazivanje preporuke</p> <p>20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti</p> <p>21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti</p>	<p>u estvovanje u društvenom inu</p> <ul style="list-style-type: none"> • poimanje nastavnog programa kao dinami ne, zajedni ki pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti • nastavnik je tu da omogu i pristup i prihvatanje novih ideja • u enici se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni u esnici u društvenom inu • udžbenici su samo jedan od resursa; osim njih preporu uje se i primena drugih izvora informacija i didakti kih materijala, pogotovu kad je re o stru nim temama • u ionica postaje prostor koji je mogu e restrukturirati iz dana u dan
<p>GOVOR</p> <p>Osposobljavanje u enika za kratko monološko izlaganje i za u eš e u dijalogu na stranom jeziku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jednostavnim sredstvima opiše status i obrazovanje, budu e zaposlenje • opiše delatnost, firmu, proces rada ili pak prepri a telefonski razgovor ili odluke nekog dogovora u okviru poznate leksike • obrazloži kra e svoje namere, odluke, postupke 			<p>Važan cilj u u enju stranog jezika u srednjim stru nim školama je ovladavanje jezikom struke, i to u onolikoj meri koja je neophodna da se jezik koristi radi informisanosti i osposobljenosti za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku na stranom jeziku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uve ava od 20 do 50% tokom etvorogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za kvalifikacije struke. Neophodno je da stru na tematika koja se obra uje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stru nih predmeta i bude u korelaciji sa njima.</p>
<p>PISANJE</p> <p>Osposobljavanje u enika za pisanje kra ih tekstova razli itog sadržaja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • popunjava ra une, priznanice i hartije od vrednosti • napiše jednostavno poslovno pismo prema odre enom modelu • opiše i pojasni sadržaj shema i grafikona vezanih za struku 			

				Realizacija nastave jezika struke se mnogo više ogleda u razvijanju receptivnih veština nego produktivnih jer je svrha učenja stranog jezika, u prvoj liniji, usmerena na to da se učenici osposobe da prate određenu stručnu literaturu u cilju informisanja, praćenja inovacija i dostignuća u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja.
INTERAKCIJA Osposobljavanje učenika za učesno u dijalogu na stranom jeziku i razmenu kraćih pisanih poruka	<ul style="list-style-type: none"> • povede, nastavi i završi neki jednostavan razgovor, pod uslovom da je lice u lice sa sagovornikom • bude shvaćen u razmeni ideja i informacija o bliskim temama u predvidljivim, svakodnevnim situacijama 			Stoga je spektar tekstova koji se preporučuju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata, instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kraći stručni tekstovi koji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stručnih predmeta, izveštaji, katalozi, programi sajamskih aktivnosti i sl. Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didaktičku podršku. Dobro osmišljeni nalozi upućuju na to da određene tekstove, u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje oni nose, treba razumeti globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograničiti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije (porudžbenice, reklamacije, zahtevi, molbe) i vođenje usmene komunikacije koja
MEDIJACIJA Osposobljavanje učenika da prevodi, sažima i prepričava sadržaj kraćih usmenih i pisanih tekstova	<ul style="list-style-type: none"> • Sažima sadržaj teksta, filma, razgovara i sl. 			
MEDIJSKA PISMENOST Osposobljavanje učenika da koriste medije kao izvore informacija i razvijaju kritičko mišljenje u vezi sa njima	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje različita gledišta o istoj temi 			
ZNANJA O JEZIKU	<ul style="list-style-type: none"> • korektno upotrebljava jednostavne strukture koristeći i zavisne rečenice (uz 			

	određene sistemske elementarne greške koje globalni smisao ne dovode u pitanje)			omogućava sporazumevanje na osnovnom nivou bilo u direktnom kontaktu sa sagovornikom ili u telefonskom razgovoru. Predviđeno je po jedan pismeni zadatak u svakom polugodištu.
--	---	--	--	--

Naziv predmeta:	FIZIČKO VASPITANJE			
Godišnji fond časova:	70			
	Razred: prvi			
Opšti cilj predmeta:	- Cilj fizičkog vaspitanja je da se raznovrsnim i sistematskim motoričkim aktivnostima, u povezanosti sa ostalim vaspitno-obrazovnim područjima, doprinese integralnom razvoju ličnosti učenika (kognitivnom, afektivnom, motoričkom), razvoju motoričkih sposobnosti, sticanju, usavršavanju i primeni motoričkih umjenja, navika i neophodnih teorijskih znanja u svakodnevnom i specifičnim uslovima života i rada.			
Posebni ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - podsticanje rasta i razvoja i uticanje na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja); - razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima; - sticanje motoričkih umjenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; - proširenje i produbljavanje interesovanja koje su učenici stekli u osnovnoj školi i potpunije sagledavanje sportske grane, za koju pokazuju poseban interes; - usvajanje znanja radi razumevanja značaja i suštine fizičkog vaspitanja definisanih opštim ciljem ovog predmeta (vaspitno-obrazovnog područja); - motivacija učenika za bavljenje fizičkim aktivnostima i formiranje pozitivnih psiho-socijalnih obrazaca ponašanja; - osposobljavanje učenika da stečena umjenja, znanja i navike koriste u svakodnevnom uslovima života i rada. 			

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
• Zdravstvena kultura i fizička aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i	• Unapređivanje i obožavanje zdravlja; • Uticaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih	• Prepozna veze između fizičke aktivnosti i zdravlja; • Objasni karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za	• Vežbe oblikovanja (janjanje, labavljenje i rastezanje); • Vežbe iz korektivne gimnastike; • Provera stanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti; • Vežbe snage bez i sa malim	• Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja; • Tokom realizacije časova fizičkog vaspitanja davati

<p>ishoda;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti uvek, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<p>poremećaja);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima; 	<p>koju se školuje i u o one, koje mogu imati negativan uticaj na njegov rast, razvoj;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje se preventivno uticati na mogu se negativne uticaje usled rada u odabranoj profesiji; • Imenuje motoričke sposobnosti koje treba razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; • Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti; 	<p>tegovima (do 4 kg.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trčanje na 60 m i 100 m; • Trčanje na 800 m u enice i 1000 m u enici; • Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), • Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; • Aerobik; 	<p>informacije o tome koje vežbe pozitivno utiču na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno utiču na zdravlje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • U enici koji pohađaju trogodišnje stručne škole daleko su više opterećeni u redovnom obrazovanju praktičnom i teorijskom nastavom od ostalih u enika; • Zbog toga je fizičko vaspitanje, u ovim školama, značajno za aktivan oporavak u enika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova estatička i jednostrana opterećenja. Teorijska znanja iz oblasti fizičkih aktivnosti su od velikog značaja za ukupnim bavljenjem fizičkim vežbama. <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (2 sata) • merenje i testiranje (6 sava) • praktična nastava (62 sata) <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Atletika; • Sportska gimnastika: (Vežbe na 	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje motoričkih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za za njihovo usvajanje; • Motivacija u enika za bavljenjem fizičkim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primena stebnih umenja, znanja i 	<ul style="list-style-type: none"> • Kratko opiše osnovne karakteristike i pravila atletike, gimnastike i sportske grane - disciplina koje se uče; • Demonstrira tehniku disciplina iz atletike i gimnastike (vežbi na spravama i tlu), poseduje veštinu, tehniku i taktiku sportske igre kao i vežbe iz ostalih programom predviđenih sadržaja • Detaljnije opiše pravila 	<ul style="list-style-type: none"> • ATLETIKA U svim atletskim disciplinama treba raditi na razvijanju osnovnih motoričkih osobina za datu disciplinu; Trčanje: Usavršavanje tehnike trčanja na kratke i srednje staze: - 100 m u enici i u enice; - 800 m u enici i u enice; - štafeta 4 x 100 m u enici i u enice Vežbanje tehnike trčanja na srednjim stazama umerenim 	<p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je</p>

<p>spravama i tlu);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sportska igra (po izboru); • Fizi ka, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogućnostima škole. 	<p>navika u svakodnevnim uslovima života i rada;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje etičkih vrednosti i podsticanje voljnih osobina učenika; • Povezivanje motoričkih zadataka u celine; • Uvođenje učenika u organizovani sistem priprema za školska takmičenja, igre, susrete i manifestacije; • Razvijanje elemenata ritma u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje; 	<p>sportske grane za koju pokazuje poseban interes - za koju škola ima uslove;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni zbog kojih je karakteristika fizičkog vaspitanja važno da aktivno učestvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi određeni program fizičke i sportske aktivnosti; • Želi da se bavi fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima, pošto sagledava (detektuje) pozitivne karakteristike fizičke i sportske aktivnosti - njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje; • Sagleda negativne uticaje savremenog načina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i bude svestan da je fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima moguće preduprediti negativne uticaje; • Komunicira putem fizičkih odnosno sportskih aktivnosti sa svojim drugovima i uživa u druženju i kontaktima; • Dovodi u vezu svakodnevni život i sposobnost za učenje i praktičan rad sa fizičkim, odnosno sportskim 	<p>intenzitetom i različitim tempom u trajanju od 5 do 10 min.</p> <p>Kros: jesenji i prolećni</p> <ul style="list-style-type: none"> - 800 m u enice, - 1000 m u enici. <p>Skokovi: Skok udalj tehnikom uvinu a Skok uvis lećnom</p> <p>Bacanja: Bacanje kugle, jedna od racionalnih tehnika (u enice 4 kg, u enici 5 kg).</p> <p>Sprovesti takmičenja u odeljenju, na rezultat, u svim realizovanim atletskim disciplinama.</p> <p>• SPORTSKA GIMNASTIKA: VEŽBE NA SPRAVAMA I TLU Napomene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nastavnik formira grupe na osnovu umenja (veština) učenika iste enih posle osnovne škole: osnovni, srednji i napredni nivo; - Nastavnik olakšava, odnosno otežava program na osnovu motoričkih sposobnosti i prethodno iste enih umenja učenika. <p>1. Vežbe na tlu Za učenike i uenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaga pretklonom i zanoženjem i spojeno, odrazom jedne noge kolut napred; - stav na šakama, izdržaj, kolut napred; - dva povezana premeta strance udesno i ulevo; - za napredni nivo premet strance sa okretom za 180° i doskokom na obe noge ("rondat") 	<p>individualan.</p> <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili u sali, istovremeno sa praktičnom nastavom; • Praktična nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u ciklusima koji traju približno 10-12 časova (uzastopnih). Nastavniku fizičkog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja. <p>• Sadržaj ciklusa je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru učenika - dva; - za povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom - jedan. <p>Način ostvarivanja programa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizičkih sposobnosti; sportsko-tehničko obrazovanje; povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i
--	--	---	--	--

		<p>aktivnostima i pravilnom ishranom;</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostalno bira fizi ku, odnosno sportsku aktivnost i izvodi je u okruženju u kome živi; • Objasni da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizi ke, odnosno sportske aktivnosti pripada, ima svoju estetsku komponentu (lepota izvo enja, lepota doživljaja); • Uživa u izvo enju pokreta i kretanja; • Navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmi enjima i u slobodnom vremenu; • Prepozna netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, bude istrajan je u svojim aktivnostima. • Se pravilno odnosi prema okruženju u kojem vežba, rekreira se i bavi se sportom, što prenosi u svakodnevni život; • U estvuje na školskom takmi enju i u sistemu školskih sportskih takmi enja. 	<p>2. Preskok Za u enike konj u širinu visine 120 cm; za u enice 110 cm: - zgr ka; - raznoška - za napredni nivo: sklonka</p> <p>3. Krugovi Za u enike /dohvatni krugovi/: - iz mirnog visa vu enjem vis uzneto, spust u vis stražnji, izdržaj, vu enjem vis uzneto, spust u vis prednji. Za u enice /dohvatni krugovi/: - uz pomo sunožnim odskokom naskok u zgib, njih u zgibu /uz pomo /; spust u vis stoje i</p> <p>4. Razboj Za u enike /paralelni razboj/: - iz njija u uporu, prednjim saskok sa okretom za 180° (okret prema pritci); - njih u uporu, u zanjihu sklek, prednjim upor, zanjih u uporu, u prednjihu sklek Za u enice /dvovisinski razboj ili jedna pritka vratila/: - naskok u upor na n/p, premah jednom nogom do upora jašu eg, preхват u pothvat upornom rukom (do prednožne) i spojeno odnoženjem zanožne premah i saskok sa okretom za 90° (odnoška), završiti bokom prema pritci.</p> <p>5. Vratilo Za u enike /dohvatno vratilo/: - sunožnim odzivom uzmak; kovrtljaj nazad u uporu prednjem; saskok zamahom u zanoženje (zanjihom).</p>	<p>radom;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Godišnji plan, program i raspored kroseva, takmi enja, zimovanja i drugih oblika rada utvr uje se na po etku školske godine na nastavni kom ve u, na predlog stru nog ve a nastavnika fizi kog vaspitanja; • Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja, samostalno, odre uje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa; • asovi u toku nedelje treba da budu raspore eni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blok asovi. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali; • U svim razredima nastava fizi kog vaspitanja se realizuje odvojeno za u enike i odvojeno za u enice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizi ko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija asa; <p><u>Pra enje, vrednovanje i ocenjivanje</u> Pra enje napretka u enika u fizi kom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku itave školske godine, na osnovu metodologije pra enja, merenja i vrednovanja efekata u fizi kom vaspitanju - standardi za ocenjivanje fizi kih sposobnosti u enika i</p>
--	--	--	--	--

			<p>6. Greda Za u enice /visoka greda/: - zaletom i sunožnim odskokom naskok u upor, premah odnožno desnom; okret za 90°, uporom rukama ispred tela prednos raznožno; osloncem nogu iza tela (naprednji nivo: zamahom u zanoženje) do upora u e eg; usprav, usprav, hodanje u usponu sa dokoracima, vaga pretklonom, usklon, saskok pruženim telom (eono ili bo no u odnosu na spravu).</p> <p>7. Konj sa hvataljkama Za u enike: - premah odnožno desnom napred zamah ulevo, zamah udesno, zamah ulevo i spojeno premah levom napred; premah desnom nazad, zamah ulevo, zamah udesno i spojeno odnoženjem desne, saskok sa okretom za 90 0 ulevo do stava na tlu, levi bok prema konju.</p> <p>Školsko takmi enje (odeljenje, škola): stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja bira sprave na kojima e se u enici takmi iti.</p> <p>Za naprednije u enike: sastavi iz sistema školskih sportskih takmi enja i u eš e na višim nivoima školskih takmi enja.</p> <p>Minimalni obrazovni zahtevi: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u uporu i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka,</p>	<p>postignu a u sportskim igrama</p> <p>Minimalni obrazovni zahtevi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atletika: tr anje na 100 m za u enike i u enice, tr anje na 800 m za u enike i 500 m za u enice, skok udalj, uvis, bacanje kugle - na rezultat. • Vežbe na spravama i tlu: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u uporu i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja. <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (6 asova); • Teorijskih asova (1 u prvom i 1 u drugom polugodištu); • Atletika (12 asova) • Gimnastika: vežbe na spravama i tlu (12 asova); • Sportska igra: po izboru škole (14 asova); • Fizi ka aktivnost, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogu nostima škole a po izboru u enika (10 asova). • Plivanje (10 asova); • Provera znanja i veština (4 asa). <p>• POSEBNE AKTIVNOSTI - Iz fonda radnih dana i za izvo enje redovne nastave</p>
--	--	--	--	---

			<p>grede i dvovisinskog razboja.</p> <p>SPORTSKA IGRA (po izboru)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ponavljanje i u vrš ivanje ranije obu avanih elemenata igre; • Dalje proširivanje i produbljavanje tehni ko-takti ke pripremljenosti u enika u skladu sa izbornim programom za datu igru. Na osnovu prethodnih umenja u tehnici i taktici nastavnik planira konkretne sadržaje iz sportske igre; • Stru no ve e nastavnika, prema programu koji sam donosi (iz programa tre eg razreda (program po izboru u enika) u skladu sa mogu nostima škole, organizuje nastavu za koju u enici pokažu posebno interesovanje; • Preporuka: ukoliko je mogu e, organizovati nastavu plivanja (posebno obuku za nepliva e). 	<p>škola u toku školske godine organizuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dva celodnevna izleta sa peša enjem - I razred do 12 km (ukupno u oba pravca); - II razred do 14 km (ukupno u oba pravca); - III razred do 16 km (ukupno u oba pravca); - Dva krosa: jesenji i prole ni - Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja utvr uje program i sadržaj izleta, i dužinu staze za kroseve, prema uzrastu u enika. - Škola organizuje i sprovodi sportska takmi enja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizi kog vaspitanja. Sportska takmi enja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Me uškolska sportska takmi enja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmi enja.
--	--	--	---	--

Naziv predmeta:
Godišnji fond asova:

FIZI KO VASPITANJE
70

Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enike biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
<ul style="list-style-type: none"> Zdravstvena kultura i fizička aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<ul style="list-style-type: none"> Unapređivanje i obožavanje zdravlja; Utjecaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja); 	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznati veze između fizičke aktivnosti i zdravlja; Objasniti karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za koju se školuje i u obožavanju, koje mogu imati negativan utjecaj na njegov rast, razvoj; Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje će preventivno uticati na moguće negativne utjecaje usled rada u odabranoj profesiji; 	<ul style="list-style-type: none"> Vežbe oblikovanja (jačanje, labavljenje i rastezanje); Vežbe iz korektivne gimnastike; Provera stanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> Na početku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja; Tokom realizacije osnova fizičkog vaspitanja davati informacije o tome koje vežbe pozitivno utiču na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno utiču na zdravlje; U enicima koji pohađaju trogodišnje stručne škole daleko su više opterećeni u redovnom obrazovanju praktičnom i teorijskom nastavom od ostalih učenika Zbog toga je fizičko vaspitanje, u ovim školama, značajno za aktivan oporavak učenika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova teška stanja i jednostrana opterećenja. Teorijska znanja iz oblasti fizičkih aktivnosti su od velikog značaja za ukupnim bavljenjem fizičkim vežbama.
<ul style="list-style-type: none"> Razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti učenika, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima; 	<ul style="list-style-type: none"> Imenuje motoričke sposobnosti koje treba razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> Vežbe snage bez i sa malim tegovima (do 4 kg.); Trčanje na 60 m i 100 m; Trčanje na 800 m u enice i 1000 m u enicima; Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; Aerobik; 	<p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> teorijska nastava (2 sata) merenje i testiranje (6 sava) praktična nastava (62 sata)
<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za 	<ul style="list-style-type: none"> Sticanje motoričkih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; 	<ul style="list-style-type: none"> Kratko opisati osnovne karakteristike i pravila sportske grane atletike, gimnastike i sportske grane- disciplina koje se 	<p>ATLETIKA U svim atletskim disciplinama treba raditi na razvijanju osnovnih motoričkih osobina</p>	<p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po</p>

<p>realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atletika; • Sportska gimnastika: (Vežbe na spravama i tlu); • Sportska igra (po izboru); • Fizička, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogućnostima škole. 	<ul style="list-style-type: none"> • Motivacija u enika za bavljenjem fizičkim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primjena stečenih umjenja, znanja i navika u svakodnevnim uslovima života i rada; • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje etičkih vrednosti i podsticanje voljnih osobina u enika; • Povezivanje motoričkih zadataka u celine; • Uvođenje u enika u organizovani sistem priprema za školska takmičenja, igre, susrete i manifestacije; • Razvijanje elemenata ritma u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; • Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao 	<p>u e;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demonstrirati - vežbe i tehnike atletskih disciplina i vežbi na spravama i tlu koje se u e (posedovati veštinu) • Detaljnije opisati pravila sportske grane za koju pokazuje poseban interes, za koju škola ima uslove; • Objasniti zbog kojih je karakteristika fizičkog vaspitanja važno da aktivno učestvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi određeni program fizičke i sportske aktivnosti; • U enike je želeli da se bavi fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima pošto je sagledati (detektovati) pozitivne karakteristike fizičke i sportske aktivnosti i njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje; • Sagledati negativne uticaje savremenog načina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i svestan je da fizički, odnosno sportskim aktivnostima mogu učestvovati negativne uticaje • Putem fizičkih odnosno sportskih aktivnosti komunicirati sa svojim 	<p>za datu disciplinu;</p> <p>Tranja: Usavršavanje tehnike tranja na kratke i srednje staze: - 100 m u enici i u enice; - 800 m u enici i u enice - štafeta 4 x 100 m u enici i u enice</p> <p>Vežbanje tehnike tranja na srednjim stazama umerenim intenzitetom i različitim tempom u trajanju od 5 do 10 min.</p> <p>Kros: jesenji i prolećni - 800 m u enice, - 1000 m u enici.</p> <p>Skokovi: Skok udalj korakom tehnikom. Skok uvis ležnom tehnikom.</p> <p>Bacanja: Bacanje kugle, jedna od racionalnih tehnika (u enice 4 kg, u enici 5 kg). Sprovesti takmičenja u odeljenju, na rezultat, u svim realizovanim atletskim disciplinama.</p> <p>• SPORTSKA GIMNASTIKA: VEŽBE NA SPRAVAMA I TLU</p> <p>Napomena: Nastavnik olakšava, odnosno otežava program na osnovu motoričkih sposobnosti i prethodno stečenih umjenja</p>	<p>grupama, u zavisnosti od karaktera metodске jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan.</p> <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili u sali, istovremeno sa praktičnom nastavom; • Praktična nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u ciklusima koji traju približno 10-12 časova (uzastopnih). Nastavniku fizičkog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja. <p>Sadržaj ciklusa je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru u enika - dva; - za povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom - jedan. <p><u>Način ostvarivanja programa</u> Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizičkih sposobnosti; sportsko-tehničko obrazovanje; povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom. Godišnji plan, program i raspored</p>
---	---	---	--	---

	<p>trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje.</p>	<p>drugovima i uživati u druženju i kontaktima;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dovedi u vezu svakodnevni život i sposobnost za učenje i praktičan rad sa fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima i pravilnom ishranom; • Objasniti da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizičke, odnosno sportske aktivnosti pripadaju, imaju svoju estetsku komponentu (lepota izvođenja, lepota doživljaja); • Učenik uživa u izvođenju pokreta i kretanja; • Učenik navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmičenjima i u slobodnom vremenu; • Prepoznaje netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, istrajan je u svojim aktivnostima. • Ima pravilan odnos prema okruženju u kojem vežba, rekreira se i bavi se sportom. 	<p>u enika.</p> <p>1. Vežbe na tlu Za učenike i učenice: - iz upora za rukama, zibom, provlak zgrušeno napred do upora pred rukama (opruženo); - kolut napred i spojeno uspravom do vage pretklonom i zanoženjem, izdržaj - premet strance uporom u "bolju" stranu i spojeno, premet strance u "slabiju" stranu - za napredni nivo premet napred uporom</p> <p>2. Preskok Za učenike konj u širinu visine 120 cm; za učenice 110 cm: - zgruška; - raznoška - za napredni nivo: sklonka i preskoci sa zanoženjem</p> <p>3. Krugovi Za učenike /dosko ni krugovi/ - njih, zanjihom saskok, uz pomoć .</p> <p>4. Razboj Za učenike /paralelni razboj/ - iz upora sede eg raznožno pred rukama, prehvatom napred i dizanjem sklonjeno stav na ramenima, spust nazad u upor sede i raznožno, prehvata rukama iza butina, snožiti i zanjihom</p>	<p>kroseva, takmičenja, zimovanja i drugih oblika rada utvrđuje se na početku školske godine na nastavnim komandama, na predlog stručnog veštaka nastavnika fizičkog vaspitanja.</p> <p>Stručno veštaka nastavnika fizičkog vaspitanja, samostalno, određuje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa.</p> <p>Učenici u toku nedelje treba da budu raspoređeni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blokovi. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali.</p> <p>U svim razredima nastava fizičkog vaspitanja se realizuje odvojeno za učenike i odvojeno za učenice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizičko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija oba</p> <p>Praćenje, vrednovanje i ocenjivanje</p> <p>Praćenje napretka učenika u fizičkom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku celitave školske godine, na osnovu metodologije praćenja, merenja i vrednovanja efekata u fizičkom vaspitanju - standardi za ocenjivanje fizičkih sposobnosti učenika i postignuća u sportskim igrama</p> <p>Minimalni obrazovni zahtevi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atletika: trčanje na 100 m za učenike i učenice, trčanje na 800 m za učenike i 500 m za učenice,
--	---	---	--	---

		<p>saskok.</p> <p>Za u enice /dvovisinski razboj, jedna pritka, vratilo/: - vis na v/p licem prema n/p: klim, premah zgr eno jednom nogom do visa leže eg na n/p, preхват (može raznoru no) na n/p do upora jašu eg; premah odnožno prednožnom (unazad) do upora prednjeg; zamahom unazad (zanjihom) saskok pruženim telom; - jedna pritka: naskok u prednji, premah odnožno jednom nogom do upora jašu eg; premah odnožno zanožnom do upora stražnjeg; saskok sasedom (zamahom nogama unapred).</p> <p>5. Vratilo Za u enike /dosko no vratilo/ - iz mirnog visa uzmak do upora, zamahom nogama unazad (zanjihom) saskok uvito</p> <p>6. Greda Za u enice /visoka greda/: - zaletom i sunožnim odskokom naskok u upor u e i; okret za 90° usprav u uspon, okret za 180°, lagano tr anje na prstima, skok sa promenom nogu, koraci u usponu do kraja grede; saskok zgr eno (bo no u odnosu na gredu).</p>	<p>skok udalj, uvis, bacanje kugle - na rezultat.</p> <p>• Vežbe na spravama i tlu: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u upor u i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja.</p> <p><u>Okvirni broj asova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (6 asova) • Teorijskih asova (1 u prvom i 1 u drugom polugodištu). • Atletika (12 asova) • Gimnastika: vežbe na spravama i tlu (12 asova). • Sportska igra: po izboru škole (14 asova) • Fizi ka aktivnost, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogu nostima škole a po izboru u enika (10 asova). • Plivanje (10 asova). • Provera znanja i veština (4 asa). <p>POSEBNE AKTIVNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iz fonda radnih dana i za izvo enje redovne nastave škola u toku školske godine organizuje: <ul style="list-style-type: none"> - Dva celodnevna izleta sa peša enjem - I razred do 12 km (ukupno u oba pravca); - II razred do 14 km (ukupno u oba pravca); - III razred do 16 km (ukupno u oba
--	--	--	--

			<p>7. Konj sa hvataljkama Za u enike: - iz upora pred rukama, kolo zanožno levom, kolo zanožno desnom.</p> <p>Školsko takmi enje (odeljenje, škola): aktiv nastavnika fizi kog vaspitanja bira sprave na kojima e se u enici takmi iti.</p> <p>Za naprednije u enike: sastavi iz sistema školskih sportskih takmi enja i u eš e na višim nivoima školskih takmi enja.</p> <p>Minimalni obrazovni zahtevi: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u uporu i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja.</p> <p>• SPORTSKA IGRA (po izboru) - Ponavljanje i u vrš ivanje ranije obu avanih elemenata igre. - Dalje proširivanje i produblavanje tehni ko-takti ke pripremljenosti u enika u skladu sa izbornim programom za datu igru. Na osnovu prethodnih umenja u tehnici i taktici nastavnik planira konkretne sadržaje iz</p>	pravca); Dva krosa: jesenji i prole ni Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja utvr uje program i sadržaj izleta, i dužinu staze za kroseve, prema uzrastu u enika. Škola organizuje i sprovodi sportska takmi enja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizi kog vaspitanja. Sportska takmi enja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Me uškolska sportska takmi enja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmi enja.
--	--	--	---	---

			sportske igre. • Stručno vešće nastavnika fizičkog vaspitanja, prema programu koji sam donosi (iz programa trećeg razreda (program po izboru učenika) u skladu sa mogućnostima škole, organizuje nastavu za koju učenici pokazuju posebno interesovanje	
--	--	--	--	--

Naziv predmeta:	FIZIČKO VASPITANJE
Godišnji fond časova:	62
	Razred: treći

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenicima biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
<ul style="list-style-type: none"> • Zdravstvena kultura i fizička aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<ul style="list-style-type: none"> • Unapređivanje i ovladavanje zdravljom; • Uticaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja); 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepozna veze između fizičke aktivnosti i zdravljom; • Objasni karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za koju se školuje i učenje, koje mogu imati negativan uticaj na njegov rast, razvoj; • Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje se preventivno utiču na moguće negativne uticaje usled rada u odabranoj profesiji; 	<ul style="list-style-type: none"> • Vežbe oblikovanja (jačanje, labavljenje i rastezanje); • Vežbe iz korektivne gimnastike; • Provera stanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> • Na početku teme učenicima upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja; • Tokom realizacije časova fizičkog vaspitanja davati informacije o tome koje vežbe pozitivno utiču na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno utiču na zdravlje; • Učenici koji pohađaju trogodišnje stručne škole daleko su više opterećeni u redovnom obrazovanju praktičnom i teorijskom nastavom od ostalih učenika; • Zbog toga je fizičko vaspitanje, u ovim školama, značajno za
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj motoričkih i funkcionalnih 	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Imenuje motoričke sposobnosti koje treba 	<ul style="list-style-type: none"> • Vežbe snage bez i sa malim tegovima (do 4 kg.); 	

<p>sposobnosti oveka, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;</p>	<p>i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima;</p>	<p>razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; <ul style="list-style-type: none"> • Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motorikih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti; </p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tranje na 60 m i 100 m; • Tranje na 800 m u enice i 1000 m u enici; • Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), • Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; • Aerobik; 	<p>aktivan oporavak u enika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova esta stati ka i jednostrana optere enja. Teorijska znanja iz oblasti fizi kih aktivnosti su od velikog zna aja za ukupnim bavljenjem fizi kim vežbama.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave: <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (2 asa) • merenje i testiranje (6 asova) • prakti na nastava (54 asa) </p>
<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Program po izboru u enika: • Ritmi ka gimnastika i narodni plesovi; 	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje motorikih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za za njihovo usvajanje; • Motivacija u enika za bavljenjem fizi kim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primena ste enih umenja, znanja i navika u svakodnevnom uslovima života i rada; • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje eti kih vrednosti i podsticanje voljnih osobina u enika; • Povezivanje motorikih zadataka u celine; ali bez stvaranja 	<ul style="list-style-type: none"> • Kratko opiše osnovne karakteristike i pravila atletike, gimnastike i sportske grane - disciplina koje se u e; • Demonstrira tehniku disciplina iz atletike i gimnastike (vežbi na spravama i tlu), poseduje veštinu, tehniku i taktiku sportske igre kao i vežbe iz ostalih programom predvi enih sadržaja • Detaljnije opiše pravila sportske grane za koju pokazuje poseban interes - za koju škola ima uslove; • Objasni zbog kojih je karakteristika fizi kog vaspitanja važno, da aktivno u estvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi odre en program fizi ke i sportske aktivnosti; • Želi da se bavi fizi kim, odnosno sportskim 	<p>PROGRAM PO IZBORU U ENIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • RITMI KA GIMNASTIKA I NARODNI PLESOVI - Savladavanje osnovnih vežbi: dokorak, menjaju i korak galopom u svim pravcima, polkin korak, daleko visoki skok, "makazice"; - Sistematska obrada estetskog pokreta tela u mestu i u kretanju bez rekvizita i sa rekvizitima, koriste i pri tome razli itu dinamiku, ritam i tempo, - Primena savladane tehnike estetskog pokreta i kretanja u kratkim sastavima. - Treba savladati najmanje pet narodnih plesova. - Priprema za takmi enje i priredbe i u eš e na njima. 	<ul style="list-style-type: none"> • merenje i testiranje (6 asova) • prakti na nastava (54 asa) <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naro ito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan.</p> <p>Mesto realizacije nastave <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u u ionici ili u sali, istovremeno sa prakti nom nastavom; • Prakti na nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). </p> <p>Preporuke za realizaciju nastave <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u </p>

	<p>krutih motori kih automatizama</p>	<p>aktivnostima, pošto sagledava (detektuje) pozitivne karakteristike fizi ke i sportske aktivnosti - njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagleda negativne uticaje savremenog na ina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i bude svestan da je fizi kim, odnosno sportskim aktivnostima mogu e preduprediti negativne uticaje; • Komunicira putem fizi kih odnosno sportskih aktivnosti sa svojim drugovima i uživa u druženju i kontaktima; • Dovodi u vezu svakodnevni život i sposobnost za u enje i prakti an rad sa fizi kim, odnosno sportskim aktivnostimai pravilnom ishranom; • samostalno bira fizi ku, odnosno sportsku aktivnost i izvodi je u okruženju u kome živi 		<p>ciklusima koji traju približno 10-12 asova (uzastopnih). Nastavniku fizi kog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja.</p> <p>Sadržaj ciklusa je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru u enika - dva; - za povezivanje fizi kog vaspitanja sa životom i radom - jedan. <p>Na in ostvarivanja programa</p> <p>Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizi kih sposobnosti; sportsko-tehni ko obrazovanje; povezivanje fizi kog vaspitanja sa životom i radom.</p> <p>Godišnji plan, program i raspored kroseva, takmi enja, zimovanja i drugih oblika rada utvr uje se na po etku školske godine na nastavni kom ve u, na predlog stru nog ve a nastavnika fizi kog vaspitanja.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Sportska igra (po izboru); 	<ul style="list-style-type: none"> • Uvo enje u enika u organizovani sistem priprema za školska takmi enja, igre, susrete i manifestacije; 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizi ke, odnosno sportske aktivnosti pripada, ima svoju estetsku komponentu (lepota 	<p>SPORTSKA IGRA (po izboru)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ponavljanje i u vrš ivanje ranije obu avanih elemenata igre. - Dalje proširivanje i produbljanje tehni ko-takti ke pripremljenosti u enika u skladu 	<p>Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja, samostalno, odre uje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa.</p>

		<p>izvo enja, lepota doživljaja);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uživa u izvo enju pokreta i kretanja; • Navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmi enjima i u slobodnom vremenu; 	<p>sa izbornim programom za datu igru.</p>	<p>asovi u toku nedelje treba da budu raspore eni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blok asovi. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rukomet; 	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje elemenata ritma sjedinjavanjem kineti kih i energetskih elemenata u cjeline: u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepozna netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, bude istrajan je u svojim aktivnostima. • Se pravilno odnosi prema okruženju u kojem vežba, rekreira se i bavi se sportom, što prenosi u svakodnevni život • U estvuje na školskom takmi enju i u sistemu školskih sportskih takmi enja 	<p>RUKOMET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu. - Pokrivanje i otkrivanje igra a, oduzimanje lopte, ometanje protivnika. Opšti principi postavljanja igra a u odbrani i napadu. Napad sa jednim i dva igra a i napad protiv zonske odbrane. Zonska odbrana i napad " ovek na oveka". Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila igre. - U estvovanje na razrednim, školskim i me uskolskim takmi enjima. 	<p>U svim razredima nastava fizi kog vaspitanja se realizuje odvojeno za u enike i odvojeno za u enice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizi ko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija asa</p> <p><u>Pra enje, vrednovanje i ocenjivanje</u></p> <p>Pra enje napretka u enika u fizi kom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku itave školske godine, na osnovu metodologije pra enja, merenja i vrednovanja efekata u fizi kom vaspitanju - standardi za ocenjivanje fizi kih sposobnosti u enika i postignu a u sportskim igrama</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Fudbal; 	<ul style="list-style-type: none"> • Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje; 		<p>FUDBAL</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu. - Pokrivanje i otkrivanje igra a, oduzimanje lopte i ometanje protivnika. Opšti principi postavljanja igra a u napadu i odbrani. Razne varijante napada i odbrane. Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila malog fudbala. 	<p><u>Okvirni broj asova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (6 asova) • Teorijskih asova (1 u prvom i 1 u drugom polugodištu). • Sportska igra: po izboru škole (52 asa) • Provera znanja i veština (4

			- U estvovanje na raznim školskim i me uškolskim takmi eljima.	asa).
• Košarka;			KOŠARKA - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu - Tehnika košarke. Šutiranje na koš iz mesta i kretanja, šut sa jednom ili obema rukama, sa raznih odstojanja od koša. Postavljanje i kretanje igra a u napadu i odbrani. Odbrana "zonom" i " ovek na ovek". Napad protiv ovih vrsta odbrana. Kontranapad u raznim varijantama i princip bloka. - Pravila igre i su enje. - U estvovanje na razrednim i školskim takmi enjima.	Škola organizuje i sprovodi sportska takmi enja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizi kog vaspitanja. Sportska takmi enja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Me uškolska sportska takmi enja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmi enja.
• Odbojka;			ODBOJKA - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu - Tehnika odbojke. Igra sa povu enim i isturenim centrom. Sme iranje i njegova blokada. Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila igre i su enja. - U estvovanje na odeljenskim, razrednim i me uškolskim takmi enjima.	
• Plivanje;			PLIVANJE - Upoznavanje i primena osnovnih sigurnosnih mera u plivanju; - Usvajanje dve tehnike plivanja (po sklonostima i izboru	

			u enika). Vežbanje radi postizanja boljih rezultata. Skok na startu i okreti. - U estvovanje na odeljenskim , razrednim i me uškolskim takmi enjima.
• Borila ke veštine;			BORILA KE VEŠTINE - Izbor borila ke veštine koja se izu ava na mati nim fakultetima sporta i fizi kog vaspitanja, i koja je u programu Školskih sportskih takmi enja. Nastavnik u skladu sa mogu nostima škole i interesovanjima u enika predlaže nastavni program.
• Klizanje, skijanje;			KLIZANJE I SKIJANJE - Programski zadaci iz klizanja i skijanja obuhvataju savladavanje osnovne tehnike i upoznavanje sa pravilima takmi enja. Nastavnik predlaže nastavni program, koji se zasniva na programu klizanja i predmeta skijanje na mati nim fakultetima.

Svaki od obrazovnih profila ima karakteristike vezane za obavljanje konkretnih stručnih poslova, koji zahtevaju određene položaje tela, pokrete i kretanja, koji mogu negativno uticati na pravilno držanje (status ki menog stuba i status stopala). Kako bi se izbegli ovi negativni uticaji, nastavnici stručnih predmeta i profesori fizi kog vaspitanja definišu mogu e profesionalne poreme aje, na osnovu ega se programiraju se posebni sadržaji, kojima se obezbe uje prevencija.

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Ekologija i zaštita životne sredine;
- Muzi ka kultura;
- Likovna kultura;

Prethodni

Naziv predmeta:

MATEMATIKA

Godišnji fond
asova: **70**

Razred: prvi

Ciljevi predmeta:

- Razvijanje logičkog i apstraktnog mišljenja;
- Razvijanje sposobnosti jasnog i preciznog izražavanja i korištenja osnovnog matematičkog jezika;
- Razvijanje sposobnosti određivanja i procjene kvantitativnih veličina i njihovog odnosa;
- Razvijanje osjetljivosti za prostor i razumevanje uzajamnih odnosa geometrijskih figura
- Razvijanje sistematičnosti, urednosti, preciznosti, temeljnosti, istrajnosti, kritičnosti u radu;
- Osposobljavanje za primenu stečenih znanja kako u matematici tako i u ostalim predmetima;
- Formiranje matematičke kulture koja podrazumeva svest o univerzalnosti i primeni matematike i matematičkog načina mišljenja.
- Razvoj sposobnosti potrebnih za rešavanje problema i novih situacija u procesu rada i svakodnevnom životu

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Vektori	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja o vektorima 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam vektora • objasni pojmove pravac, smer i intenzitet vektora • izvrši osnovne operacije sa vektorima (sabiranje i oduzimanje vektora, proizvod brojeva vektora) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam vektora, suprotan vektor, osnovne operacije sa vektorima • Primeri razlaganja sila u fizici 	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenika, planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p>
Realni brojevi	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o skupu realnih brojeva 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje različite zapise brojeva iz skupova N, Z i Q i te brojeve prikazuje na brojevnoj pravoj i poredi ih. • razlikuje osnovne podskupove skupa realnih brojeva (N, Z, Q, I) i uočava relacije $N \subset Z \subset Q \subset R$, $I \subset R$ • izražava vrednost jednostavnog racionalnog brojevnog izraza poštujući i prioriteta računskih operacija i upotrebu zagrada • koristi kalkulator pri izražavanju vrednosti brojevnog izraza • odredi apsolutnu vrednost 	<ul style="list-style-type: none"> • Pregled brojeva, operacije sa realnim brojevima • Apsolutna vrednost realnog broja • Približna vrednost realnih brojeva, pravila zaokruživanja • Apsolutna i relativna greška 	<p>• Teorijska nastava (70 časova)</p> <p>Mesto realizacije nastave • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili kabinetu za matematiku</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave • obrazložiti cilj predmeta, načini i kriterijum ocenjivanja • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje učenika • podsticati učenike na razmišljanje i samostalno zaključivanje • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla</p>

		<p>realnog broja i grafi ki interpretira na brojevnoj osi</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaokrugli broj na odre eni broj decimala • odredi apsolutnu i relativnu grešku 		<p>aktivnost u enika</p> <ul style="list-style-type: none"> • insistirati na preciznosti, ta nosti, sistemati nosti i urednosti u radu • upu ivati u enike na pretraživanje razli itih izvora i primenu savremenih tehnologija
Proporcionalnost	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o proporcijama i procentnom ra unu • Osposobljavanje za primenu proporcija i procenata na rešavanje realnih probleme 	<ul style="list-style-type: none"> • izra una odre eni deo neke veli ine • odredi nepoznate lanove proste proporcije • proširi ili skрати razmeru i primeni je u rešavanju problema podele • prepozna direktnu ili obrnutu proporcionalnost dve veli ine , primeni je na rešavanje jednostavnih problema i. prikaže grafi ki • odredi nepoznatu glavnicu, procenat ili procentni iznos 	<ul style="list-style-type: none"> • Razmera i proporcija • Direktna i obrnuta proporcionalnost • Prost srazmerni ra un • Ra un podele • Procentni i promilni ra un 	<ul style="list-style-type: none"> • Vektori: naglasiti razliku izme u skalarnih i vektorskih veli ina. Ista i povezanost sa fizikom - sile, brzina, ubrzanje su vektorske veli ine, itd. • Realni brojevi: naglasiti zatvorenost operacija u odre enim skupovima i potrebu da se postoje i skup proširi novim. Sadržaje o greškama povezati sa stru nim predmetima, izra unavati apsolutnu i relativnu grešku konkretnih merenja.
Racionalni algebarski izrazi	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o polinomima 	<ul style="list-style-type: none"> • sabira, oduzima i množi polinome • primeni distributivni zakon množenja prema sabiranju i formule za kvadrat binoma i razliku kvadrata, zbir i razliku kubova pri transformaciji polinoma • rastavi polinom na inioce • odredi NZD i NZS polinoma • transformiše jednostavniji racionalni algebarski izraz 	<ul style="list-style-type: none"> • Polinomi • Rastavljanje polinoma na inioce • NZD i NZS polinoma • Transformacije racionalnih algebarskih izraza 	<ul style="list-style-type: none"> • Proporcionalnost: koristiti što više konkretnih primera iz života i struke. • Linearne jedna ine i nejedna ine: ista i povezanost izme u analiti kog i grafi kog prikaza funkcije. Sadržaje povezati sa odgovaraju im sadržajima fizike i hemije. <p><u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. usmenu proveru znanja 2. pismenu proveru znanja 3. testove znanja <p><u>Okvirni broj asova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vektori 4 asa • Realni brojevi 8 asova
Geometrija	<ul style="list-style-type: none"> • Produbljivanje znanja iz geometrije 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje osnovne i izvedene geometrijske pojmove • razlikuje uzajamne odnose uglova (susedni, uporedni, unakrsni, komplementni, suplementni) • navede veze izme u uglova sa paralelnim i normalnim kracima 	<ul style="list-style-type: none"> • Geometrijski pojmovi i veze izme u njih • Trougao • Zna ajne ta ke trougla • etvorougao • Talesova teorema • Sli nost figura 	

		<ul style="list-style-type: none"> • navede relacije vezane za unutrašnje i spoljašnje uglove trougla • navede i primeni relacije vezane za unutrašnje i spoljašnje uglove trougla • definiše pojam simetrala ugla i konstruiše simetralu ugla • konstruiše simetralu duži, simetralu ugla i visinu trougla • konstruiše značajne tačke trougla • definiše pojam težišna duž trougla i navede svojstvo težišta • navede i primeni osnovne relacije u jednakokrakom, odnosno jednakostraničnom trouglu • razlikuje vrste četvorouglova i navede njihove osobine • navede stavove o paralelogramu i ume da ih primeni • navede osobine specijalnih paralelograma • formuliše Talesovu teoremu i primeni je na podelu duži na n jednakih delova • navede stavove o sličnosti trouglova • primenjuje stavove o sličnosti trouglova na određivanje nepoznatih elemenata u jednostavnijim zadacima 	<ul style="list-style-type: none"> • Sličnost trouglova, stavovi sličnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Proporcionalnost 8 asova • Racionalni algebarski izrazi 14 asova • Geometrija 15 asova • Linearne jednačine i nejednačine 13 asova <p>U toku školske godine predviđena su 4 pismena zadatka (po 2 u polugodištu). Za realizaciju pismenih zadataka ispravkama planirano je 8 asova.</p>
<p>Linearne jednačine i nejednačine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o linearnoj jednačini, nejednačini, funkciji i sistemima linearnih 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam linearne jednačine • reši linearnu jednačinu • primeni linearnu jednačinu 	<ul style="list-style-type: none"> • Linearna jednačina i njene primene • Linearna funkcija i njen grafik 	

	jedna ina	na rešavanje problema • reši jedna ine koje se svode na linearne jedna ine • definiše pojam linearne funkcije • prikaže analiti ki, tabelarno i grafi ki linearnu funkciju • reši linearnu nejedna inu i grafi ki prikaže skup rešenja • reši sistem linearnih jedna ina sa dve nepoznate	• Linearna nejedna ina • Sistem linearnih jedna ina	
--	-----------	--	--	--

Naziv predmeta:	MATEMATIKA
Godišnji fond asova:	70 asova
	Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Trigonometrija pravouglog trougla	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja o trigonometriji 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše osnovne trigonometrijske funkcije oštrog ugla • izra una osnovne trigonometrijske funkcije oštrog ugla pravouglog trougla kada su date dve stranice • konstruiše oštar ugao ako je poznata jedna njegova trigonometrijska funkcija • navede trigonometrijske identi nosti i primeni ih na odre ivanje vrednosti ostalih trigonometrijskih funkcija kada je poznata jedna od njih • navede vrednosti trigonometrijskih funkcija 	<ul style="list-style-type: none"> • Definicije trigonometrijskih funkcija oštrog ugla pravouglog trougla • Vrednosti trigonometrijskih funkcija za uglove od 0°, 30°, 45°, 60°, 90° • Osnovne trigonometrijske identi nosti • Rešavanje pravouglog trougla 	Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno u enja, planom rada i na inima ocenjivanja <u>Oblici nastave</u> Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave: <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (70 asova) <u>Mesto realizacije nastave</u> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u u ionici ili kabinetu za matematiku <u>Preporuke za realizaciju nastave</u> <ul style="list-style-type: none"> • obrazložiti cilj predmeta, na in i

		<p>karakteristi nih uglova (od 0°, 30°, 45°, 60°, 90°) i pro ita vrednosti za ostale oštre uglove sa kalkulatora i obrnuto (odre uje oštar ugao ako je poznata vrednost trigonometrijske funkcije)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primeni elemente trigonometrije pravouglog trougla na rešavanje prakti nih problema 		<p>kriterijum ocenjivanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje u enika • podsticati u enike na razmišljanje i samostalno zaključivanje • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla aktivnost u enika • insistirati na preciznosti, ta nosti, sistemati nosti i urednosti u radu • upu ivati u enike na pretraživanje razli itih izvora i primenu savremenih tehnologija
Stepenovanje i korenovanje	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o stepenovanju i korenovanju 	<ul style="list-style-type: none"> • navede svojstva operacija sa stepenima i primeni ih u transformacijama jednostavnijih izraza • navede svojstva operacija sa korenima i primeni ih u transformacijama jednostavnijih izraza • racionališe imenilac razlomka u jednostavnim slu ajevima • definiše pojmove imaginarna jedinica i kompleksan broj • sabere, oduzme, pomnoži i podeli dva kompleksna broja 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam stepena. Operacije sa stepenima • Step sa celim izložiocem • Zapis broja u E (scientific) formatu • Pojam korena. Operacije sa korenima • Step sa racionalnim izložiocem • Racionalisanje imenioca razlomka • Pojam kompleksnog broja i operacije sa njima 	<p>• Trigonometrija pravouglogtrougla: sadržaje povezivati sa odgovaraju im primerima iz života, npr. veli ina senke. Ponoviti pravila zaokrugljivanja brojeva na odre eni broj decimala. Osposobiti u enike za upotrebu kalkulatora kao pomo nog sredstva pri rešavanju problema primenom trigonometrije.</p> <p>• Stepenovanje i korenovanje: pri proširivanju skupa iz koga je izložilac naglasiti permanentnost osobina stepenovanja. Osposobiti u enike da pomo u kalkulatora odrede vrednosti korena i stepena datog broja. Kompleksni brojevi: obraditi samo osnovne pojmove i injenice koje e biti neophodne pri izu avanju sadržaja o kvadratnoj jedna ini.</p> <p>• Funkcija i grafik funkcije: prilikom obrade koristiti što više konkretnih primera iz života i struke.</p> <p>• Kvadratna jedna ina i kvadratna</p>
Funkcija i grafik funkcije	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja o funkcijama i itanju grafika funkcije 	<ul style="list-style-type: none"> • navede primere funkcija • odredi znak, intervale monotonosti, maksimum i minimum na datom grafiku • pro ita i razume podatak sa grafikona, dijagrama ili iz tabele, i odredi minimum ili maksimum i srednju vrednost zavisne veli ine; • podatke predstavljene u jednom grafi kom obliku predstavi u drugom; 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam funkcije. • Funkcije sa kona nim domenom • Grafi ko predstavljanje funkcije • itanje grafika funkcije (odre ivanje znaka, intervala monotonosti, maksimuma, minimuma)- bez formalne definicije tih pojmova • Razli iti grafi ki oblici predstavljanja funkcija 	

			<p>sa kona nim domenom (tabela, grafik, dijagram, krug)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odre ivanje maksimuma, minimuma i srednje vrednosti zavisne veli ine 	<p>funkcija: pokazati odnose izme u rešenja i koeficijenata, kao i rastavljanje kvadratnog trinoma na inioce. Za crtanje kvadratne funkcije koristiti nule (rešavanje jedna ine) i teme (svo enje na kanonski oblik). Ista i povezanost izme u analiti kog i grafi kog prikaza kvadratne funkcije.</p>
Kvadratna jedna ina i kvadratna funkcija	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja potrebnih za rešavanje kvadratnih jedna ina, skiciranje i analizu grafika kvadratnih funkcija 	<ul style="list-style-type: none"> • reši nepotpunu kvadratnu jedna inu u skupu R • navede primer kvadratne jedna ine koja nema rešenja u skupu R • primeni obrazac za rešavanje kvadratne jedna ine • odredi prirodu rešenja kvadratne jedna ine • rastavi kvadratni trinom • skicira i analizira grafik kvadratne funkcije (pro ita nule funkcije, maksimum ili minimum, intervale monotonosti) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvadratna jedna ina • Obrazac za rešavanje kvadratne jedna ine • Priroda rešenja kvadratne jedna ine • Rastavljanje kvadratnog trinoma na linearne inioce • Kvadratna funkcija i njen grafik 	<ul style="list-style-type: none"> • Poliedri i obrtna tela: koristiti simulacije preseka na ra unaru. Pravilne poliedre prikazati koriš enjem ra unara. Sadržaje povezati sa stru nim predmetima i problemima iz svakodnevnog života • Nizovi: primere nizova uzimati iz raznih oblasti matematike, (npr. iz geometrije) kao i iz svakodnevnog života. <p>Ocenjivanje</p>
Poliedri i obrtna tela	<ul style="list-style-type: none"> • Produblivanje znanja o poliedrima i obrtnim telima 	<ul style="list-style-type: none"> • izra una obim i površinu figura u ravni (kvadrat, pravougaonik, pravilan šestougao, krug) • razlikuje pravilne poliedre • primeni odgovaraju e formule i izra una površine i zapremine pravilne prizme i piramide (jednostavniji zadaci) • primeni odgovaraju e formule i izra una površine i zapremine pravog valjka, kupe i lopte • odredi površinu jednostavnih ravnih preseka tela 	<ul style="list-style-type: none"> • Obim i površina figura u ravni (kvadrat, pravougaonik, pravilan šestougao, krug) • Prizma, piramida i njihovi ravni preseci • Površina i zapremina prizme • Površina i zapremina piramide • Valjak, kupa, lopta i njihovi ravni preseci • Površina i zapremina valjka • Površina i zapremina kupe • Površina i zapremina lopte 	<p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. usmenu proveru znanja 2. pismenu provera znanja 3. testove znanja <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trigonometrija pravouglog trougla 9 asova • Stepenuvanje i korenovanje 14 asova • Funkcija i grafik funkcije 6 asova • Kvadratna jedna ina i kvadratna funkcija 16 asova • Poliedri i obrtna tela 11 asova • Nizovi 6 asova • U toku školske godine predvi ena su 4 pismena zadatka (po 2 u polugodištu).
Nizovi	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna opšti lan niza 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam niza 	<p>Za realizaciju pismenih zadataka sa</p>

	znanja o nizovima	<p>kada su dati početni članovi niza (jednostavniji primeri)</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna aritmetički niz i odredi vezu između opšteg člana, prvog člana i diferencije niza • izrađuje zbir prvih n članova aritmetičkog niza • prepozna geometrijski niz i odredi vezu između opšteg člana i prvog člana i količnika niza • izrađuje zbir prvih n članova geometrijskog niza 	<ul style="list-style-type: none"> • Aritmetički niz • Zbir prvih n članova aritmetičkog niza • Geometrijski niz • Zbir prvih n članova geometrijskog niza 	ispravkama planirano je 8 časova.
--	-------------------	--	--	--

Naziv predmeta:	MATEMATIKA	Razred: treći
Godišnji fond:	31 čas	

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Analitička geometrija u ravni	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja o pravcu i krugu 	<ul style="list-style-type: none"> • Primeni Gausov algoritam na rešavanje sistema linearnih jednačina (3*3) • izrađuje rastojanje između dve tačke i obim trougla ako su date koordinate njegovih temena • razlikuje opšti oblik jednačine prave od eksplicitnog oblika i prevede jedan zapis u drugi • objasni položaj prave 	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemi linearnih jednačina. Gausov algoritam • Dekartov koordinatni sistem u ravni. Koordinate tačke i rastojanje između dve tačke • Jednačina prave u Dekartovom pravouglom koordinatnom sistemu. Opšti i eksplicitni oblik jednačine prave • Jednačina prave određena tačkom i koeficijentom pravca 	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učeničkim planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (31 čas) <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili kabinetu za matematiku <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • obrazložiti cilj predmeta, načine i kriterijum

		<p>u koordinatnom sistemu u zavisnosti od koeficijenta k i n</p> <ul style="list-style-type: none"> • odredi jedna inu prave odre enu datom ta kom i datim koeficijentom pravca • odredi jedna inu prave odre enu datim dvema ta kama • primeni uslov paralelnosti i normalnosti • izra una rastojanje ta ke od prave • prevede opšti oblik jedna ine kruga u kanonski • odredi centar i polupre nik kružnice 	<ul style="list-style-type: none"> • Jedna ina prave odre ena dvema ta kama • Uzajamni položaj dve prave • Normalni oblik jedna ine prave i rastojanje ta ke od prave • Jedna ina kružnice • Uzajamni položaj prave i kružnice 	<p>ocenjivanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje u enika • podsticati u enike na razmišljanje i samostalno zaklju ivanje • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla aktivnost u enika • insistirati na preciznosti, ta nosti, sistemati nosti i urednosti u radu • upu ivati u enike na pretraživanje razli itih izvora i primenu savremenih tehnologija <p>• Analiti ka geometrija u ravni: ista i da je analiti ka geometrija na odre eni na in spoj algebre i geometrije i povezati primenu analiti kog aparata sa rešavanjem odre enih zadataka iz geometrije. Ukazati na veze izme u razli itih oblika jedna ine prave. Jedna inu kružnice obraditi u opštem i kanonskom obliku.</p>
Elementi finansijske matematike	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa osnovnim elementima finansijske matematike 	<ul style="list-style-type: none"> • primeni kamatni ra un (vreme dato u godinama, mesecima ili danima) • objasni pojam menice i na koji na in se upotrebljava • primeni prost kamatni ra un na obra unavanje kamate kod štednih uloga i potroša kih kredita • pokaže razliku izme u prostog i složenog kamatnog ra una na datom primeru 	<ul style="list-style-type: none"> • Prost kamatni ra un • Primena prostog kamatnog ra una (rad sa menicama i sa ra unom štednog uloga, potroša ki krediti) • Pojam složenog kamatnog ra una 	<ul style="list-style-type: none"> • Elementi finansijske matematike: koristiti što više konkretnih primera iz života. <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. usmenu proveru znanja 2. pismenu proveru znanja 3. testove znanja <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiti ka geometrija u ravni: 18 asova • Elementi finansijske matematike 9 asova <p>U toku školske godine predvi ena su 2 pismena zadatka (po 1 u polugodištu). Za realizaciju pismenih zadatakasa ispravkama planirana su 4 asa</p>

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA:

- Raunarstvo i informatika
- Tehnička fizika
- Tehničko crtanje
- Tehnička mehanika

Naziv predmeta:	ISTORIJA
Godišnji fond asova:	70
	Razred: prvi
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje humanističkog obrazovanja i razvijanje istorijske svesti; - Razumevanje istorijskog prostora i vremena, istorijskih događaja, pojava i procesa i uloge istaknutih ličnosti; - Razvijanje individualnog i nacionalnog identiteta; - Sticanje i proširivanje znanja, razvijanje veština i formiranje stavova neophodnih za razumevanje savremenog sveta (u nacionalnom, regionalnom, evropskom i globalnom okviru); - Unapređivanje funkcionalnih veština i kompetencija neophodnih za život u savremenom društvu (istraživačkih veština, kritičkog i kreativnog mišljenja, sposobnosti izražavanja i obrazlaganja sopstvenih stavova, razumevanja multikulturalnosti, razvijanje tolerancije i kulture argumentovanog dijaloga); - Osposobljavanje za efikasno korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija; - Razvijanje svesti o potrebi stalnog usavršavanja i svesti o važnosti negovanja kulturno-istorijske baštine.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Srpska država i državnost	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o nastanku moderne srpske države i najvažnijim odlikama srpske državnosti. • Razvijanje svesti o značaju srednjovekovne državnosti za nastanak moderne srpske države. • Uočavanje uloge znamenitih ličnosti u 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna različite istorijske sadržaje (ličnosti, događaje, pojave i procese) i dovede ih u vezu sa odgovarajućim vremenskom odrednicom i istorijskim periodom; • razlikuje periode u kojima je postojala, prestala da postoji i ponovo nastala srpska država; • navede i uporedi odlike 	<ul style="list-style-type: none"> • Srpska državnost u srednjem veku. • Srpski narod i njegovi susedi u srednjem veku. • Položaj Srba pod osmanskom, habzburškom i mletačkom vlašću (XVI-XVIII vek). • Srpska revolucija 1804-1835. i njeno mesto u kontekstu evropskih zbivanja. • Razvoj državnih institucija. • Razvoj ustavnosti. • Uloga modernih dinastija (Karađorđevići, Obrenovići, 	<p>Na početku teme učenik upoznat sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenja, planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave: Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • teorijska nastava.</p> <p>Mesto realizacije nastave: • Teorijska nastava se realizuje u</p>

	<p>razvoju srpske državnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje najznačajnijih ideja modernog doba i njihovog uticaja u procesu stvaranja srpske države. • Razumevanje teme unarodnog konteksta u kome nastaje i postoji srpska država. 	<p>srpske državnosti u srednjem i novom veku;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uticaj evropskih revolucionarnih zbivanja na razvoj srpske nacionalne i državne ideje; • objasni uzroke i posledice Srpske revolucije, oslobodilačkih ratova 1876-1878, Balkanskih ratova i Prvog svetskog rata; • objasni na istorijskoj karti promene granica srpske države; • locira mesta najvažnijih bitaka koje su vođene tokom Srpske revolucije, oslobodilačkih ratova 1876-1878, Balkanskih ratova i Prvog svetskog rata; • opiše ulogu istaknutih ličnosti u Srpskoj revoluciji, u razvoju državnih institucija i formiranju modernog političkog sistema, u oslobodilačkim ratovima 1876-1878, Balkanskim ratovima i Prvom svetskom ratu; • izvede zaključak o značaju ustavnosti za razvoj modernog političkog sistema. 	<p>Petrović) u razvoju srpske državnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ratovi Srbije i Crne Gore za nezavisnost 1876-1878. • Formiranje modernog političkog sistema i nastanak stranaka (radikalne, liberalne i naprednjačke). • Položaj Srba pod osmanskom i habzburškom vlašću u XIX i početkom XX veka. • Srbija i Crna Gora u Balkanskim ratovima i Prvom svetskom ratu. • Najznačajnije ličnosti (vođa Karađorđe Petrović, knez Miloš Obrenović, prota Mateja Nenadović, mitropolit Stefan Stratimirović, Dimitrije Davidović, Toma Vučković, Perišić, Ilija Garašanin, knez Aleksandar Karađorđević, knez Mihailo Obrenović, Vladimir Jovanović, Svetozar Miletić, kralj Milan Obrenović, vladika Petar I Petrović, vladika Petar II Petrović, knez Danilo Petrović, knez Nikola Petrović, Luka Vukalović, Jovan Ristić, Stojan Novaković, Nikola Pašić, kralj Aleksandar Obrenović, kralj Petar I Karađorđević, prestolonaslednik Aleksandar Karađorđević, Radimir Putnik, Stepa Stepanović, Živojin Mišić, Petar Bojović, Janko Vukotić ...). 	<p>u ionici ili odgovarajućem kabinetu.</p> <p>Ocenjivanje: Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja. <p>Okvirni broj časova po temama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Srpska država i državnost - 32 časa; • Srpski narod u jugoslovenskoj državi - 18 časova; • Dostignuća srpske kulture - 11 časova; • Srpski narod i Srbija u savremenom svetu - 9 časova. <p>Preporuke za realizaciju nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • struktura programa koncipirana je s ciljem da pomogne nastavniku u planiranju neposrednog rada sa učenicima, olakšavajući im određivanje obima i dubine obrade pojedinih nastavnih sadržaja, • za svaku tematsku celinu dati su ciljevi, ishodi i sadržaji, a ishodi treba da posluže da nastavni proces bude tako oblikovan da se navedeni ciljevi ostvare, • sadržaje treba prilagoditi učenicima, kako bi najlakše i najbrže dostigli navedene ishode, • nastavnik ima slobodu da sam odredi raspored i dinamiku aktivnosti za svaku temu, uvažavajući ciljeve predmeta, • program se može dopuniti sadržajima iz prošlosti zavišaja, čime se kod učenika postiže jasnija
<p>Srpski narod u jugoslovenskoj državi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o jugoslovenskoj ideji i nosiocima ideje 	<ul style="list-style-type: none"> • obrazloži najvažnije motive i uzroke stvaranja jugoslovenske države; • uoči značaj nastanka 	<ul style="list-style-type: none"> • Jugoslovenska ideja i konstituisanje države. • Odlike političkog sistema u jugoslovenskoj kraljevini (političke 	

	<p>stvaranja jugoslovenske države.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje me unarodnog konteksta u kome nastaje jugoslovenska država. • Proširivanje znanja o odlikama jugoslovenske države. • Proširivanje znanja o položaju srpskog naroda u jugoslovenskoj državi. • Uo avanje uloge znamenitih li nosti u politi kom životu jugoslovenske države. • Sagledavanje me unarodnog položaja jugoslovenske države. 	<p>jugoslovenske države za srpski narod;</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikuje odlike jugoslovenske države kao monarhije i kao republike; • razlikuje osobenosti društveno-politi kih sistema koji su postojali u jugoslovenskoj državi; • uo i i razume me unarodni položaj jugoslovenske države; • obrazloži doprinos jugoslovenskih antifašisti kih pokreta pobeđi saveznika u Drugom svetskom ratu; • imenuje najvažnije li nosti koje su uticale na društveno-politi ka zbivanja u Jugoslaviji. 	<p>borbe, Vidovdanski i Oktroisani ustav, li ni režim kralja Aleksandra, stvaranje Banovine Hrvatske i otvaranje srpskog pitanja).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aprilski rat i posledice poraza, genocid nad Srbima u NDH. • Otpor, ustanak i gra anski rat. • Bilans rata i doprinos Jugoslavije pobeđi antifašisti ke koalicije. • Proglašenje republike i izgradnja novog državnog i društvenog ure enja. • Sukob Jugoslavije i socijalisti kih zemalja - rezolucija Informbiroa, Goli otok. • Jugoslavija izme u istoka i zapada. • Razbijanje i raspad Jugoslavije - poraz Jugoslavije kao ideje, politi kog projekta i društvenog sistema, velike sile i jugoslovenska kriza, ratovi u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, nastanak novih država, sukobi na Kosovu i Metohiji i NATO intervencija 1999, Kosovsko pitanje, razdvajanje Srbije i Crne Gore. • Najzna ajnije li nosti (kralj Aleksandar I Kara or evi , Nikola Paši , Stjepan Radi , Ljuba Davidovi , Svetozar Pribi evi , Anton Korošec, Milan Stojadinovi , Vlatko Ma ek, knez Pavle Kara or evi , kralj Petar II Kara or evi , general Dragoljub Mihailovi , general Milan Nedi , Ante Paveli , Josip Broz Tito, Slobodan Miloševi , Franjo Tu man...). 	<p>predstava o istorijskoj i kulturnoj baštini u njihovom kraju (arheološka nalazišta, muzejske zbirke),</p> <ul style="list-style-type: none"> • u školama na nastavnom jeziku neke od nacionalnih manjina mogu se obraditi i prošireni nastavni sadržaji iz prošlosti tog naroda, • važno je iskoristiti velike mogu nosti koje istorija kao narativni predmet pruža u podsticanju u eni ke radoznalosti, koja je u osnovi svakog saznanja, nastavni sadržaji treba da budu predstavljeni kao "pri a" bogata informacijama i detaljima, ne zato da bi opteretili pam enje u enika, ve da bi im istorijski doga aji, pojave i procesi bili predo eni jasno, detaljno, živo i dinami no, • posebno mesto u nastavi <i>istorije</i> imaju pitanja, kako ona koja postavlja nastavnik u enicima, tako i ona koja dolaze od u enika, podstaknuta onim što su uli u u ionici ili što su saznali van nje koriste i razli ite izvore informacija, • dobro osmišljena pitanja nastavnika imaju podsticajnu funkciju za razvoj istorijskog mišljenja i kriti ke svesti, ne samo u fazi utvr ivanja i sistematizacije gradiva, ve i u samoj obradi nastavnih sadržaja, • u zavisnosti od cilja koji nastavnik želi da ostvari, pitanja mogu imati razli ite funkcije, kao što su: fokusiranje pažnje na neki sadržaj ili aspekt, podsticanje pore enja, traganje za pojašnjenjem, • nastava bi trebalo da pomogne u enicima u stvaranju što jasnije predstave ne samo o tome šta se
--	---	---	--	--

<p>Dostignu a srpske kulture</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje pojma srpskog kulturnog prostora. • Razvijanje svesti o viševekovnom kontinuitetu srpske kulture. • Sagledavanje srpske kulture kao dela evropske kulturnog nasle a. • Proširivanje znanja o najvišim dometima i predstavnicima srpske kulture. • Razvijanje svesti o zna aju obrazovanja za opšti kulturni napredak. • Uo avanje promena u svakodnevnom životu kod Srba kroz vekove. 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje periode u kojima su nastala najzna ajnija dela srpske kulture; • uporedi odlike srpske kulture razli itih perioda; • objasni uticaje istorijskih zbivanja na kulturna kretanja; • opiše odlike svakodnevnog života kod Srba u razli itim epohama i oblastima; • imenuje najvažnije li nosti koje su zaslužne za razvoj srpske kulture. 	<ul style="list-style-type: none"> • Srednjovekovna kultura Srba (jezik i pismo, verski karakter kulture, Miroslavljevo jevan elje, književnost, najzna ajnije zadužbine, pravni spomenici). • Posledice seoba na srpsku kulturu (uticaj zapadnoevropskih kulturnih kretanja na srpsku kulturu). • Uspon gra anske klase. • Svakodnevni život seoskog i gradskog stanovništva. • Kulturna i prosvetna politika - osnivanje Velike škole, Univerziteta, akademije nauka, Narodnog pozorišta. • Evropski kulturni uticaji. • Li nosti - Sveti Sava, despot Stefan Lazarevi , monahinja Jefimija, Dositej Obradovi , Vuk Karadži , Sava Tekelija, Petar II Petrovi Njegoš, Paja Jovanovi , Uroš Predi , Nadežda Petrovi , Laza Kostić (...). • Srpska kultura kao deo jugoslovenskog kulturnog prostora (kulturna saradnja i prožimanja, nauka, umetni ki pokreti, humanitarne i sportske organizacije, popularna kultura, li nosti - Nikola Tesla, Mihajlo Pupin, Mihailo Petrovi Alas, Jovan Cviji , Milutin Milankovi , Branislav Nušić , Isidora Sekulić , Jovan Dučić , Ksenija Atanašijević , Slobodan Jovanović , Sava Šumanović , Ivan Meštrović , Ivo Andrić , Miloš Crnjanski, Bojan Stupica, Desanka Maksimović , Borislav Pekić , Dobrica ošić , Aleksandar Petrović , Aleksandar Popović , Emir Kusturica, Dušan 	<p>desilo, ve i zašto se to desilo i kakve su posledice iz toga proistekle, u nastavi treba što više koristiti razli ite oblike organizovane aktivnosti u enika (individualni rad, rad u paru, rad u grupi, radionice ili doma i zadatak),</p> <ul style="list-style-type: none"> • da bi shvatio doga aje iz prošlosti, u enik treba da ih "oživi u svom umu", u emu veliku pomo može pružiti upotreba razli itih istorijskih tekstova, karata i drugih izvora istorijskih podataka (dokumentarni i igrani video i digitalni materijali, muzejski eksponati, ilustracije), obilaženje kulturno-istorijskih spomenika i posete ustanovama kulture, • koriš enje istorijskih karata izuzetno je važno jer omogu avaju u enicima da na o igledan i slikovit na in dožive prostor na kome se neki od doga aja odvijao, pomažu i im da kroz vreme prate promene na odre enom prostoru, • treba iskoristiti i uticaj nastave istorije na razvijanje jezi ke i govorne kulture (besedništva), jer istorijski sadržaji bogate i oplemenjuju jezi ki fond u enika, • u radu sa u enicima neophodno je imati u vidu integrativnu funkciju istorije, koja u obrazovnom sistemu, gde su znanja podeljena po nastavnim predmetima, pomaže u enicima da postignu celovito shvatanje o povezanosti i uslovljenosti geografskih, ekonomskih i kulturnih uslova života oveka kroz prostor i vreme, • poželjno je izbegavati fragmentarno i izolovano u enje
---	--	--	--	--

			Kova evi ...).	istorijskih injenica jer ono ima najkra e trajanje u pam enju i najslabiji transfer u sticanju drugih znanja i veština,
Srpski narod i Srbija u savremenom svetu	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje politiki h i ekonomskih odnosa u savremenom svetu. • Sagledavanje me unarodnog položaja Srbije. • Proširivanje znanja o najzna ajnijim me unarodnim organizacijama i lanstvu Srbije u njima. • Proširivanje znanja o posledicama nau no-tehnološkog razvoja na život savremenog oveka. 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje najvažnije inioce u me unarodnim politiki h i ekonomskim odnosima; • razume mesto i ulogu Srbije u savremenom svetu; • utvrdi zna aj lanstva Srbije u me unarodnim organizacijama; • objasni uticaj savremenih tehni kih dostignu a na povezivanje ljudi u svetu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Najuticajnije države i organizacije u me unarodnim politiki h i ekonomskim odnosima. • Uloga Organizacije ujedinjenih nacija u o uvanju mira u svetu, borbi protiv siromaštva i zaštiti kulturnih spomenika. • Geopoliti ki položaj Srbije. • lanstvo Srbije u regionalnim, evropskim i svetskim organizacijama (Savet Evrope, OEBS, OUN...). • Srbi van Srbije (problem izbeglica, Crna Gora, Republika Srpska, Srbi u dijaspori). • Svet po etkom XXI veka - nau ni i tehnološki razvoj, Internet, uticaj medija na javno mnjenje, popularna kultura, globalizacija, terorizam, ekološki problemi... 	<ul style="list-style-type: none"> • u nastavi treba, kad god je to mogu e, primenjivati didakti ki koncept multiperspektivnosti, • odre ene teme, po mogu nosti, treba realizovati sa odgovaraju im sadržajima iz srodnih predmeta.

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Srpski jezik i književnost
- Geografija
- Sociologija sa pravima gra ana
- Gra ansko vaspitanje
- Verska nastava

Naziv predmeta:

RA UNARSTVO I INFORMATIKA

Godišnji fond
asova:

70

Razred: prvi

Cilj predmeta: - Sticanje znanja, veština i formiranje vrednosnih stavova informatičke pismenosti neophodnih za život i rad u savremenom društvu.

Naziv i trajanje modula predmeta

NAZIV MODULA	Trajanje modula (časovi)
	V
Osnove računarske tehnike	14
Obrada teksta	16
Tabelarni proračuni	16
Slajd - prezentacije	12
Internet i elektronska komunikacija	12
UKUPNO:	70

Naziv modula: **Osnove računarske tehnike**
 Trajanje modula: **14 časova**

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje učenika za korišćenje osnovnih mogućnosti računarskog sistema	<ul style="list-style-type: none"> • klasifikuje faze istorijskog razvoja računara • navede primere upotrebe računara u svakodnevnom životu • definiše pojmove hardvera i softvera • objasni Fon Nojmanov model računara • razlikuje jedinice za meru količine podataka • razlikuje osnovne komponente računara • razlikuje faktore koji utiču na performanse računara • razlikuje vrste softvera 	<ul style="list-style-type: none"> • istorijski razvoj tehnologija za skladištenje, obradu i prenos podataka • primena računara u raznim oblastima ljudske delatnosti • blok-shema Fon Nojmanovog modela računarskog sistema • jedinice za merenje količine podatka (bit, bajt, redovi veličine) • osnovne komponente računara i njihov uticaj na performanse računara • vrste i podela softvera, glavne funkcije OS-a • podešavanje radnog okruženja (pozadina radne 	<p>Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja.</p> <p>Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave.</p> <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijskih vežbi <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • računarski kabinet

	<ul style="list-style-type: none"> • definiše operativni sistem (OS) i navodi njegove glavne funkcije • podešava radno okruženje OS • hijerarhijski organizuje fascikle i upravlja fasciklama i datotekama • razlikuje tipove datoteka • koristi tekst editor operativnog sistema • crta pomoć u programu za crtanje u okviru OS • instalira novi softver • kompresuje i dekompresuje datoteke i fascikle • obezbeđuje zaštitu računara od štetnog softvera • instalira periferne uređaje • navodi primere i prednosti umrežavanja računara • manipuliše deljivim resursima u lokalnoj mreži • upravlja štampanjem dokumenata • primenjuje zdravstvene i sigurnosne mere zaštite pri korišćenju računara • objasni uticaj korišćenja računara na životnu sredinu • primenjuje i poštuje zakonska rešenja u vezi sa autorskim pravima i zaštitom podataka 	<p>površine, sat, kalendar, jezik tastature, rezolucija monitora...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncepti organizacije datoteka i fascikli • tipovi datoteka • tekst editor crtanje koji postoji u sastavu OS-a • program za crtanje koji postoji u sastavu OS-a • instalacija korisnog softvera • programi za arhiviranje podataka • programi za zaštitu računara od štetnog softvera • instalacija perifernih uređaja • deljenje resursa u okviru lokalne mreže • podešavanje parametara štampe • faktori koji štetno utiču na zdravlje korisnika računara, životnu sredinu i mere za njihovu minimizaciju • vrste licenci, autorska prava i zaštita podataka 	<p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkretno primere za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu. • Pri realizaciji modula insistirati na veštinama. • Princip rada računarskog sistema objasniti prave i paralelu sa sistemima koji su u enicima već poznati iz ranijeg iskustva. • Osnovne komponente računara: objasniti u enicima na in povezivanja računara, ulazno - izlazne portove i uređaje spoljašnje memorije, a centralnu jedinicu samo na nivou osnovne blok - šeme (matična ploča, napajanje, RAM, procesor, grafička, zvuk i mrežna karta). • Objasniti značaj i napraviti hijerarhiju uticaja pojedinih komponenti računara na performanse računara. • Podelu softvera uraditi na nivou: OS, aplikativni softver i drajveri i objasniti njihovu namenu. • Pri podešavanju radnog okruženja posebnu pažnju obratiti na regionalna podešavanja • Pri realizaciji hijerarhijske organizacije fascikli objasniti u enicima njen značaj. • Instalaciju softvera realizovati na programima za zaštitu računara i arhiviranje podataka. • Instalaciju perifernih uređaja uraditi na primeru štampača. <p>• Objasniti u enicima značaj pravilnog držanja tela, osvetljenja, dužine rada bez pauze...</p> <p>• Insistirati na poštovanju i doslednom sprovođenju autorskih prava i softverskih licenci.</p> <p><u>Ocenjivanje</u></p> <p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Procene ostvarenosti ishoda 2. Testove znanja 3. Testove praktičnih veština
--	--	--	---

Naziv modula:	Obrada teksta
Trajanje modula:	16 asova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula u enik e biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI SADRŽAJI MODULA	PREPORU ENE AKTIVNOSTI I NA IN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje u enika za rad sa programima za obradu teksta	<ul style="list-style-type: none"> • podešava radno okruženje programa za obradu teksta • upravlja tekstualnim dokumentima i uva ih u razli itim verzijama • kreira i ure uje tekstualne dokumente • kreira i ure uje tabele • umetne objekte u tekst i modifikuje ih • napravi cirkularna pisma • podešava parametre izgleda stranice tekstualnog dokumenta • pronalazi i ispravlja pravopisne i slovne greške pomo u alata ugra enih u program za obradu teksta • pregleda i štampa tekstualni dokument 	<ul style="list-style-type: none"> • podešavanje radnog okruženja (palette alatki, pre ice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u razli itim formatima i verzijama programa) • unošenje teksta (unos teksta, simbola i specijalnih karaktera) • formatiranje teksta (slova, oblikovanje, indeksiranje, ekspaniranje, boja, promena veli ine slova) • formatiranje pasusa • stilovi • kreiranje i formatiranje tabele • unošenje podataka i modifikovanje tabele • rad sa objektima (umetanje, kopiranje, premeštanje, promena veli ine...) • izrada cirkularnog pisma, izbor liste primalaca, umetanje podataka, snimanje i štampanje • podešavanje parametara izgleda stranice dokumenta (orijentacija papira, veli ina, margine, prelom, ure ivanje zaglavlja i podnožja, automatsko numerisanje strana) • ispravljanje pravopisnih grešaka, kontrolor pravopisa • pregledanje dokumenta pre štampanja, štampanje celog dokumenta, pojedina nih stranica i 	<p>Na po etku modula u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. Stavove predvi ene modulom izgra ivati i vrednovati kod u enika tokom svih oblika nastave.</p> <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijskih vežbi <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • ra unarski kabinet <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkretno primere za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa stru nim predmetima (forme, tekstovi, obrasci, izveštaji i sl. sa kakvima e u enik raditi pri obavljanju stru nih poslova) • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovaraju eg jezika tastature. • Insistirati na pravilnom formatiranju paragrafa (maksimalno koristiti mogu nosti koje pruža program, izbegavati ponovljenu upotrebu tastera "enter" i "razmak")

		određivanje broja kopija	<ul style="list-style-type: none"> • Pri obradi tabele kao primer uraditi tabelu koja će se kasnije koristiti pri izradi cirkularnog pisma. <p><u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. praćenje ostvarenosti ishoda 2. testove praktičnih veština
--	--	--------------------------	---

Naziv modula:	Tabelarni proračuni
Trajanje modula:	16 časova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje učenika za rad sa programom za tabelarne proračune	<ul style="list-style-type: none"> • podešava radno okruženje programa za tabelarne proračune • upravlja tabelarnim dokumentima i uvađanjem u različitim verzijama • unosi podatke različitih tipova - pojedinačno i automatski • izmeni sadržaje tabele • sortira i postavlja filtere • manipuliše vrstama i kolonama • organizuje radne listove • unosi formule u tabele • formatira tabele 	<ul style="list-style-type: none"> • podešavanje radnog okruženja (palette alatki, prečice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u različitim formatima i verzijama programa) • unošenje podataka (pojedinačno sadržaji tabele i automatske popune) • menjanje tipa i sadržaja tabele • sortiranje i filtriranje • podešavanje dimenzija, premetanje, fiksiranje i sakrivanje redova i kolona • dodavanje, brisanje, premeštanje i preimenovanje radnih listova • unošenje formula sa osnovnim aritmetičkim operacijama, korišćenje i referenciranje tabele • funkcije za: sumiranje, srednju vrednost, minimum, maksimum, prebrojavanje, zaokruživanje • logičke funkcije • kopiranje formula, relativno i apsolutno referenciranje tabele • formatiranje tabele (broj decimalnih mesta, datum, valuta, procenat, poravnanje, 	<p>Na početku modula učenik upoznat sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave.</p> <p><u>Oblici nastave</u> Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe <p><u>Podela odeljenja na grupe</u> Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijskih vežbi <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • računarski kabinet <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkretni primeri za vežbanje

	<ul style="list-style-type: none"> • bira, oblikuje i modifikuje grafikone • podešava izgled stranice za štampanje tabelarnog dokumenta • ispravlja greške u formulama i tekstu • pregleda i štampa tabelarni dokument 	<p>prelom, orijentacija, spajanje elija, font, boja sadržaja i pozadine, stil i boja rama elije)</p> <ul style="list-style-type: none"> • namena različitih tipova grafikona, prikazivanje podataka iz tabele pomoću grafikona • podešavanje izgleda stranice dokumenta za štampanje (orijentacija papira, veličina, margine, prelom, uređivanje zaglavlja i podnožja, automatsko numerisanje strana) • ispravljanje grešaka u formulama i tekstu • pregledanje dokumenta pre štampanja, automatsko štampanje naslovnog reda, štampanje opsega elija, celog radnog lista, celog dokumenta, grafikona i određivanje broja kopija 	<p>prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa drugim predmetima.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika i tastature. • Logičke funkcije: izbor funkcija prilagoditi nivou znanja učenika i potrebama obrazovnog profila. • Formatiranje elija obrađivati tokom dva sata • Pri obradi grafikona, pokazati različite vrste grafikona (histograme, linijske, i "pite"; objasniti njihovu namenu; pokazati podešavanje pojedinih elemenata grafikona). <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. praćenje ostvarenosti ishoda 2. testove praktičnih veština
--	--	---	--

<p>Naziv modula: Trajanje modula:</p>	<p>Slajd - prezentacije 12 asova</p>
---	--

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
<p>Osposobljavanje učenika za izradu slajd - prezentacija i njihovo prezentovanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podešava radno okruženje programa za izradu slajd - prezentacije • upravlja slajd - prezentacijama i uređuje ih u različitim formatima i verzijama • dodaje i premešta slajdove • pripremi prezentaciju u skladu sa pravilima i smernicama za izradu 	<ul style="list-style-type: none"> • podešavanje radnog okruženja (palette alatki, prečice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u različitim formatima i verzijama programa) • dodavanje i manipulacija slajdovima • osnovna pravila i smernice za izradu prezentacije (veličina teksta i objekata po slajdu, veličina i vrsta slova, dizajn...) 	<p>Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave.</p> <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe

	<p>prezentacije</p> <ul style="list-style-type: none"> • koristi različite organizacije slajda • unosi i formatira tekst na slajdu • dodaje objekte na slajd • unosi beleške uz slajd • podešava pozadinu slajda • koristi i modifikuje gotove dizajn - teme • dodaje i podešava animacione efekte objektima • bira i podešava prelaze između slajdova • izrađuje interaktivne slajd prezentacije • razlikuje vrste pogleda na prezentaciju • priprema za štampu i štampa prezentaciju • podešava prezentaciju za javno prikazivanje; • priprema prezentacije za prikazivanje sa drugog računara • izlaže slajd-prezentaciju 	<ul style="list-style-type: none"> • organizacija slajda: slajdovi sa tekstom, tabelama, dijagramima i grafikonima • formatiranje teksta • dodavanje objekata na slajd (zvuk, film....) • pozadina slajda (boje, preliv, šrafure, teksture i slike) • dizajn - teme • animacioni efekti (vrste, podešavanje parametara, animacione šeme) • prelaz između slajdova • interaktivna prezentacija (hiperlinkovi i akciona dugmad) • vrste pogleda na prezentaciju • štampanje prezentacije • podešavanje prezentacije za javno prikazivanje (ručno, automatski, u petlji...) • nastup prezentera (položaj prezentera, verbalna i neverbalna komunikacija, savladavanje tremе...) 	<p><u>Podela odeljenja na grupe</u> Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijskih vežbi <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • računarski kabinet <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktičnu realizaciju modula izvesti u nekom od programa za izradu slajd prezentacije. • Konkretni primeri za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa drugim predmetima. • Kroz ceo modul učenik treba da radi na jednoj prezentaciji koja je tematika vezana za konkretan obrazovni profil i da na njoj primeni sva usvojena znanja i veštine. • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika i tastature. • Izvođenje nastave započeti objašnjenjima nastavnika a zatim usmeriti učenike da samostalno vežbaju. • Insistirati na značaju slajd prezentacija i važnosti kvalitetnog prezentovanja. • Podsticati kod učenika kreativnost. • Poslednja dva časa učenici prezentuju svoje radove i diskutuju o njima. <p><u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. praktične ostvarenosti ishoda 2. testove praktičnih veština
--	--	--	---

Naziv modula:	Internet i elektronska komunikacija
Trajanje modula:	12 časova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA	OBAVEZNI I PREPORUČENI	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČINI
-----------------------	----------------------	-------------------------------	--

	Po završetku modula u enik e biti u stanju da:	SADRŽAJI MODULA	OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje u enika za koriš enje Interneta i elektronsku komunikaciju	<ul style="list-style-type: none"> • objasni pojam i strukturu Interneta • razlikuje na ine povezivanja ra unara sa Internetom • razlikuje Internet - servise • objasni pojmove hiperteksta i WWW • koristi sadržaje sa veba (WWW - servisa) • pronalazi sadržaje na vebu pomo u pretraživa a • procenjuje sadržaje sa veba na kriti ki na in • preuzima sadržaje sa veba • komunicira putem elektronske pošte • razlikuje prednosti i nedostatke elektronske komunikacije • koristi raznovrsne Internet - servise • popunjava i šalje veb - bazirane obrasce • objašnjava pojam elektronskog poslovanja • primeni servis "u oblaku" • objašnjava mogu e zloupotrebe Interneta 	<ul style="list-style-type: none"> • istorijski razvoj Interneta i struktura • adrese i protokoli • na ini povezivanja ra unara sa Internetom (prednosti i nedostaci svakog od njih) • servisi Interneta (WWW, elektronska pošta, FTP...) • WWW, veb - pregleda (vrste, otvaranje i podešavanje) • koriš enje pretraživa a (osnovno i napredno) • pouzdanost izvora informacija. • medijska pismenost. • preuzimanje sadržaja sa veba (snimanjem veb stranice, kopiranjem sadržaja sa veb stranice, preuzimanjem datoteke) • programi za elektronsku poštu ("veb - mejl" i programi za preuzimanje pošte na lokalni ra unar) • radno okruženje programa za elektronsku poštu • postavljanje adrese primaoca ("za", "kopija", "nevidljiva kopija") • prijem i slanje elektronske pošte, bez i sa prilogom • napredne mogu nosti programa za preuzimanje el. pošte (ure ivanje adresara, ure ivanje fascikli, automatsko sortiranje pošte...) • veb - obrasci raznovrsne namene • elektronsko poslovanje u trgovini i javnoj upravi • prednosti i nedostaci elektronske komunikacije • socijalne mreže, forumi, sistemi za brze poruke, sistemi za elektronsko 	<p>Na po etku modula u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. Stavove predvi ene modulom izgra ivati i vrednovati kod u enika tokom svih oblika nastave.</p> <p><u>Oblici nastave</u> Modul se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe <p><u>Podela odeljenja na grupe</u> Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijskih vežbi <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ra unarski kabinet <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovaraju eg jezika tastature. • Tokom realizacije svih sadržaja modula insistirati na mogu nostima zloupotrebe Interneta a pogotovo na bezbednosti korisnika, pouzdanosti informacija i spre avanju zloupotrebe dece. • Pri pretraživanju Interneta u enike usmeriti ka traženju obrazovnih veb sajtova i koriš enju sistema za elektronsko u enje. • Pri obradi elektronskog poslovanja demonstrirati razli ite vrste veb obrazaca koji se koriste za poru ivanje i pla anje robe putem Interneta, poru ivanje dokumenata... • Pokazati rad sa tekstom, rad sa tabelama i skladištenje podataka u nekom od servisa "u oblaku" (<i>cloud computing</i>), dostupnih putem veba.

	<ul style="list-style-type: none"> • primenjuje bezbednosne mere prilikom korišćenja Interneta • primenjuje pravila lepog ponašanja na mreži • poštuje autorska prava za sadržaje preuzete sa mreže 	<p>u enje...</p> <ul style="list-style-type: none"> • računarski servisi "u oblaku", rad sa tekstom, tabelama i datotekama. • bezbednost dece na Internetu • bezbednosni rizici korišćenja elektronske komunikacije • pravila lepog ponašanja u elektronskoj komunikaciji 	<ul style="list-style-type: none"> • Preuzimanje sadržaja sa veba vežbati na primerima preuzimanja teksta, slika, klipova i datoteka. • Kod preuzimanja sadržaja sa veba voditi računa o verodostojnosti izvora informacija i razvijati kod učenika kritičko mišljenje i medijsku pismenost u izboru i tumačenju sadržaja. • Pri elektronskoj komunikaciji poštovati pravila lepog ponašanja (<i>netiquette</i>). • Pri realizaciji sadržaja vezanih za elektronsku poštu objasniti učenicima "put" elektronskog pisma. • Dosledno sprovesti poštovanje autorskih prava i softverskih licenci. <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. praćenje ostvarenosti ishoda 2. testove praktičnih veština
--	--	---	---

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Svi predmeti

<p>Naziv predmeta:</p> <p>Godišnji fond časova: 35</p> <p>Ciljevi predmeta: - Uoči nastave i shvatanje korelativnih odnosa između geografije i drugih prirodnih i društvenih nauka;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sticanje novih aktuelnih znanja o položaju, mestu i ulozi Srbije na Balkanskom poluostrvu i jugoistočnoj Evropi; - Sticanje novih i produbljenih znanja i objašnjenja o savremenim geografskim pojavama, objektima i procesima na teritoriji Republike Srbije; - Sticanje novih aktuelnih znanja o porastu, kretanjima, strukturnim promenama i teritorijalnom razmeštaju stanovništva; - Razumevanje aktuelne geografske stvarnosti naše zemlje i savremenog sveta; - Razvijanje osećanja pripadnosti svojoj naciji kao delu integralnog sveta, izgradnja i negovanje nacionalnog i kulturnog identiteta u multietničkoj, multikulturalnoj i multijezičnoj svetlu; 	<h1>GEOGRAFIJA</h1> <h2>Razred: prvi</h2>
--	--

- Osposobljavanje učenika da primenjuju geografsko znanje i veštine u daljem obrazovnom i profesionalnom razvoju;
- Osposobljavanje učenika za odgovorno ponašanje prema sebi i okruženju i za aktivno učestvovanje u zaštiti, obnovi i unapređivanju životne sredine.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Uvod	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o predmetu proučavanja, podela, značaj i mestu geografije u sistemu nauka • Uočavanje i shvatanje korelativnih odnosa između geografije i drugih prirodnih i društvenih nauka 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše predmet izučavanja, značaj, razvoj i mesto geografije u sistemu nauka • razlikuje prirodne i društvene elemente geografskog prostora i shvata njihove uzajamne uzročno-posledične veze i odnose • odredi mesto geografije u sistemu nauka • prepozna značaj i praktičnu primenu geografskih saznanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Predmet proučavanja, podela i mesto geografije u sistemu nauka 	<p>Na početku teme učenike treba upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: teorijska nastava 35 časova</p> <p>Mesto realizacije nastave Teorijska nastava se realizuje u učionici Srbije</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • korišćenje savremenih elektronskih pomagala, • analognih i digitalnih geografskih karata različitog razmera i sadržaja • korišćenje informacija sa Interneta • korišćenje interaktivnih metoda rada • korišćenje geografskih i istorijskih karata, opštih i
Savremene komponente geografskog položaja Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o položaju, mestu i ulozi Srbije na Balkanskom poluostrvu i jugoistočnoj Evropi • Uočavanje opštih geografskih karakteristika sagledavanjem složenih društveno-ekonomskih procesa i promena u jugoistočnoj Evropi na Balkanskom poluostrvu i u našoj državi. 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam i funkcije državnih granica, razume državno uređenje Srbije i poznaje državna obeležja: grb, zastavu, himnu • objašnjava na karti položaj i veličinu teritorije Srbije uz kratak opis bitnih karakteristika granica sa susednim zemljama • definiše pojam jugoistočne Evrope, locira na karti Balkansko poluostrvo i identifikuje njegove opšte geografske karakteristike: fizičke, kulturne i demografske • analizira promene na politici koj karti Balkanskog poluostrva: nastanak i raspad Jugoslavije, stvaranje novih država i oblici njihove saradnje • uočava prednosti i nedostatke geografskog položaja Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • Površina, granice, državno uređenje i državna obeležja Srbije • Savremene komponente geografskog položaja Srbije 	<p>Teorijska nastava se realizuje u učionici Srbije</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • korišćenje savremenih elektronskih pomagala, • analognih i digitalnih geografskih karata različitog razmera i sadržaja • korišćenje informacija sa Interneta • korišćenje interaktivnih metoda rada • korišćenje geografskih i istorijskih karata, opštih i
Prirodni resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje novih i 	<ul style="list-style-type: none"> • odredi u geološkom sastavu Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • Reljef Srbije 	<p>Teorijska nastava se realizuje u učionici Srbije</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • korišćenje savremenih elektronskih pomagala, • analognih i digitalnih geografskih karata različitog razmera i sadržaja • korišćenje informacija sa Interneta • korišćenje interaktivnih metoda rada • korišćenje geografskih i istorijskih karata, opštih i

<p>Srbije i njihov ekonomsko geografski značaj</p>	<p>produbljenih znanja o prirodi Srbije i njenom uticaju na život i privredne delatnosti ljudi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje fizičko-geografskih komponenata prostora Srbije i razumevanje njihovog značaja za život ljudi i mogućnosti razvoja privrede 	<p>zastupljenost stena različitih starosti, sastava i porekla značajnih za pojavu ruda i minerala</p> <ul style="list-style-type: none"> • locira u okviru geotektonske strukture Srbije velike celine: Srpsko-makedonsku masu, Karpato-balkanide, Unutrašnje dinaride, Centralne dinaride i Panonsku depresiju i objasni njihov postanak (delovanje unutrašnjih tektonskih i spoljašnjih sila) • identifikuje osnovne makro-celine reljefa Srbije: Panonski basen i Planinsku oblast • odredi Planinsku oblast i pregled gromadnih, karpatsko-balkanskih, dinarskih planina i većih kotlina • objasni elemente i faktore klime, razlikuje klimatske tipove u Srbiji i njihove odlike • napravi pregled vodnog bogatstva Srbije: odredi na karti razvoja slivova, objasni postanak, podelu i značaj jezera i termomineralnih voda • zaključuje o ekonomskom značaju voda za snabdevanje naselja, navodnjavanje, proizvodnju hidroenergije, plovidbu, ribarstvo i turizam • diskutuje o zagađivačima, posledicama i merama zaštite • poznaje uticaj fizičko-geografskih faktora na formiranje tipova vegetacije i raznovrsnost životinjskog sveta panonske i planinske oblasti Srbije • definiše pojam prirodne sredine, predmet proučavanja zaštite prirode, značaj zaštite i unapređivanja prirode • navede elemente prirodne sredine, 	<ul style="list-style-type: none"> • Klima, biljni i životinjski svet (odlike i značaj) • Vode i vodni resursi, sastav i karakter tla • Zaštita prirodna dobra u Srbiji i zaštita, unapređivanje i unapređivanje prirode 	<p>tematskih</p> <ul style="list-style-type: none"> • korišćenje pisanih izvora informacija (knjige, statistički podaci, asopisi...) <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje ostvarenosti ishoda • testovi znanja <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvod - 2 časa • savremene komponente geografskog položaja Srbije - 4 časa • prirodni resursi Srbije i njihov ekonomsko geografski značaj - 6 časova • stanovništvo i naselja Srbije - 6 časova • privreda Srbije - 3 časa • regionalne celine Srbije - 9 časova • Srbija i savremeni procesi u Evropi i svetu - 5 časova
---	---	---	---	---

		<p>zagađivačima vode, vazduha, zemljišta; posledice zagađivanja i mere zaštite</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna pojave štetne po svoje prirodno i kulturno okruženje i aktivno učestvuje u njihovoj zaštiti, obnovi i unapređivanju • definiše: park prirode, predeo izuzetnih odlika, rezervat prirode, spomenik prirode i prirodne retkosti 		
Stanovništvo i naselja Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o demografskom razvoju i rasporedu stanovništva u Srbiji • Uočavanje demografskih problema i mogućnosti njihovog prevazilaženja za sveukupni društveno-ekonomski razvitak naše zemlje • Formiranje svesti o negovanju nacionalnog i kulturnog identiteta • Proširivanje znanja o naseljima i faktorima njihovog razvoja • Uočavanje transformacije naselja i njihovih mreža i sistema • Razvijanje svesti o vrednosti i značaju antropogenih kulturnih dobara 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše antropogeografska obeležja i istorijsko-geografski kontinuitet naseljavanja Srbije • objasni kretanje stanovništva i teritorijalni razmeštaj stanovništva u Srbiji • ukaže na promenu broja stanovnika Srbije i navede faktore koji uslovljavaju promene stanovništva • uz pomoć grafičkih metoda analizira osnovne demografske odlike; da ih objašnjava, vrši predviđanja i izvodi zaključke. • definiše pojmove: natalitet, mortalitet i prirodni priraštaj. • definiše pojam migracije i razlikuje tipove i vidove migracija • objasni strukturu stanovništva u Srbiji (biološka, ekonomska, socijalna, nacionalna) • razlikuje pojmove: nacionalnog, etničkog i kulturnog identiteta • izgradi stav o jednakim pravima ljudi bez obzira na rasu, nacionalnu, versku i drugu pripadnost • objasni demografske probleme i populacionu politiku u Srbiji • objasni radne migracije u evropske zemlje i imenuje države i gradove u 	<ul style="list-style-type: none"> • Antropogeografska obeležja Istorijsko-geografski kontinuitet naseljavanja Srbije • Kretanje i teritorijalni razmeštaj stanovništva (natalitet, mortalitet i prirodni priraštaj) • Migracije. Pojam, značaj, tipovi i vidovi • Struktura stanovništva: biološka, ekonomska, socijalna, nacionalna (etnička i verska) • Demografski problemi i populaciona politika u Srbiji • Postanak, razvoj i razmeštaj naselja Srbije • Podela naselja. Seoska, gradska, prigradska i privremena • Ekonomsko-geografski faktori razvoja i transformacije naselja i njihovih mreža i sistema • Gradski centri i njihova uloga u regionalnoj organizaciji Srbije • Antropogena kulturna 	

		<p>kojima ima našeg stanovništva</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasni iseljavanje našeg stanovništva na vanevropske kontinente • razlikuje faze u iseljavanju Srba u prekookeanske zemlje • imenuje države i gradove u kojima živi naše stanovništvo • definiše pojam naselja • objasni postanak, razvoj i razmeštaj naselja Srbije • navede faktore razvoja i transformacije naselja i njihovih mreža i sistema • imenuje antropogena kulturna dobra i objasni njihovu zaštitu 	<p>dobra i njihova zaštita.</p>	
Privreda Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje i produbljivanje znanja o privredi Srbije i njenim osnovnim karakteristikama 	<ul style="list-style-type: none"> • analizira uticaj prirodnih i društvenih inioaca na uslovljenost razvoja i razmeštaja privrede Srbije i grupiše grane privrede po sektorima • analizira uticaj prirodnih i društvenih faktora na razvoj turizma, definiše i navede podelu turizma 	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovne karakteristike privrede Srbije i mesto turizma i njoj 	
Regionalne celine Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje i proširivanje geografskih znanja o regionalnim celinama Srbije i sagledavanje njihovih specifi nosti 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam regije i napravi kartografski pregled regionalnih celina Srbije • locira na karti Srbije granice Vojvodine i njenih predeonih celina i prepozna njene prirodne i društvene odlike • potvrdi na karti Srbije granice Šumadije i Pomoravlja i navede njihove prirodne i društvene odlike • prepozna na karti Srbije granice Zapadne Srbije i opiše njene prirodne i društvene odlike • pokaže na karti Srbije Starovlaško-rašku visiju uz analizu njenih prirodnih i društvenih odlika • locira na karti Srbije granice Isto ne Srbije i navede njene 	<ul style="list-style-type: none"> • Vojvodina • Šumadija i Pomoravlje (zapadno i veliko) • Zapadna Srbija • Starovlaško-raška visija • Isto na Srbija • Južno Pomoravlje • Kosovo i Metohija 	

		<p>prirodne i društvene odlike</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna na karti Srbije granice Južnog Pomoravlja i prepozna njegove prirodne i društvene odlike • potvrdi na karti Srbije granice Kosova i Metohije i diskutuje o njegovim prirodnim i društvenim odlikama 		
<p>Srbija i savremeni procesi u Evropi i Svetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o savremenim političkim i ekonomskim procesima u Evropi i svetu koji su uslov za napredak svih zemalja i naroda • Stvaranje realne slike o Srbiji u svetskim razmerama i savremenim međunarodnim procesima 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojmove: proces integracije, demokratska regionalizacija, globalizacija • objasni ekonomske integracije na Balkanu i u jugoistočnoj Evropi i poznaje miroljubivu politiku Srbije u međunarodnim okvirima i na Balkanu • opiše istorijat razvoja, navede ciljeve i definiše probleme unutar Unije • objasni uslove koje Srbija treba da ispuni da bi postala ravnopravna članica zajednice • opiše istorijat razvoja UN, navede ciljeve i strukturu organizacije i obrazloži privrženost Srbije UN • definiše pojam globalizacije i razlikuje političke, teritorijalne, ekonomske, kulturne i druge vidove globalizacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Saradnja Srbije sa drugim državama i međunarodnim organizacijama • Evropska unija - osnivanje, članice, ciljevi, problemi, fondovi i njihova pristupnost • Ujedinjene nacije. Struktura i međunarodni značaj. Srbija i UN • Globalizacija kao svetski proces 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Srpski jezik i književnost
- Istorija
- Građansko vaspitanje
- Verska nastava
- Sociologija sa pravima građana
- Ekologija i zaštita životne sredine

Naziv predmeta:

EKOLOGIJA I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Godišnji fond asova: **35 asova**

Razred: drugi

Ciljevi predmeta:

- Shvatanje odnosa oveka i životne sredine;
- Razumevanje strukture ekosistema i biosfere;
- Shvatanje koncepta održivog razvoja;
- Upoznavanje sa različitim oblicima zagađivanja životne sredine i njihovim uticajima na zdravlje oveka.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Osnovni pojmovi ekologije	<ul style="list-style-type: none">• Proširivanje znanja o predmetu istraživanja i značaju ekologije• Shvatanje strukture ekosistema/biosfere i procesa koji se u njima odvijaju• Razumevanje značaja biodiverziteta za opstanak života na Zemlji	<ul style="list-style-type: none">• definiše predmet istraživanja i značaj ekologije• objasni strukturu ekosistema• objasni procese koji se odigravaju u ekosistemu• analizira međusobne odnose organizama u lancima ishrane• objasni strukturu biosfere• analizira biogeohemijske cikluse u biosferi• utvrđuje značaj biodiverziteta za opstanak života na Zemlji	<ul style="list-style-type: none">• Definicija, predmet istraživanja i značaj ekologije• Struktura ekosistema• Procesi koji se odigravaju u ekosistemu• Biodiverzitet• Biosfera kao jedinstveni ekološki sistem Zemlje	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenja, planom rada i načinima evidentiranja i ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz kombinaciju različitih oblika nastavnog rada i vrsta nastave (didaktičkih modela)</p>
Životna sredina i održivi razvoj	<ul style="list-style-type: none">• Proširivanje znanja o vrstama zagađivanja životne sredine• Razumevanje koncepta održivog razvoja• Razumevanje značaja različitih oblika zaštite i unapređivanja životne sredine• Razvijanje svesti o posledicama globalnih klimatskih promena	<ul style="list-style-type: none">• navede izvore zagađivanja životne sredine• analizira vrste zagađivanja svog neposrednog okruženja• proceni posledice zagađivanja životne sredine• objasni značaj održivog razvoja• navede oblike energetske efikasnosti• navede uzroke nestajanja biljnih i životinjskih vrsta na teritoriji Srbije• ispolji odgovoran odnos prema domaćim životinjama, kućnim ljubimcima, oglednim životinjama,	<ul style="list-style-type: none">• Izvori zagađivanja životne sredine• Posledice zagađivanja životne sredine• Zaštita životne sredine i održivi razvoj• Globalne promene u životnoj sredini i njihove posledice	<p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none">• Kabinet za biologiju, biološka radionica, univerzalna učionica, adekvatni objekti izvan školskog kompleksa, priroda <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none">• poštovanje svih didaktičkih principa• primena prirodnih nastavnih sredstava, realizacija terenske nastave, realizacija bioloških/ekoloških nastavnih

		krznašicama i ostalim ugroženim životinjskim i biljnim vrstama		ekskurzija
		• proceni posledice globalnih klimatskih promena		• kombinovanje različitih didaktičkih modela (problemska, timska nastava biologije)
Ekološka kultura	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o načinima i značenju održavanja lične higijene i higijene životnog i radnog prostora • Shvatanje značaja pravilne upotrebe proizvoda • Razumevanje različitih uticaja na zdravlje oveka 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni značaj održavanja lične higijene, higijene životnog i radnog prostora • razlikuje aditive opasne po zdravlje • objasni značaj upotrebe proizvoda u skladu sa deklaracijom i uputstvom u cilju otkrivanja sopstvenog zdravlja i zaštite životne sredine • proceni značaj upotrebe biorazgradive ambalaže • objasni načine i značaj odlaganja otpada • protumači uticaje stresa, buke, psihoaktivnih supstanci, brze hrane i fizičke aktivnosti na zdravlje oveka 	<ul style="list-style-type: none"> • Uređenje životnog i radnog prostora • Potrošačka kultura • Upotreba GM hrane • Uticaj savremenog načina života na zdravlje oveka 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacija samostalnih i kolektivnih radova (eseji, prezentacije, referati, projekti) <p>Ocenjivanje Evidentiranje i ocenjivanje učenika (putem usmene i pisane provere znanja, testiranja, izrade prezentacija i projekata)</p> <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnovni pojmovi ekologije (8 časova) • životna sredina i održivi razvoj (17 časova) • ekološka kultura (10 časova)

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Geografija

Naziv predmeta:	SOCIOLOGIJA SA PRAVIMA GRAĐANINA		
Godišnji fond časova:	31		
	Razred: treći		
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Osposobljavanje učenika za život u društvu izloženom stalnim promenama i izazovima koje donosi razvoj savremenog društva - Razvijanje sposobnosti kod učenika za ulogu odgovornog građanina, za život u demokratski uređenom i humanom društvu - Unapređivanje učenika sposobnosti za sve oblike komunikacije, dijaloga i iskazivanja argumentovanog stava 		

TEMA	CILJ	ISHODI	PREPORUČENI	NAČIN
------	------	--------	-------------	-------

		Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	SADRŽAJI PO TEMAMA	OSTVARIVANJA PROGRAMA
Struktura i organizacija društva	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa funkcionisanjem, strukturom i organizacijom društva 	<ul style="list-style-type: none"> • shvati strukturu i organizaciju društva • objasni ulogu društvenih grupa s posebnim osvrtom na brak i porodicu • shvati društvenu podelu rada • objasni uzroke društvenog raslojavanja • navede društvene ustanove i društvene organizacije i napravi razliku između u njima • razlikuje osobenosti seoskog i gradskog stanovništva 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam i elementi društva • Društvene grupe • Brak i porodica • Društvena podela rada • Društveno raslojavanje • Društvene ustanove i organizacije • Naselja i stanovništvo 	<ul style="list-style-type: none"> • Na početku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeći oblik nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (31 čas) <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionicima <p>Preporuke za realizaciju nastave</p>
Država i politika	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa politikom kao veštinom upravljanja društvom • Osposobljavanje za demokratsko mišljenje • Upoznavanje sa funkcionisanjem državnih institucija i organa vlasti • Razvijanje znanja o autonomiji i lokalnoj samoupravi 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše ulogu politike u društvu • objasni pojam, razvoj i oblike demokratije • razlikuje zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast • razlikuje udruženja građana i političke partije • prepozna ideološke razlike partija i podelu na levicu, desnicu i centar • shvati izborni postupak i konstituisanje skupštine i vlade • razlikuje državne organe vlasti • razlikuje autonomiju i lokalnu samoupravu • razume funkcionisanje lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> • Politika - veština upravljanja društvom • Pojam i razvoj demokratije • Konstitutivni elementi države • Podela vlasti • Organizacije građana • Političke partije • Izbori • Skupština • Državni organi vlasti • Oblici autonomije • Demokratska lokalna samouprava 	<ul style="list-style-type: none"> • Koristiti aktuelne primere iz štampe i drugih medija relevantne za predmet • Koristiti Ustav i relevantne zakone u zavisnosti od sadržaja koji se obrađuje <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Struktura i organizacija društva (8 časova) • Ustav i pravna država u Srbiji (4 časa) • Država i politika (6 časova)
Građanin i njegova prava i slobode	<ul style="list-style-type: none"> • Bogatije znanja o ljudskim pravima i slobodama, i o ulozi pojedinca u društvenom i 	<ul style="list-style-type: none"> • shvati ljudska prava i slobode, i svoj položaj u društvu 	<ul style="list-style-type: none"> • Političke slobode i prava građana • Ekonomske 	<ul style="list-style-type: none"> • Građanin i njegova prava i slobode u Srbiji (3 časa)

	politi kom životu	<ul style="list-style-type: none"> • zna na koji način se štite prava i slobode građana 	<p>slobode i prava građana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične slobode i prava građana • Ostale slobode i prava građana • Zaštita ustavom garantovanih prava i sloboda 	<ul style="list-style-type: none"> • Kultura i društvo (6 asova) • Društvene promene i razvoj društva (4 asova)
Ustav i pravna država u Republici Srbiji	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa Ustavom Republike Srbije, njegovim istorijskim pretekama i pravosudnim sistemom Republike Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • shvati značaj ustava kao najvišeg pravnog akta • razlikuje ustav od zakona • napravi pregled razvoja ustavnosti u Srbiji • uoči značaj vladavine prava i pravne države • zna osnovne odredbe Ustava Republike Srbije • shvati funkcionisanje pravosudnog sistema Republike Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • Značenje Ustava Republike Srbije • Principi ustavnosti i zakonitosti • Ustavni sud • Redovni sudovi 	
Kultura i društvo	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje znanja o kulturnim tekovinama 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči razliku i sličnosti između kulture i civilizacije • shvati nastanak religije i religijskog mišljenja • identifikuje monoteističke religije i da objasni specifičnosti hrišćanstva • razlikuje običaj i moral • shvati razliku između umetnosti, masovne kulture, podkulture, šunda i kika 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam kulture i civilizacije • Religija • Nastanak religijskog mišljenja • Monoteističke religije • Hrišćanstvo • Običaj i moral • Umetnost • Masovna kultura 	
Društvene promene i razvoj društva	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje za život u društvu izloženom stalnim promenama i izazovima koje donosi razvoj savremenog društva • Sticanje znanja o horizontalnoj i vertikalnoj pokretljivosti društva 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje društvene promene • zna osnovne karakteristike horizontalne i vertikalne pokretljivosti • prepozna društveni razvoj i da formira stav prema savremenim tendencijama u razvoju globalnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam i vrste društvenih promena • Društvena pokretljivost • Društveni razvoj 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Istorija

B1: IZBORNI PREDMETI

Naziv predmeta:	GRA ANSKO VASPITANJE
Godišnji fond asova:	35
	Razred: prvi
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje znanja, razvijanje veština, usvajanje vrednosti i formiranje stavova koji su pretpostavka za uspešan, odgovoran i angažovan život u demokratskom društvu; - Osnajivanje u enika za poštovanje, odbranu i afirmaciju vrednosti demokratskog društva; - Ja anje društvene kohezije, uvažavanje razli itosti i podrška suzbijanju svakog oblika diskriminacije i nasilja.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
JA, MI I DRUGI	<ul style="list-style-type: none"> • Podsticanje u enika na me usobno upoznavanje • Podsticanje u enika da sagledaju me usobne sli nosti i razlike i uvaže ih • Razvoj negativnog stava prema bilo kom obliku diskriminacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira svoje osobine i da ih predstavi drugima • Prepozna, analizira sli nosti i razlike unutar grupe • Prihvati druge u enike i uvaži njihovu razli itost • Prepozna predrasude, stereotipe, diskriminaciju, netoleranciju po razli itim osnovama • Sagleda mogu e posledice netolerancije, diskriminacije, stereotipa, predrasuda i na ine 	<ul style="list-style-type: none"> • Li ni identitet • Otkrivanje i uvažavanje razlika • Grupna pripadnost • Strootipi i predrasude • Tolerancija i diskriminacija 	<ul style="list-style-type: none"> • Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava <p>Podela odeljenja na grupe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odeljenje se ne deli na grupe <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u u ionici
KOMUNIKACIJA U GRUPI	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika za komunikaciju u grupi 	<ul style="list-style-type: none"> • Iskaže, obrazloži i brani mišljenje argumentima • Aktivno sluša • Debatuje i diskutuje na neugrožavaju i na in, 	<ul style="list-style-type: none"> Samopouzdana reagovanje • Glasine • Neslušanje, aktivno slušanje 	<p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnosti na prvim asovima treba tako organizovati da se obezbedi me usobno upoznavanje u enika, upoznavanje

		<p>uvažavaju i mišljenje drugih</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni razliku između dijaloga i debate • Objasni razloge i načine nastanka glasina u svakodnevnoj komunikaciji i objasni posledice koje izazivaju glasine 	<ul style="list-style-type: none"> • Neoptužuju druge • Izražavanje mišljenja • Vođenje debate i dijaloga 	<p>učenika sa ciljevima i nastavnim sadržajima predmeta, ali i tako da nastavnik dobije potpuni uvid u to sa kakvim znanjima, stavovima i veštinama iz oblasti građanskog vaspitanja grupa raspolaže s obzirom da nisu svi učenici u osnovnoj školi pohađali nastavu građanskog vaspitanja u istoj meri.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacija programa treba da se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživačke nastave sa stalnim refleksijama na odgovarajuće pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti. • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodikim aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje povratnu informaciju. • Povratna informacija je od velikog značaja ne samo za proces sticanja saznanja, već i za podsticanje samopouzdanja, učeničkih u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj učenika u grupi ne bi trebala da bude veći od 25 učenika. Optimalan broj učenika je
ODNOSI U GRUPI/ ZAJEDNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje učenika za rad u grupi/timu i međusobnu saradnju • Podsticanje učenika da sukobe rešavaju na konstruktivan način i izbegavaju sukobe • Osposobljavanje učenika da prepoznaju primere nasilje u svojoj sredini i preuzmu odgovornost za sopstveno ponašanje u takvoj situaciji 	<ul style="list-style-type: none"> • Radi u grupi/timu • Prepoznaje prednosti grupnog/timskog rada • Učestvuje u donošenju grupnih odluka • Razlikuje moguće oblike učenja mladih u društvenom životu • Objasni potrebu i važnost participacije mladih u društvenom životu • Objasni stepene i oblike učenja mladih u društvenom životu • Objasni razloge, tok i posledice sukoba • Objasni efekte konflikta na tok komunikacije • Uoči faktore koji određuju ponašanje u situacijama konflikta • Analizira sukob iz različitih uglova, (prepoznaje potrebe i strahove aktera sukoba) i nalazi konstruktivna rešenja prihvatljiva za obe strane u sukobu. • Obrazloži prednosti konstruktivnog načina rešavanja sukoba • Objasni značaj 	<ul style="list-style-type: none"> • Saradnja • Grupni rad • Grupno odlučivanje • Učenje mladih: "Lestvica participacije" • Raditi zajedno • Dinamika i ishodi sukoba • Stilovi postupanja u konfliktima • Sagledavanje problema iz različitih uglova • Nalaženje rešenja • Postizanje dogovora • Izvini • Posredovanje • Nasilje u okolini • Vršnjačko nasilje • Nasilje u školi. • Postizanje mira 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodikim aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje povratnu informaciju. • Povratna informacija je od velikog značaja ne samo za proces sticanja saznanja, već i za podsticanje samopouzdanja, učeničkih u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj učenika u grupi ne bi trebala da bude veći od 25 učenika. Optimalan broj učenika je

		posredovanja u sukobu • Prepozna i objasni vrste nasilja • Identifikuje i analizira uzroke nasilja u svojoj sredini, me u vršnjacima, školi • Identifikuje i analizira mogu e na ine reagovanja pojedinca u situacijama vršnja kog nasilja , iz pozicije žrtve i posmatra a • Prihvati odgovornost za sopstveno ponašanje		15-20 u enika <u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 3. pra enje ostvarenosti ishoda <u>Okvirni broj asova po temama</u> • Ja, mi i drugi (8 asova) • Komunikacija u grupi (10 asova) • Odnosi u grupi/zajednici (17 asova)
--	--	---	--	---

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Srpski jezik i književnost
- Istorija
- Sociologija sa pravima građana

Naziv predmeta:	GRAĐANSKO VASPITANJE
Godišnji fond asova:	35
	Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
PRAVA I ODGOVORNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje u enika sa vrstama prava i prirodom (univerzalnost, celovitost, nedeljivost) • Upoznavanje u enika sa na inima i mehanizmima zaštite 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni zna enje i smisao ljudskih prava • Razlikuje vrste ljudskih prava (li na, politika, socijalnoekonomska, kulturna, zdravstvena prava) • Analizira i objašnjava odnos 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrebe i prava • Prava i pravila • Prava i zakoni • Me unarodna dokumenta o zaštiti prava • Prava i vrednosti • Vrste prava • Odnosi me u 	<ul style="list-style-type: none"> • Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. <u>Oblici nastave</u> Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave: • teorijska nastava

	<p>prava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje značaja li nog angažovanja u zaštiti sopstvenih prava i prava drugih ljudi 	<p>prava i odgovornosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni celovitost i uzajamnu povezanost ljudskih prava • Objasni univerzalnost i razvojnost ljudskih prava • Objasnjava potrebu posebne zaštite prava deteta • Pronalazi primere i pokazatelje ostvarivanja i kršenja ljudskih prava • Proceni položaj pojedinca i društvenih grupa sa aspekta ljudskih prava • Objasni mehanizme i načine zaštite ljudskih prava • Analizira i tumači osnovna međunarodna i domaća dokumenta iz oblasti ljudskih prava • Objasni ulogu najznačajnijih institucija i procedure zaštite ljudskih prava • Objasni ulogu pojedinca i grupa u zaštiti ljudskih prava 	<p>pravima</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Sukob prava</i> • <i>Dejstva i ljudska prava</i> • Konvencije i zastupljenost prava u štampi • Odgovornost odraslih • Odgovornost dece • Kršenje prava deteta • Zaštita prava deteta 	<p><u>Podela odeljenja na grupe</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Odeljenje se ne deli na grupe <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u učionici <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacija programa treba da se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživačke nastave sa stalnim refleksijama na odgovarajuće pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti. • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodima i aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje povratnu informaciju. • Povratna informacija je od velikog značaja ne samo za proces sticanja saznanja, već i za podsticanje samopouzdanja, učesnika u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj učenika u grupi ne bi trebala da bude veća od 25 učenika. Optimalan broj
<p>PLANIRANJE I IZVOĐENJE AKCIJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podsticanje učenika na aktivnu participaciju u životu škole • Razvijanje veština planiranja akcija 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje probleme u svojoj lokalnoj zajednici/školi • Analizira izabrane probleme, izučava ih 	<ul style="list-style-type: none"> • Izbor problema • Identifikacija mogućih rešenja • Priprema nacrt akcije • Realizacija akcije 	<p>već i za podsticanje samopouzdanja, učesnika u radu grupe i motivacije za predmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za uspešno realizovanje nastave broj učenika u grupi ne bi trebala da bude veća od 25 učenika. Optimalan broj

		<ul style="list-style-type: none"> • Predlaže aktivnosti i diskutuje o njima sa ostalim članovima tima • Sarađuje sa članovima tima i učestvuje u donošenju odluka • Formuliše ciljeve i korake akcije • Inicira aktivnosti, prati ih i ocenjuje ih • Predstavi putem javne prezentaciju nacrt akcije i rezultate akcije 	(van redovnih časova i u ionice) <ul style="list-style-type: none"> • Analiza realizovane akcije • Predstavljanje rezultata akcije 	<p>u enika je 15-20 u enika</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 1. praćenje ostvarenosti ishoda</p> <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prava i odgovornosti (18 časova) • Planiranje i izvođenje akcije (17 časova)
--	--	---	--	--

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Srpski jezik i književnost
- Istorija
- Sociologija sa pravima građana

Naziv predmeta:	GRAĐANSKO VASPITANJE
Godišnji fond časova:	31
	Razred: treći

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenici će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
DEMOKRATIJA I POLITIKA	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje pojmova demokratija, politika, vlast, građanski život • Upoznavanje sa mehanizmima funkcionisanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni pojmove demokratija, politika, vlast, građanski život • Navede razlike između demokratskog i nedemokratskog načina 	<ul style="list-style-type: none"> • Demokratija, politika i vlast • Funkcionisanje institucije demokratije • Mehanizmi i načini kontrole i ograničenja vlasti u demokratskom 	<p>Na početku teme učenici upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz</p>

	<p>demokratije i institucijama demokratije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje značaja i načina kontrole i ograničenja vlasti u demokratiji 	<p>odlučivanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni razlike između neposredne i posredne demokratije • Analizira različite načine ograničavanja vlasti • Razlikuje nadležnosti zakonodavne, izvršne i sudske vlasti 	<p>poretku</p>	<p>sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava <p><u>Podela odeljenja na grupe</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Odeljenje se ne deli na grupe <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u učionici <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacija programa treba da se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživačke nastave sa stalnim refleksijama na odgovarajuće pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti. • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodikim aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje
GRAĐANIN I DRUŠTVO	<ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje uloge građanina/granke u demokratskom društvu • Upoznanje se sa radom lokalne samouprave • Sagledavanje uloge i karakteristika civilnog društva u demokratiji • Sagledavanje značaja i načina u estvovanja građanina/granke u politici 	<ul style="list-style-type: none"> • Razume političko određenje pojma građanin/granka • Razume značaj poštovanja zakona u demokratskoj državi • Objasni ulogu lokalne samouprave i poslove kojima se ona bavi • Objasni karakteristike i ulogu civilnog društva • Navede mogućnosti uticaja građanina na vlast, pravni i politički sistem (različite forme građanskog udruživanja, različite forme građanskih inicijativa i akcija) • Identifikuje i analizira faktore koji ometaju/ podstiču demokratski razvoj društva 	<ul style="list-style-type: none"> • Odnos države i građanskog društva • Pojam građanina • Značaj i načini estvovanja građanina u politici • Uloga građanina u ostvarivanju prava 	<p>se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživačke nastave sa stalnim refleksijama na odgovarajuće pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodikim aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje
GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA I PRAVO NA GRAĐANSKU INICIJATIVU	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje učenika sa suštinom građanskih prava i pravom na građansku inicijativu • Sagledavanje uloge građanina u ostvarivanju ljudskih prava u 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni pojam ljudskih prava • Navede vrste ljudskih prava i objasni njihov sadržaj • Analizira predstavljanje ljudskih prava u aktuelnim medijima • Objasni ulogu pojedinca u zaštiti i ostvarivanju ljudskih 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravo na građansku inicijativu • Participacija građanina u procesu donošenja odluka i pravo na samoorganizovanje građanina • Uloga nevladinih organizacija 	<p>neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje

	<p>demokratskom društvu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje neophodnosti i na ina aktivnog u eš a gra ana u demokratskom društvu 	<p>prava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni pojam gra anske inicijative • Navede nadležnosti opštine i poslove kojima se ona bavi • Razlikuje formalnu od neformalne inicijative • Navede formu i sadržaj formalnog predloga gra anske inicijative • Navede strukturu, funkcionisanje, pravila i procedure rada Skupštine • Izvede simulaciju zasedanja Skupštine poštuju i sve procedure u procesu donošenja odluka na predlog gra ana • Objasni pojam, karakteristike, ulogu i vrste udruživanja gra ana • Identifikuje i analizira aktivnosti i akcije udruženja gra ana u svojoj lokalnoj zajednici. 		<p>povratnu informaciju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povratna informacija je od velikog zna aja ne samo za proces sticanja saznanja, ve i za podsticanje samopouzdanja, u eš a u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj u enika u grupi ne bi trebala da bude ve a od 25 u enika. Optimalan broj u enika je 15-20 u enika <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 1. pra enje ostvarenosti ishoda</p> <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demokratija i politika (5 asova) • Gra anin i društvo (8 asova) • Gra anska i politi ka prava i pravo na gra ansku inicijativu (10 asova) • Planiranje konkretne akcije (8 asova)
<p>PLANIRANJE KONKRETNE AKCIJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podsticanje i osposobljavanje u enika za planiranje zajedni kih akcija i projekata u lokalnoj zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje probleme u svojoj lokalnoj zajednici • Analizira izabrane probleme, izu ava ih • Predlaže aktivnosti i diskutuje o njima sa ostalim lanovima tima • Sara uje sa lanovima tima i u estvuje u donošenju odluka • Formuliše ciljeve i korake akcije • Inicira aktivnosti, prati ih i ocenjuje • Predstavi putem javne prezentaciju nacrt akcije i 	<ul style="list-style-type: none"> • Izbor problema • Identifikacija mogu ih rešenja • Priprema nacrta akcije • Realizacija akcije (van redovnih asova i u ionice) • Analiza realizovane akcije • Predstavljanje rezultata akcije 	